

วิทยาลัยการทัพเรือ

บทเรียนยุทธศาสตร์ทางเรือจากประวัติการสงคราม

โดย

พล.ร.ต. สำเนา พลธร

คำนำ

การศึกษาเรื่องราวของประวัติการสงครามในแต่ละยุคแต่ละสงคราม จำเป็นต้องใช้เวลาศึกษาเป็นเวลานาน แต่เนื่องจาก หลักสูตรต่าง ๆ ที่ต้องไปบรรยาย หิ้งหลักสูตรของ นักเรียนนายเรือ และนายทหารนักเรียนในสถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง จะกำหนดให้บรรยายในระยะเวลาอันสั้น จึงจำเป็นต้องกระทำในลักษณะ รวบรัด และเลือกหยิบยก เฉพาะการยุทธ์ที่เห็นว่าสำคัญ รวมทั้งบทเรียนที่ได้รับ เพื่อให้สามารถนำไปศึกษาพิจารณาการเตรียมกำลัง การใช้กำลังทางเรือ

เอกสารนี้ แบ่งออกเป็น ๑๑ ตอน แต่ละตอนจะบรรยายลักษณะการดำเนินสงคราม การรบ ผลการรบ และบทเรียนที่ได้รับไว้อย่างย่อ ๆ หากนักเรียนที่สนใจอาจจะค้นคว้าด้วยตนเองจากหนังสือต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในห้องสมุด หรือจากห้องตลาด ข้อสำคัญที่ควรระลึกอยู่ตลอดเวลา ก็คือ ควรศึกษาประวัติการยุทธ์จากหลักฐานของคู่สงครามทั้งสองฝ่าย และจากหลักฐานของชาติเป็นกลางประกอบด้วย เพื่อป้องกันมิให้เข้าใจผิดจากความเป็นจริง เพราะแต่ละชาติย่อมเห็นว่าฝ่ายตนถูกเสมอ

ผู้รวบรวมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสาร "ประวัติการยุทธ์สำคัญ" คงจะทำให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับสงครามทางเรือ และได้รับประโยชน์ที่จะนำไปใช้ตามสมควร

พล.ร.ต. สำเนา พลธ

โรงเรียนนายเรือ

วันที่ ๒๙ มี.ย.๓๗

ประวัติการยุทธ์ที่สำคัญ

	หน้า
๑. สงครามยุคเว็กระเบีย	๑
๒. สงครามยุคเว็กริบ	๓
๓. สงครามยุคเว็กรัสเซีย	๖
๔. สงครามโลกครั้งที่ ๑	๑๑
๕. สงครามโลกครั้งที่ ๒	๑๗
๖. สงครามเกาหลี	๒๖
๗. สงครามเวียดนาม	๒๙
๘. สงครามอิรัก - อิหร่าน	๓๔
๙. สงครามอัฟกานิสถาน	๓๙
๑๐. สงครามอ่าวเปอร์เซีย	๔๔
๑๑. ยุทธนาวี ทวีปเอเชีย	๕๕

สงครามยุคเรือกระเชียง (ตั้งแต่เริ่มมีประวัติ - ค.ศ.๑๕๗๕)

๑. กล่าวทั่วไป

ก. ประวัติการยุทธทางเรือ ซึ่งมีสอนอยู่ใน รร.นร. ได้แบ่งการยุทธทางเรือไว้ตามยุคของการใช้เรือเป็น ๓ ยุค คือ

- ๑) ยุคเรือกระเชียง ตั้งแต่เริ่มมีประวัติ จนถึง ๑๕๗๕
- ๒) ยุคเรือใบ ตั้งแต่ปี ๑๕๗๕ จนถึงปี ๑๘๔๐
- ๓) ยุคเรือกลไฟ ตั้งแต่ปี ๑๘๔๐ จนถึงปี ๑๙๐๕

ข. ยุคเรือกระเชียง เป็นยุคเริ่มต้นของมนุษย์ที่รู้จักใช้เรือเป็นพาหนะเดินทางไปในทะเล และนำมาใช้ในการสู้รบ โดยเริ่มตั้งแต่ ๔๐๐ ปีก่อนคริสตกาล จนถึงปี ๑๕๗๕ ซึ่งเป็นยุคที่ยาวนานที่สุด มากกว่า ๒,๐๐๐ ปี

ค. เรือ แบ่งออกเป็น เรือค้าขายและเรือรบ สำหรับเรือค้าขายได้ออกแบบให้บรรทุกได้มาก กินน้ำลึก และมีใบช่วย ส่วนเรือรบต้องการความเร็ว เป็นเรือแบบ ไบร็ม, ไตรรีม จนถึงเรือกระเชียง ๔๐ ชั้น ซึ่งเป็นเรือขนาดใหญ่ และต้องใช้ทหารถึง ๔,๐๐๐ คน ในตอนปลายยุค เรือกระเชียงที่ใช้ในการยุทธเป็นเรือกระเชียง ๒ - ๓ ชั้น เร็วกว่าเรือ ไตรมอน, แกลลี และแกลลีนอสส์

ง. อาวุธ แยกออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑) อาวุธประจำเรือ ได้แก่ ทวน, เอโททิด, สีสทอน, ยานักซ์, สะพานปากกา และ ปืนใหญ่ ซึ่งเกิดขึ้นในดินปลายยุคนี้

๒) อาวุธประจำกาย ได้แก่ ขวาน, ทอก, ดาบ, ญับบะโล้

๓) อาวุธพิเศษ ได้แก่ เรือเพลิง, ไนกริก และเครื่องขว้าง (Catapult)

จ. รูปกระบวน

๑) กระบวนเดินทาง เรียงตามกัน และเรียงข้าง

๒) กระบวนรบ เรียงข้าง, รูปพระจันทร์ครึ่งซีก, รูปกระบวนวงกลม และรูปกระบวน

สามเหลี่ยม

๒. การยุทธทางเรือที่สำคัญ

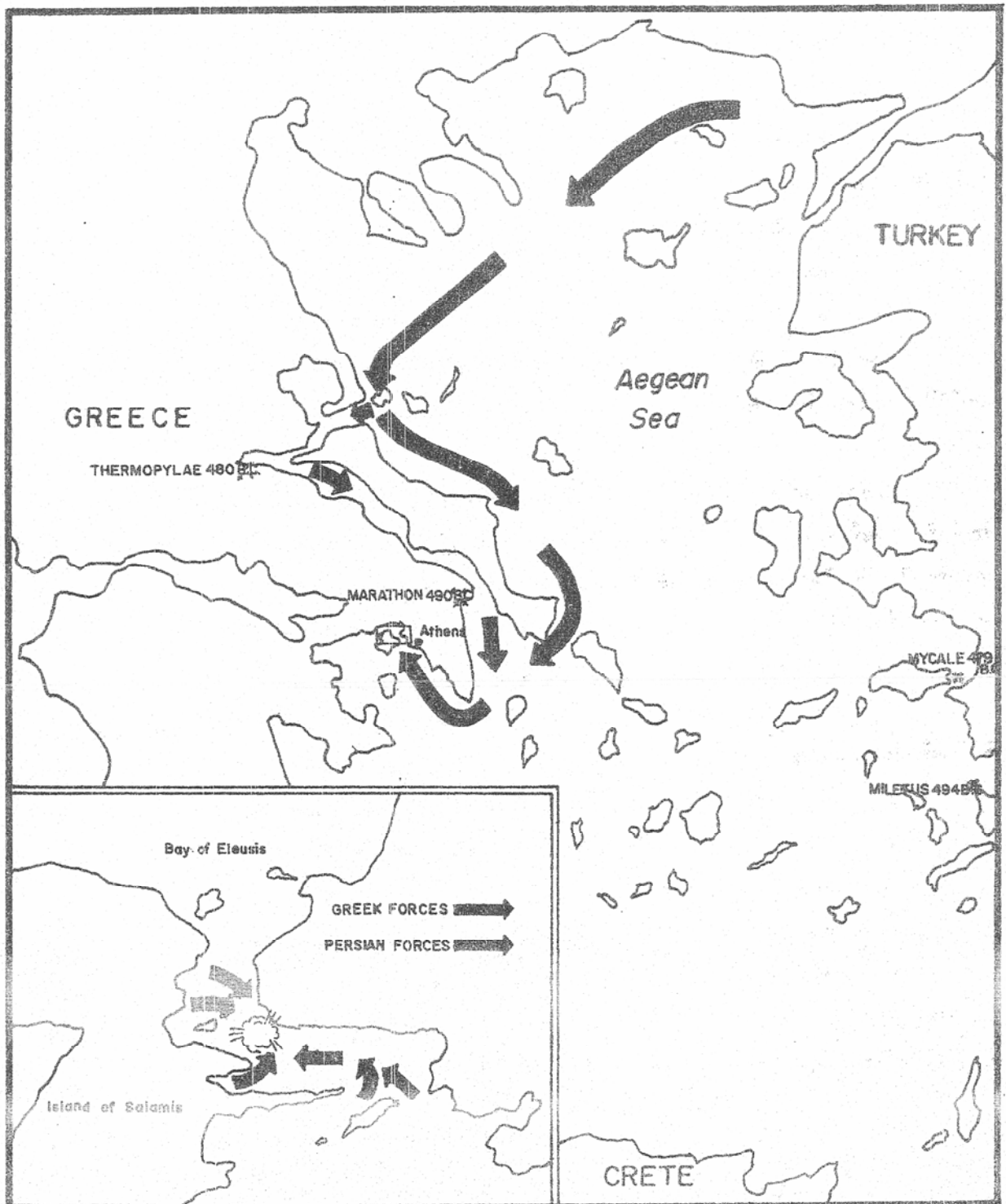
ก. การยุทธทางเรือที่สำคัญในยุคนี้มี ๒ ครั้ง คือ

๑) การยุทธที่ซาลามิส

๒) การยุทธที่ เลพันโท

ข. การยุทธที่ซาลามิส (๒๘ ก.ย. ปี ๔๘๐ ก.ค.)

๑) เป็นการยุทธระหว่าง เปอร์เซีย กับ กรีก ที่อ่าวซาลามิส ซึ่งอยู่ทางตะวันตกของกรุงเอเธนส์การรบในครั้งนั้นกษัตริย์ของเปอร์เซีย ชื่อ เซอร์เซส ต้องการจะยึดครองกรีกก่อนที่จะเข้าตีเมืองต่าง ๆ ของยุโรปต่อไป โดยได้เกณฑ์กำลังพลทั้งกองทัพบก - เรือ มาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะ

เส้นทางเดินทัพของฝ่ายเปอร์เซีย

ทหารราบมีถึง ๑,๒๐๐,๐๐ คน และเรือไครวี่ม ๑,๒๐๗ ลำ เดินทางผ่านเอเชียไมเนอร์ข้ามช่องแคบเฮลเลสปอนท์ เข้าโจมตีทางด้านเหนือของกรีก

๒) กรีก อันประกอบด้วย เอเธนส์และสปาร์ต้า ได้รวมกำลังเข้าป้องกัน โดยเอเธนส์ ซึ่งมีความชำนาญทางทะเล รับผิดชอบป้องกันทางน้ำ สปาร์ต้า มีความสามารถในการรบทางบก รับผิดชอบป้องกันบนบก

๓) ผลการรบ กำลังพลของกรีกซึ่งมีกำลังน้อยกว่าหลายเท่า ตกเป็นฝ่ายถอยร่นตามลำดับ ลงจนมาถึงทางตอนใต้ของประเทศ ได้เกิดมีการยุทธทางเรือครั้งสำคัญ โดยฝ่ายเอเธนส์ซึ่งมีกำลังน้อยกว่า ได้ใช้ความสามารถเลือกพื้นที่ยุทธบริเวณและอาศัยธรรมชาติ เข้าต่อสู้กับฝ่ายที่มีกำลังเหนือกว่า จนประสบชัยชนะ

๔) การที่เปอร์เซียต้องพ่ายแพ้ในการยุทธทางเรือครั้งนี้ทำให้กษัตริย์เซอร์เสส กลัวว่าสะพานข้ามที่เฮลเลสปอนท์จะถูกทำลายต้องรีบถอยกองทัพกลับไปยังยุโรปด่วน โดยไม่สามารถจะยึดครองกรีกได้

ค. การยุทธที่เลปันโต (๗ ต.ค. ๑๔๗๑)

๑) เป็นสงครามศาสนา ระหว่าง คริสเตียน ประกอบด้วย เวนิซ, สเปน และโป๊ป รบกับเตอร์กีก่เกิดขึ้นเนื่องจากฝ่ายเตอร์กีกำลังมีอิทธิพลอยู่ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและวังความการใช้เส้นทางเดินเรือของชาติต่าง ๆ จนเป็นที่เดือนร้อนอย่างหนัก ฝ่ายคริสเตียนเรเนียน จึงรวบรวมกำลังพลเข้าต่อสู้และปราบปรามโดยมีเจ้าชายคอนฮวน เป็นแม่ทัพ

๒) กองเรือของคริสเตียนได้มาพบกับ กองเรือของเตอร์กีกี่ ซึ่งมีพาซาอาลีเป็นหัวหน้า ที่อ่าวเลปันโต และได้เกิดการยุทธขึ้น การยุทธครั้งนี้ต่างฝ่ายต่างมีเรือกล้อมากกว่า ๒๐๐ ลำ มีกำลังพลฝ่ายละเกือบ ๑๐๐,๐๐๐ คน

๓) ผลการยุทธ ฝ่ายคริสเตียนเป็นฝ่ายชนะ เนื่องจาก

- ก) ทหารมีศรัทธาในศาสนาอย่างแรงกล้าและร่วมมือกันดี
- ข) ได้แม่ทัพดี จึงทำให้ขวัญของกองทัพดี
- ค) วางกำลังถูกและลมช่วย

๓. บทเรียนทางยุทธศาสตร์

ก. การยุทธในยุคเรือกระเชียง ทำให้เกิดหลักยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ๆ ขึ้นหลายอย่าง กล่าวคือ

๑) "การดำเนิการรุก เป็นวิธีป้องกันตัวที่ดีที่สุด" จากการรบระหว่าง คาร์เธจกับซีราคูลเมื่อปี ๓๑๐ ก.ศ.

๒) "การล่าเลี้ยงหรือยกพลข้ามทะเลในเมื่อยัง ไม่ได้การครองทะเล แม้จะเป็นเฉพาะตำบลที่หรือชั่วคราวก็เป็นภัยอย่างร้ายกาจ" จากการยุทธที่นอกเกาะเอกูสา (ปี ๒๔๑ ก.ศ.) ระหว่าง คาร์เธจกับโรมัน

๓) "พระนุทเจ้าข้า ผู้ใดได้การครองทะเลในไม่ช้าจะครองนบกด้วย" เป็นคำกล่าวของ

บาร์บารอสซ่า หัวหน้าสลัดชาวัลเชียร์ ต่อสู้ต่อต้านโสลิมัน ซึ่งต่อมาบาร์บารอสซ่าก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นแม่ทัพของกองทัพเรือที่อยู่ใต้ธงมะหะหมัด เมื่อปี ๑๕๖๓

ข. การดำเนินสงคราม กองทัพเรือต้องผูกพันอยู่กับกองทัพบก คล้ายกับเป็นอาวุธอย่างหนึ่งของกองทัพบก เช่น ช่วยในการลำเลียง เป็นต้น

ค. การรบทางเรือ เป็นการรบแบบตลุมบอน ระยะประชิด เรือเป็นเพียงฐานสำหรับทหารเท่านั้น ไม่ใช่อาวุธอีกอย่างหนึ่งต่างหาก

สงครามยุคเรือใบ (ค.ศ. ๑๕๗๕ - ๑๗๖๓)

๑. ความเจริญทางเรือ

ก. การเดินเรือและการค้าขายทางเรือ

๑) ในปี ๑๔๙๓ โป๊ปอาเล็กซานเดอร์ที่ ๖ ได้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ท่านได้แบ่งแผ่นดินที่พบใหม่ให้แก่โปรตุเกสและสเปน คือโปรตุเกสได้แผ่นดินทางตะวันออกของเส้นเมริริเดียนที่ผ่านเกาะแกวแหลมเวร์เด และสเปนได้ทางตะวันตกของเส้นนี้ ประเทศทั้งสองจึงแข่งขันเพื่อค้นหาแผ่นดินใหม่ ทำให้การค้าขายของสองประเทศเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว

๒) ประเทศที่เจริญเติบโตมากคือ ฮอลแลนด์ อังกฤษ และฝรั่งเศส ได้มีการทำสงครามเพื่อแย่งสิทธิในการค้าขาย และเข้ายึดดินแดนต่าง ๆ ที่ค้นพบ ยุคนี้จึงเป็นยุคที่ลัทธิการค้าขายเจริญเต็มที่

ข. เรือ

๑) ต้นยุคยังคงใช้เรือแกลลีย์เป็นเรือรบอยู่ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน แต่นอกน่านน้ำนี้เรือรบมักเป็นเรือใบค้าขายที่ติดอาวุธเป็นส่วนมาก

๒) ในตอนกลางศตวรรษที่ ๑๗ ได้มีการสร้างเรือเพื่อใช้ในการรบโดยเฉพาะขึ้น เพราะเรือค้าขายสร้างขึ้นมาเพื่อการบรรทุก ขาดคุณสมบัติในการรุกและโค้งเรือรบบาง ลำสำหรับเรือรบที่สร้างยังแยกออกเป็นชนิด ๆ ตามความประสงค์ในการใช้ เช่น เรือประจัญบาน เรือลาดตระเวนเดินสมุทร เรือลาดตระเวนเบา และเรือพิเศอื่น ๆ

ค. พล

๑) ตามปกติพามาได้โดยวิธีจ้าง แต่วิธีข่มขืนบังคับก็ยังมีมาก

๒) หลายประเทศมีการตั้งโรงเรียน เพื่อให้การศึกษาและอบรมทั้งนายทหาร และพล อย่างเป็นหลักฐาน บุคคลเหล่านี้ในเวลาสงบศึกก็ยังคงทำประโยชน์ในการทหารเรืออยู่เรื่อย ๆ เช่น การปราบโจรสลัดและการค้นหาแผ่นดินใหม่ เป็นต้น

ง. อาวุธ

๑. ได้มีผู้พยายามผลิตอาวุธของเรือให้ใช้ได้สะดวกและง่ายขึ้น โดยเฉพาะปืน การเรียกชื่อใช้เรียกตามน้ำหนักของกระสุน

๒. เรือเพลิง ได้เจริญขึ้นมาอีก และเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพเรือตลอดยุคนี้ แต่ภายหลังปี ๑๗๐๐ ก็เกือบไม่ได้ถูกใช้เลย

๒. การยุทธทางเรือที่สำคัญ

ก. การยุทธทางเรือที่สำคัญในยุคเรือใบมีอยู่ประมาณ ๑๗ ครั้ง ในที่นี้จะขอนำมาเล่าเพียง ๒ ครั้ง ซึ่งการยุทธทั้ง ๒ ครั้ง เป็นการยุทธระหว่างกองเรือของอังกฤษในยุคของเนลสันกับกองเรือของฝรั่งเศสและสเปนในยุคของนโปเลียน การยุทธดังกล่าวคือ

๑) การยุทธที่อ่าวอาบูกีร์

๒) การยุทธที่ทราฟัลการ์

๒. การยุทธ์ที่อ่าวอาบูกัร์ (๑ ส.ค.๑๙๕๘)

๑) มูลเหตุ

ก) ในเดือนกุมภาพันธ์ ๑๙๕๘ เนโปลันได้รวบรวมเรือลำเลียงและเรือเล็กเป็นอันมากไว้ที่ตันเคิร์ค การเตรียมการครั้งนี้เพื่อเป็นการลวงให้อังกฤษหลงเข้าใจผิด เพราะความจริงได้เตรียมอีกจำนวนหนึ่งไว้ที่ตุลอง เพื่อจะ ไปยกพลขึ้นบกที่อียิปต์

ข) การเข้ายึดอียิปต์ เพื่อจะตัดการคมนาคมของอังกฤษทางด้านตะวันออกทั้งอียิปต์เป็นประเทศมั่งคั่งพอที่จะยึดเอาไว้เป็นเมืองขึ้นได้ และประการสุดท้ายฝรั่งเศสอาจจะลุกคืบไปยังอินเดียได้สะดวกขึ้น

ค) เนลสันได้รับมอบให้มาลาดตระเวนอยู่ที่ตุลอง เมื่อเห็นเรือฝรั่งเศสมารวมกองกันในท่าหลายลำ จึงลาดตระเวนเผื่ออยู่บริเวณนั้น เผอิญเกิดพายุจัดระหว่าง ๑๘ - ๒๐ พ.ค.๑๙๕๘ ทำให้กองเรือของเนลสันถูกพายุตัดออกทะเลเล็ก เรือซาร์ตหลายลำต้องซ่อมแซม เมื่อกลับมาที่ท่าตุลองอีกครั้งก็ปรากฏว่ากองเรือของฝรั่งเศสได้เคลื่อนออกจากท่าไปหมดแล้ว เนลสันจึงออกติดตาม

๒) การยุทธ์

ก) เนลสันได้พยายามออกติดตามกองเรือฝรั่งเศสตั้งแต่ ๓๐ พ.ค. จนมาพบกองเรือของฝรั่งเศสจอดอยู่ในอ่าวอาบูกัร์ เมื่อ ๑ ส.ค.๑๙๕๘ รวมเวลาไล่ตามอยู่ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนนานประมาณ ๒ เดือนเศษ

ข) กองเรือฝรั่งเศสเมื่อส่งกำลังไปเสียนยกพลขึ้นบกแล้ว ก็มาจอดทอดสมออยู่ในอ่าวอาบูกัร์ เพราะมีแหลมกำบังคลื่นในฤดูมรสุม นว. เป็นอย่างดี เรือของฝรั่งเศสประกอบด้วยเรือประจัญบานปืน ๑๔ กระบอก ๙ ลำ, ปืน ๘๐ กระบอก ๓ ลำ, ปืน ๑๒๐ กระบอก ๑ ลำ และเรือฟริเกตอีก ๔ ลำ ส่วนอังกฤษ มีเรือประจัญบานปืน ๑๔ กระบอก ๑๓ ลำ และเป็น ๕๑ กระบอก ๑ ลำ

ค) กองเรือของเนลสันเดินทางมาถึงในตอนเย็น เมื่อทราบจำนวนแน่นอนของข้าศึกแล้วก็ทำการวางแผนที่จะเข้าตีทางด้านหัวกระบวน โดยวิธีกระหนาบทั้งสองด้าน ทั้งนี้เพื่อให้เรือของอังกฤษ ๒ ลำต่อสู้กับเรือฝรั่งเศสลำเดียว เป็นการโหมกำลังส่วนใหญ่ลงที่กำลังส่วนย่อยของข้าศึก และได้ตกลงใจที่จะเข้ารบในเวลากลางคืน โดยให้เรือทุกลำจุดโคมขาวไว้ที่พรวนสีดวงในแนวระดับ เพื่อจะไม่หลงยิงกันเอง และยังให้จุดไฟไว้ตามกราบเรือเหนือปืนทุกกระบอกเพื่อสะดวกแก่การยิง และตามดาดฟ้าให้โรยทรายอีกด้วย

๓) ผลของการยุทธ์

ก) เนลสันเริ่มเข้าตีกองเรือฝรั่งเศสที่จอดทอดสมอเวลา ๑๘๐๐ และเลิกยิงเวลา ๐๓๐๐ รวมเวลาทำการรบติดต่อกันไม่ได้หยุดเลย ๙ ชั่วโมง นอรุง์เข้าเหลือเรือฝรั่งเศสเพียง ๓ ลำเท่านั้น เรือส่วนใหญ่จมและถูกยึดเป็นเชลยหมด เรือที่เหลือได้ล่นหนีออกจากอ่าวไปได้

บ) การยุทธครั้งนี้ฝรั่งเศสทำผิดที่ไม่จัดเรือลาดตระเวน และมุ่งที่จะรบอยู่เพียงกราบเดียว ส่วนอังกฤษได้ผู้นำที่นำของแปลก ๆ มาใช้จนฝรั่งเศสไม่รู้จะแก้อย่างไร ทั้งทหารมีความกล้าหาญและเด็ดขาด

ค) การยุทธครั้งนี้เนลสันได้รับคำชมเชยจากบุคคลทั่วไปเกือบทั้งยุโรป และได้รับพระราชทานยศเป็นบารอน ขณะเดียวกันได้มีบางท่านส่งโลงศพมาให้เนลสันเพื่อบูชาใจมิให้เนลสันล้มตัว ซึ่งเนลสันได้เก็บไว้เป็นอย่างดีในห้องของท่าน

ค. การยุทธที่ทราฟัลการ์ (๒๑ ต.ค. ๑๘๐๕)

๑) มุลเทต

ก) นะโปเลียน ทราบว่าอังกฤษเป็นประเทศเดียวที่เข้มแข็งที่สุดในยุโรป และคิดที่จะเขียนฆ่าเกาะอังกฤษก่อนอื่น ถึงกับมีรับสั่งว่า "ขอให้เราครองช่องอังกฤษเพียง ๖ ชั่วโมงเท่านั้น เราก็จะได้เป็นเจ้าของโลก" คำพูดนี้แสดงให้เห็นว่า การครองทะเลเป็นยุทธศาสตร์อันสำคัญที่สุด และนะโปเลียนก็ได้พยายามที่จะรวบรวมกองเรือมาดำเนินการให้ได้ตามที่ตั้งใจไว้

ข) อังกฤษได้วางแผนป้องกันเกาะอังกฤษ โดยการใช้งองเรือที่มีอยู่ทั้งหมดทำการปิดอ่าวมิยอมให้กองเรือของฝรั่งเศสรวมกันได้ ถ้าข้าศึกออกมาจากอ่าวก็ให้ทำการรบเด็ดขาดเป็นราย ๆ ไป

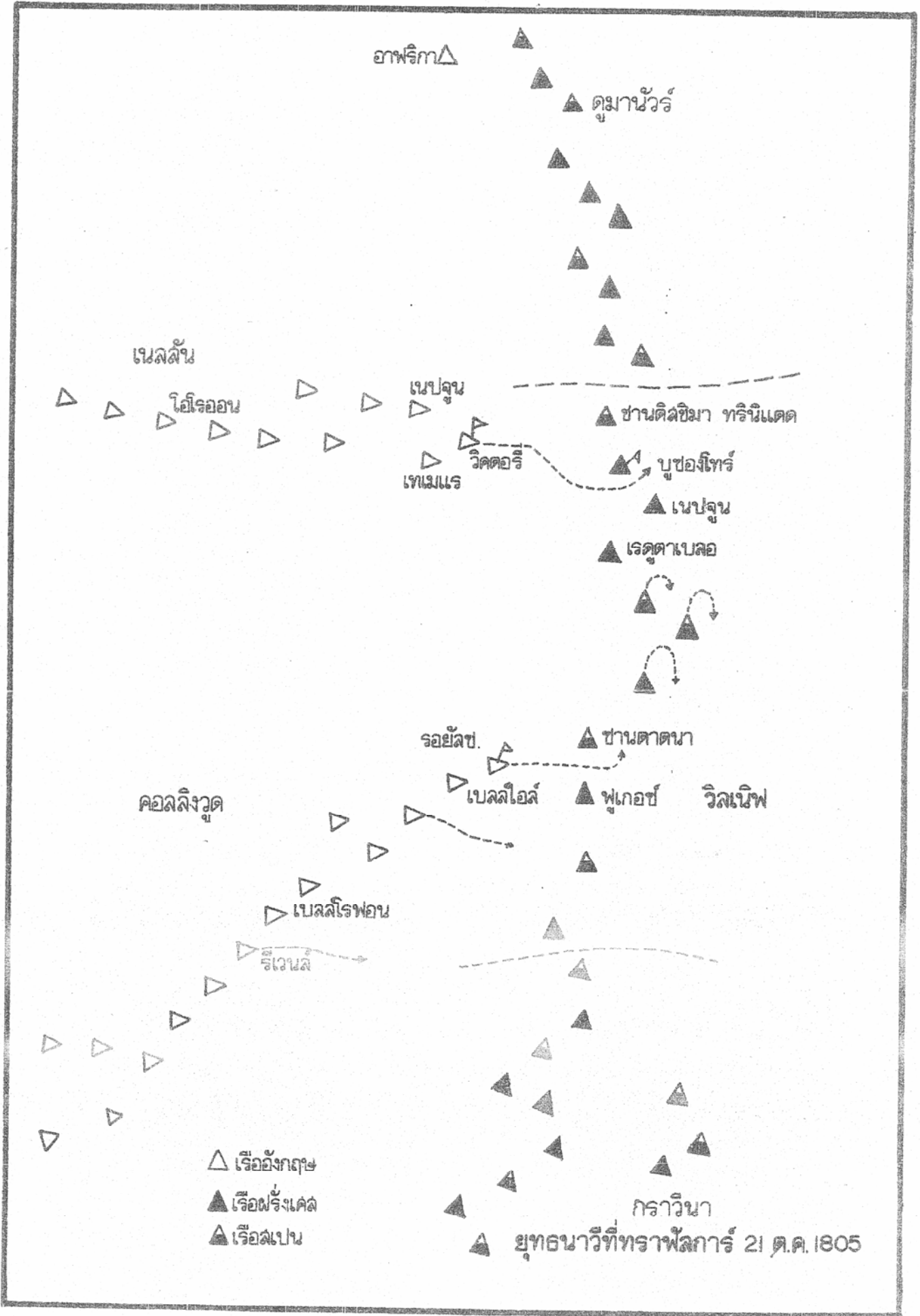
ค) เนลสันได้รับมอบเรือ ๑๓ ลำให้ไปทำการปิดอ่าวที่ตุลองเช่นเดิม ซึ่งมีกองเรือใหญ่ของฝรั่งเศสจอดอยู่ที่นั่น ระหว่างปิดอ่าวกองเรือฝรั่งเศสสามารถเล็ดลอดออกไปได้ และเดินทางมารวมกองอยู่ที่เมืองคาคีกับกองเรือสเปน

๒) การยุทธ

ก) เนลสันได้อาสาที่จะจัดการกับกองเรือฝรั่งเศสและสเปนที่เมืองคาคีทันที ความประสงค์อันยิ่งใหญ่ของเนลสันในครั้งนั้นก็คือ จะไม่ขอให้ฝรั่งเศสมีอิสระภาพที่จะใช้ทะเลได้อีกต่อไป โดยพยายามที่จะล่อให้เรือฝรั่งเศสและสเปนออกมานอกอ่าว แล้วท่านจะได้ทำการยุทธเด็ดขาดในทะเลเปิด

ข) แผนการยุทธของเนลสันครั้งนี้ ได้แบ่งเรือออกเป็น ๓ กอง สองกองแรกเป็นกองหน้าใช้เรือใหญ่กองละ ๑๖ ลำ กองที่สามเป็นกองหนุนคอยช่วยเหลือ ซึ่งอาจจะรับคำสั่งให้ไปสมทบกองใดกองหนึ่งก็ได้มีเรือ ๘ ลำ และในการเข้าตีกองเรือข้าศึกให้ท่วมเพก้าลิ่งเข้าตีตรงเรือลำที่ ๒ หรือ ๓ หน้าเรือธงข้าศึกและตีลงไปทางท้าย แผนการยุทธครั้งนี้เป็นการเลิกใช้กระบวนเรียงตามกันเพราะลำบางในเรื่องสัญญาณและขาดความคล่องตัว และเป็นการกระทำอย่างที่ข้าศึกไม่นึกฝัน

ค) ตามแผนเนลสันคาดว่าจะมีเรือถึง ๔๐ ลำ แต่เมื่อถึงเวลาต้องปฏิบัติการจึงปรากฏว่ามีเรืออยู่เพียง ๒๗ ลำ ดังนั้นจึงแยกเรือออกเป็น ๒ กอง โดยกองหน้ามีเรือ ๑๕ ลำ ในบังคับบัญชาของคอลลิงวูด และกองหลังมี ๑๒ ลำ มีเนลสันเป็นผู้บังคับบัญชา ส่วนฝรั่งเศสมีเรือ ๓๓ ลำ แยกออกเป็น ๒ กองเช่นเดียวกัน โดยกองหน้ามี ๒๑ ลำ บังคับบัญชาโดย วิลเนฟ และกองหลังมี ๑๒ ลำ ในบังคับบัญชาของกราวินา นายพลเรือสเปน

แอฟริกา▲

▲ ดูมานัวร์

เนลสัน

ไอโรอน

เนปจูน

เทเมเร

วิคตอริ

▲ ซานติสซิมา ทรินิแดด

▲ บุษองไทร์

▲ เนปจูน

▲ เรดดาเบล

คอลลิงวูด

รอยัลช.

▲ ซานตาตนา

เบลลไฮล์

▲ ฟูกอช

วิลเนฟ

▲ เบลสโรฟอน

▲ ริเวนล์

กราวินา

ยุทธนาวิที่ทราฟัลการ์ 21 ต.ค. 1805

๓) ผลการยุทธ

ก) อังกฤษเป็นฝ่ายชนะ สามารถยึดเรือสัมพันธมิตรได้ถึง ๑๗ ลำ เรือที่เหลือนั้นกลับเข้าท่าคาติซ อังกฤษเสียชีวิต ๑,๖๖๓ คน รวมทั้งเนลสันด้วยแต่ไม่เสียเรือเลย

ข) สัมพันธมิตรเสียชีวิตประมาณ ๑๔,๐๐๐ คน นายพลเรือถูกจับเป็นเชลยหลายคน รวมทั้งวิลเนฟและกราวินาด้วย เสียเรือไป ๑๔ ลำ (ถูกยึด ๑๗ ลำ จม ๑ ลำ)

ค) ชัยชนะครั้งนี้อังกฤษได้รับผลมากมาย คือ

- ได้การครองทะเลโดยเด็ดขาด
- ฝรั่งเศสไม่กล้ายกทัพเรือไปช่วยใครอีกเลยตลอดสงครามนี้
- ทำให้อังกฤษหมดห่วงการรบทางทะเลและสามารถเปิดโอกาส ดำเนินการรบทางบก ได้อย่างเต็มที่

๓. บทเรียนทางยุทธศาสตร์และยุทธวิธี

ก. ในสมัยก่อน สงครามทางเรือเป็นส่วนหนึ่งของสงครามทางบกไม่มากนักน้อย เช่น การยกพลไปย่ำยีหรือเพียงแต่การปล้นสะดม แต่ในกลางศตวรรษที่ ๑๗ สงครามทางเรือได้เริ่มดำเนินการอิสระและแสดงว่าเป็นองค์การสำคัญที่สุดขององค์การหนึ่ง

ข. กฎเกณฑ์ที่จะดำเนินการต่าง ๆ ให้สงครามทางเรือให้เป็นผลสำเร็จก็คือ การครองทะเล การที่จะได้การครองทะเลก็ต้องทำลายกองเรือใหญ่ของข้าศึกเสียก่อน แต่หลักอันนี้ในยุคนั้นนิยมเป็นครั้งคราวและบางแห่งเท่านั้น

ค. การจัดกระบวนต่างๆ ของกองทัพเรือในตอนแรก ๆ นั้นค่อนข้างลำบากในการที่จะให้เรืออยู่ในกระบวนตามหลักยุทธวิธีได้ เพราะเรือมีจำนวนมาก ทั้งลักษณะขนาดและคุณสมบัติในการเคลื่อนไ้วไม่คล้ายกันเลย ดังนั้นจึงมีการแบ่งออกเป็นกอง ๆ แล้วเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะนำเรือเข้าทำการรบให้เหมาะที่สุดเพื่อให้ได้ที่ตั้งเหนือลม

ง. กระบวนที่ใช้ เป็นกระบวนเรียงตามก้นแล่นก้าว โดยใช้จำนวนใบน้อย ระยะระหว่างเรือประมาณ ๑๐๐ -- ๒๐๐ เมตร การใช้กระบวนนี้เพื่อให้เรือป้องกันจุดที่อ่อนแอที่สุดคือ หัวเรือซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกันให้สามารถใช้ปืนท้ายได้เต็มที่ การแล่นก้าวเพื่อให้เรือเป็นฐานเป็นอันแน่นอนและมั่นคงที่สุดและมีเสถียรที่จะเปลี่ยนทิศและความเร็ว

จ. การที่ผ่านแนว (เจาะแนว) หรือตีโอบปึก เป็นยุทธวิธีที่ใช้กันมาก กระทั่งปลายศตวรรษที่ ๑๗ ก็เลิกใช้กัน เพราะการรักษารูปกระบวนไว้ให้มั่นและป้องกันมิให้ถูกตีผ่านแนวได้เป็นการดีกว่าเพราะเสียหายน้อยกว่าส่วนการรุกจะเสียหายมากกว่า

สงครามยุคเรือกอลไฟ (ค.ศ. ๑๘๕๐ - ๑๘๖๕)

๑. กล่าวทั่วไป

- ก. ระยะเวลาของยุคเรือกอลไฟ ตั้งแต่ปี ๑๘๕๐ ถึงปี ๑๘๖๕ ประมาณ ๖๕ ปี
- ข. ในศตวรรษที่ ๑๙ วิทยาศาสตร์ได้เริ่มเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ใหม่ ๆ กันขึ้นมากชนิดปกติ จนเกือบนับไม่ถ้วน เครื่องจักรได้เข้ามาแทนการใช้มือ หรือกล่าวอีกในแง่การตัดถกรวมก็เอียงลง อุตสาหกรรมมากขึ้น ทำให้การค้าขายของโลกเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และมีการหาตลาดสำหรับถ่ายเทสินค้าของตนทำให้เกิดการค้าเมืองขึ้น

ค. อังกฤษนับเป็นผู้นำของโลกในยุคนี้ กล่าวคือ

- ๑) มีอาณาเขตประมาณ ๑๐๐ เท่าของประเทศอังกฤษ หรือประมาณ ๑/๕ ของเนื้อที่ทั้งหมดในโลก
- ๒) มีเรือสินค้าประมาณ ๑/๒ ของน้ำหนักตันของเรือในโลก และมีผู้ต่อเรือต่อเรือให้กับประเทศต่าง ๆ ประมาณ ๑/๒ ของจำนวนน้ำหนักเรือที่ต่อในโลก
- ๓) มีบ่อน้ำมันมาก ทำให้เกิดโรงงานขึ้นมากกว่าประเทศอื่น
- ๔) มีสายโทรเลขติดต่อกันนานาประเทศมากที่สุด

ง. เรือ

- ๑) โรเบิร์ต ฟูลตัน ได้สร้างเรือกอลไฟลำแรกขึ้น "Clermont" ในปี ๑๘๐๗
- ๒) เรือกอลไฟในยุคแรกเป็นเรือกอลไฟใช้จักรข้าง ซึ่งไม่เหมาะสำหรับการสงคราม ต่อมาในปี ๑๘๔๐ เอริคส์สัน ชาวสวีเดน และสมิธ ชาวอังกฤษ ต่างประดิษฐ์ไมจักรท้ายจนใช้การได้ดี
- ๓) อาวุธปืนทำให้เรือไม่ต้องเป็นเรือเหล็กหรือต้องใช้เกราะเหล็กบนเรือไม้
- ๔) ในปี ๑๘๔๐ เมื่อมีผู้ประดิษฐ์ตอร์ปิโดที่เล่นไปเองได้ และเรือตอร์ปิโดได้ใช้อาวุธนี้อย่างแพร่หลาย ทำให้เรือพิเศษที่เคยทำกันมาแต่ยุคเรือกระเซียงหมดไป เช่น เรือชน และเรือเพลิง เป็นต้น

จ. อาวุธ

- ๑) กระสุนได้แสดงอำนาจจนทำให้เรือต้องหุ้มเกราะขึ้น ปืนได้พัฒนาให้มีการทำเกลียวล้ากล้อง ทำให้ปืนยาวและปืนกระสุนหนักเพื่อให้เจาะเกราะ
- ๒) มีการเปลี่ยนแปลงจากการบรรจุทางปากกระบอกมาใช้ในการบรรจุทางท้ายแทน เนื่องจากให้ความแม่นยำ อำนาจการเจาะเกราะและการระเบิดดีกว่า รวมทั้งไม่ต้องเลื่อนปืนเข้าออกทุก ๆ นัด ซึ่งทำให้ต้องตั้งศูนย์ใหม่เสมอและยิงได้ช้ากว่า
- ๓) ในระหว่างสงครามอิสรภาพอเมริกา บุชเนลล์ ชาวอเมริกัน ได้สร้างเรือใต้น้ำขึ้น เรือใต้น้ำนี้ทุ่นระเบิดไปด้วยเพื่อระเบิดท้องเรือข้าศึก
- ๔) ไวท์เฮด ชาวอังกฤษได้ดัดแปลงอาวุธตอร์ปิโดและแก๊สให้ดีขึ้นจนกองทัพเรือต่าง ๆ นำไปใช้กันอย่างกว้างขวางและทำให้อาวุธชนิดนี้เจริญไปอย่างรวดเร็วในระยะเวลาต่อ ๆ มา

จ. กำลังพล

๑) เนื่องด้วยเครื่องจักรและอาวุธได้เจริญขึ้น ทำให้ต้องการพลที่มีคุณภาพ (Quality) มากกว่าจำนวน (Quantity)

๒) การฝึกหัดการใช้อาวุธ เช่น ปืนใหญ่และตอร์ปิโดในขณะมีคลื่นลมหรือในเวลามืด มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการยุทธ

๓) กำลังพล ในหลายประเทศยังใช้วิธีเกณฑ์ แต่อังกฤษและสหรัฐใช้ทหารจ้างเท่านั้น

๒. การยุทธทางเรือที่สำคัญ

ก. การยุทธทางเรือที่สำคัญในยุคนีมี ๒ ครั้ง คือ

๑) การยุทธที่ทำแอมพ์กัน ในสงครามกลางเมืองของสหรัฐ

๒) การยุทธที่ช่องแคบ Tsushima

ข. การยุทธที่ทำแอมพ์กัน (๘ - ๙ มี.ค. ๑๘๖๒)

๑) เป็นการรบระหว่างเรือฟริเกตกลไฟ "Merimac" ระวังชั้นน้ำ ๓,๐๐๐ ตัน ของฝ่ายใต้ กับเรือ "Monitor" ระวังชั้นน้ำ ๑,๒๐๐ ตัน ของฝ่ายเหนือ ในท่าแอมพ์กันใกล้นอร์ฟอล์ค

๒) การต่อสู้ของเรือทั้งสองมีลักษณะ

- ใช้ปืนใหญ่ แทนการใช้ทอก ธนู ในยุคเก่า

- เรือมีเกราะหุ้ม

- ใช้กำลังไอน้ำ แทนกระเชียงเรือใบ

๓) การรบต่างฝ่ายต่างถูกระสุนของฝ่ายตรงข้าม และต่างก็ไม่ได้ได้รับความเสียหายแต่อย่างใด ซึ่งในที่สุดก็เลิกกันไปแบบ ไม่แพ้ ไม่ชนะ

๔) การรบครั้งนี้ทำให้เกิดยุทธวิธีและการสร้างเรือใหม่ขึ้นในหลาย ๆ ประเทศในระยะต่อมา

ค. การยุทธที่ช่องแคบ Tsushima

๑) เป็นการรบระหว่างกองเรือโซเวียตกับกองเรือญี่ปุ่น เพื่อแย่งการครองทะเล

๒) กองเรือโซเวียตมีเรือรบ ๓๖ ลำ บังคับบัญชาโดยนายพลเรือ โรเซส เวนส์ ออกเดินทางมาจากทะเลบอลติก เพื่อจะมาช่วยเหลือกองเรือโซเวียตในแปซิฟิก ซึ่งมีฐานทัพอยู่ที่วลาดิวอสตอค คิดเป็นระยะในการเดินทางครั้งนี้ไกลถึง ๑๘,๗๐๐ ไมล์

๓) กองเรือญี่ปุ่นมีพลเรือเอก โตโก เป็นผู้บัญชาการ ประกอบด้วยเรือรบรวม ๒๘ ลำ เตรียมเข้าทำการยุทธขึ้นแตกหักอยู่ในช่องแคบทสึชิม่า TSUSHIMA

๔) การรบปรากฏผลฝ่ายโซเวียตเสียหายอย่างยับเยิน เรือพิฆาตที่กลับไปถึงฐานทัพ วลาดิวอสตอคเพียง ๒-๓ ลำ เท่านั้น นอกนั้นถูกยิงจมหมด ทั้งนี้เนื่องจากกองเรือโซเวียตมีความเร็วช้ากว่า องค์บุคคลขาดความชำนาญในการยุทธ และประการสุดท้ายกองเรือโซเวียตต้องเดินทางมาเป็นระยะอันไกล เกือบครึ่งโลก โดยที่ยังไม่ได้ฝึกฝนหรือซ้อมบำรุงองค์วัตถุเลย

๓. บทเรียนทางยุทธศาสตร์

ก. การคมนาคมของโลกได้เจริญขึ้น ทำให้รัฐประชาสโนบายของประเทศต่าง ๆ มีส่วนเกี่ยวข้องกันมากยิ่งขึ้น ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องเร่งสร้างและพัฒนากำลึงทางเรือของตน

ข. ประเทศต่าง ๆ ที่มีกำลึงทางเรือทั้งใหม่และเก่า ต่างเห็นพ้องกันว่าการมีเรือรบมาก และแข็งแกร่งนั้นยังไม่เป็นการเพียงพอ จำเป็นต้องมีการจัดระเบียบกองทัพอเรือ การอบรมพลีที่มีความรู้ความชำนาญ เพื่อจะให้อาวุธประจำเรือให้ได้ผลเต็มที่ด้วย

ค. การประลองยุทธ เป็นเครื่องประกอบในการพิจารณาทั้งด้านยุทธศาสตร์และยุทธวิธี เพื่อใช้เป็นแนวที่จะดำเนินการได้ประสบความสำเร็จในการยุทธต่อไป

ง. ในยุคนี้ได้มีผู้ทรงคุณวุฒิเขียนตำราว่าด้วยสงครามทางเรือดี ๆ ซึ่งก่อให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ และประเทศต่าง ๆ นำไปใช้จัดระเบียบกองทัพอเรือของตน เตรียมการสงครามตามหลักที่บุคคลเหล่านั้นได้เขียนขึ้นไว้ บุคคลดังกล่าวคือ นายทหารอเมริกัน ชื่อ มาฮัน, นายพลเรืออังกฤษ โคลอมบี้, นายพลเรือฝรั่งเศส ดาร์ริเอิส นอกจากนี้ยังมีนักยุทธศาสตร์ทางบกที่ได้เขียนตำรายุทธศาสตร์ยุทธวิธีที่มีชื่อเสียง คือ เคลลาเซวิทซ์ ชาวเยอรมัน, โจมินี ชาวสวิสเซอร์แลนด์ และ โมลท์เต ชาวเยอรมัน เป็นต้น

สงครามโลกครั้งที่ ๑ (ค.ศ. ๑๙๑๔ - พ.ศ. ๑๙๑๘)

๑. มูลเหตุ

ก. มูลเหตุดั้งเดิม

๑) ชาตินิยม (Nationalism) เป็นความรู้สึกอันหนึ่งที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนในความปรารถนาที่จะมีรัฐบาลของตนเอง มีอุดมคติของตนเอง มีการใช้ความคิดอ่านและทั้งนี้ต้องการจะมีการนับถือศาสนา เชื้อชาติ และภาษาอย่างเดียวกันอีกด้วย มีชาติเล็ก ๆ ที่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของประเทศต่าง ๆ ดินแดนจะก่อภูมิตั้งขึ้นความเป็นอิสระภาพของตนเองอยู่ก็ไม่น้อย กล่าวคือ

- บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา เป็นชาวสลาฟ เชื้อสายเดียวกับเซอร์เบีย แต่อยู่ในความปกครองของออสเตรีย - ฮังการี

- อัลซาสและลอรีเรน ปรัสเซียยึดมาจากฝรั่งเศส เมื่อคราวเกิดสงคราม ค.ศ. ๑๘๗๑ เป็นแหล่งอุตสาหกรรมสำคัญ (ถ่านหิน - เหล็ก)

- ปัญหาบอลข่าน เกิดจากประเทศเล็ก ๆ พยายามจะก่อภพ เพื่อตั้งตนเป็นอิสระ และได้ทำลายอาณาจักรตุรกีในยุโรปลงทั้งหมด ส่วนประเทศที่ตั้งตัวได้แล้วเช่น กรีซ เซอร์เบีย และบัลแกเรีย ก็เกิดไม่พอใจกันในการแบ่งปันส่วนดินแดน ส่วนประเทศใหญ่ เช่น รัสเซีย อยากได้คอนสแตนติโนเปิลและเยอรมันอยากจะทำสายทางรถไฟ ไปแบกแดดไปลงอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งอังกฤษกลัวจะไปคุกคามผลประโยชน์ของตน ในอินเดียและอัฟกานิสถาน

ข. มูลเหตุปัจจุบัน

๑) เหตุการณ์ใกล้จะเกิดสงคราม

- ปี ๑๙๑๑ ปัญหาบอสเนีย ครั้งที่ ๒ ระหว่างฝรั่งเศสกับเยอรมัน เรื่องยุติลงด้วยการยอมรับของเยอรมัน โดยได้รับดินแดนที่เป็นป่า ในแคว้นคองโกของฝรั่งเศส เป็นการตอบแทนราว ๑๐๐,๐๐๐ ตารางไมล์

- สงครามเตอร์กกับอิตาลี ปี ๑๙๑๑ อิตาลีฉวยโอกาสเข้ายึดอาตริโปลีจากตุรกี ในขณะที่ตุรกีกำลังยุ่งอยู่ ด้วยการปฏิวัติของพวกเติร์กหนุ่ม ซึ่งสร้างความอึดอัดให้ตุรกีอยู่ไม่น้อย

- สงครามบอลข่าน (๑๙๑๒ - ๑๙๑๓) รัฐบาล ๆ วิวาทกันเอง เนื่องจากการแบ่งปันดินแดนที่ไดมาจากตุรกี เป็นผลให้ออสเตรียและเยอรมันต้องเสียเปรียบ เนื่องจากตุรกีเป็นพันธมิตรของตนต้องเสียดินแดนในยุโรปไปทั้งหมด ทำให้เซอร์เบียจึงเป็นอริกับออสเตรียมีดินแดนเพิ่มขึ้น

๒) เตรียมสงคราม หลังจากสงครามบอลข่าน ทำให้ความตึงเครียดระหว่างประเทศทวี

ยิ่งขึ้น

- เยอรมัน เพิ่มกำลังกองทัพมากขึ้น

- ฝรั่งเศส ยึดอาชุนทหารประจำการจาก ๒ ปี เป็น ๓ ปี

- อังกฤษ รวมกำลังทัพเรือในทะเลเหนือ

- รัสเซีย แรงขยายทางรถไฟ อันเป็นประโยชน์ต่อทางยุทธศาสตร์
- ออสเตรีย จัดระเบียบกองทัพตนใหม่
- กลุ่มพันธมิตรต่าง ๆ คอยหาวิกฤติการณ์ขึ้นต่อไปอยู่ และโอกาสนั้นก็มาถึงไม่ช้านัก

๓) การปลงพระชนม์อัครมุขปาปาลิโอบีร์ดินานด์ เมื่อ ๒๘ มิ.ย. ๑๘๑๔ ที่เมืองซาราเจโว ในแคว้นบอสเนีย ซึ่งเป็นรัชทายาทแห่งมหาอาณาจักรออสเตรีย - ฮังการี พร้อมกับชายาถูกปลงพระชนม์โดยคณะรักชาติชาวเซอร์เบีย อันมีเชื้อสายยูโกสลาฟเดียวกับชาวแคว้นบอสเนีย

- ออสเตรียยื่นคำขาด ๒๓ ก.ค. ๑๘๑๔
- เซอร์เบียตอบคำขาด ๒๙ ก.ค. ๑๘๑๔ โดยมีรัสเซียให้การสนับสนุน
- อังกฤษเสนอข้อไกล่เกลี่ย
- ออสเตรียประกาศสงครามกับเซอร์เบีย ใน ๓๐ ก.ค. ๑๘๑๔ แล้ว เคลื่อนทหารข้าม

พรมแดนเซอร์เบียเข้าไป

- เยอรมันประกาศสงครามกับรัสเซียและฝรั่งเศสใน ๑ ส.ค. ๑๘๑๔
- เยอรมันบุกเบลเยียมใน ๔ ส.ค. ๑๘๑๔
- อังกฤษประกาศสงครามกับเยอรมัน เนื่องจากเป็นผู้ค้าประกันความเป็นกลางของ

เบลเยียม

- อิตาลีประกาศเป็นกลาง เนื่องจากเยอรมันเป็นผู้เริ่มสงคราม
- ประเทศไทยประกาศสงครามกับฝ่ายเยอรมัน เมื่อ ๒๒ ก.ค. ๑๘๑๗

๔) ความกลัว นักการทูตออสเตรียผู้หนึ่งได้กล่าวไว้ เมื่อปี ๑๘๑๔ ว่า "สิ้นสุดลงด้วยความกลัวดีกว่าความกลัวไม่รู้จักสิ้นสุด" (Better a fearful end than endless fears)

- ฝรั่งเศสกลัวต่อความทวิชั้นอย่างมากมายของพลเมืองเยอรมัน
- เยอรมัน กลัวสงครามสองด้าน
- ออสเตรียกลัวจักรวรรดิของตนจะแตกแยก เนื่องจากลัทธิชาตินิยม
- อังกฤษกลัวกำลังทัพเรืออันน่ากลัวของเยอรมันจะทำลายการค้าและทางท่าอาหารของตน

๕) ระบบการรวมมิตร (The System of Alliance) ยุโรปในครั้งนั้นแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

ก) Triple Alliance ประกอบด้วยเยอรมัน ออสเตรีย อิตาลี เซอร์เบียและรูมาเนีย แต่เมื่อเกิดสงครามคองมีเยอรมัน ออสเตรีย - ฮังการี ตุรกี และบัลแกเรีย

ข) Triple Entente ประกอบด้วย ฝรั่งเศส รัสเซีย และอังกฤษ เพื่อป้องกันการโจมตีจาก ก)

๒. มหายุทธสงคราม

ก. ประเทศคู่สงคราม

- เป็นสงครามที่ยิ่งใหญ่กว่าที่ปรากฏมาแล้วในประวัติศาสตร์ของโลก ทั้งนี้พิจารณาจากจำนวนของชาติและประชาชนที่เข้าทำการรบ ความพิพาทย่อยยับ อาวุธที่ใช้และผลกระทบกระเทือนถึงอารยธรรมของโลก

- ฝ่ายสัมพันธมิตรมี ๒๓ ประเทศ ฝ่ายตรีมิตรมี ๔ ประเทศ

ข. เปรียบเทียบกำลังรบ

- ฝ่ายรัสเซีย มีกองทัพประจำการใหญ่ที่สุดในโลกก็จริง แต่เยอรมันมีกองทัพที่ประกอบด้วยอาวุธยุทธภัณฑ์ดีกว่า

- ทางน้ำ อังกฤษมีจำนวนต้นเหนือเยอรมันมากก็จริง แต่อาวุธและสมรรถภาพของกองทัพเรือเยอรมันก็มีเท่าเทียมกับอังกฤษทีเดียว

- เยอรมันมีเครื่องอาวุธยุทธภัณฑ์ชนิดดีเลิศ เช่นปืนเข้าวิถีเซอร์ ปืนกล เรือดำน้ำ และแก๊สพิษ

- สัมพันธมิตรมีกำลังประจำการและกองทัพมากกว่า ชุมกำลังทางเศรษฐกิจและการอุตสาหกรรมมีมากกว่า

- อังกฤษมีเรือมากกว่า สามารถปิดล้อมและขนส่งเสบียงอาหารจากทวีปอื่น

ค. การดำเนินสงคราม

- ประเทศที่เข้าร่วมสงครามครั้งนี้ต่างเสแสร้งไรต่าง ๆ เป็นเครื่องแลกเปลี่ยนแก่ประเทศที่สนับสนุนตน จึงปรากฏมีสัญญาลับขึ้นมากมายหลายฉบับที่สำคัญ เช่น

- ตุรกี ได้รับการค้าประกันบูรณภาพแห่งอาณาเขตและความช่วยเหลือทางทหาร ไม่ต้องการให้รัสเซียผ่านเข้าออกทางช่องแคบดาร์เนลล์ ต้องการทำลายผลประโยชน์ของอังกฤษ ในอียิปต์และไซปรัส

- ญี่ปุ่น มีความปรารถนาใคร่ได้เกี่ยวเจาและผลประโยชน์อื่น ๆ ของเยอรมันในจีน

- บุลกาเรีย ต้องการแก้แค้นเซอร์เบียเนื่องจากเคยเป็นผู้นำประเทศอื่น ๆ รุกรานตนเมื่อคราวเกิดสงครามบอลข่านครั้งที่ ๒

- สหรัฐ ฯ เข้าร่วมสงครามเนื่องจากเยอรมันละเมิดความเป็นกลางของเบลเยียม เรือดำน้ำทำการจมเรือสินค้า โดยไม่มีขอบเขต ทำให้ชีวิตและทรัพย์สินของสหรัฐเสียหายเป็นอันมากและที่สำคัญ คือเยอรมันชักชวนให้เม็กซิโกรบกับสหรัฐ ฯ

- เรือดำน้ำจะใช้ได้ผลจริงจึงจำเป็นต้องละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะกฎหมายระหว่างประเทศห้ามมิให้จมเรือสินค้า โดยมีได้เตือนล่วงหน้าและจัดผู้โดยสารถือให้ปลอดภัยเสียก่อนที่สหรัฐ ฯ ชื่นเคืองมากที่สุด คือ การจมเรือลูซิเตเนีย โดยเยอรมันอ้างเรือนี้เป็นเรือสงคราม เพราะบรรทุกทหารแคนาดา ขนกระสุนดินดำและติดอาวุธไว้ด้วย

๓. การยุทธ

ก. การยุทธทางบก

- เยอรมัน ใช้แผนการของฮันนิบาล ในการยุทธระหว่างโรมันกับคาร์เทจที่แม่น้ำคันเน โดยนายพลซีลฟเฟน เป็นผู้วางแผนที่

- เยอรมัน ใช้กำลังรบส่วนใหญ่รุกเข้าตีฝรั่งเศสผ่านทางลักเซมเบิร์กและเบลเยียม และได้ทำการรุกตามแผนที่จนกระทั่งเหลือระยะทางอีก ๑๕ ไมล์ ก็จะเข้าถึงปารีส ได้ปะทะกับกำลังส่วนใหญ่ของฝรั่งเศสที่ลุ่มแม่น้ำมารน์ขึ้น เมื่อ ๕ - ๑๒ ก.ย. ๑๙๑๔ เยอรมันเป็นฝ่ายแพ้ เป็นการทำลายแผนของซีลฟเฟนลงอย่างสิ้นเชิง

ข. การยุทธทางทะเล

- เยอรมันสำนึกดีว่าอังกฤษมีกองทัพเรือที่เหนือกว่าตนมากมายจึงสั่งให้ ทร.ตั้งมั่นอยู่ในคลองคิสเทอานัน

- ความสำเร็จทางนาวีของเยอรมัน

- การรั้งความ ทำให้ฝ่ายสัมพันธมิตรเสียหายมาก เรือสำคัญที่ออกในคราวนี้ คือ เอ็มเด็น คาร์ลส์รูห์ และโมเว เป็นต้น

- ยุทธนาวีที่จิตแลนด์ (๑๑ พ.ค. - ๑ มิ.ย. ๑๙๑๖) เป็นการยุทธที่สำคัญเพียงครั้งเดียวในมหาสมุทรสงครามเยอรมันนำกองเรือออกไปต่อสู้กับอังกฤษ และได้สร้างความเสียหายให้กับอังกฤษอย่างมากทั้งเรือเยอรมันเสียหายน้อยกว่า และสามารถกลับเข้าฐานทัพ โดยสวัสดิภาพ แต่อังกฤษก็ยังครองทะเลไว้ได้อยู่และเยอรมันไม่กล้านำทัพเรือออกมาสู้อีก

ค. สงครามทางอากาศ แก๊สพิษ และ โฆษณา

- เยอรมันเป็นชาติแรกที่ใช้เรือเหาะ (เซปเปลิน) ไปรั้งความเมืองอุตสาหกรรม ป้อม และทางคมนาคมของอังกฤษ ต่อมาจึงมีอากาศยานขึ้นแทน มีการใช้ปืนต่อสู้อากาศยาน และการพรางต่าง ๆ

- แก๊สพิษ เยอรมันเป็นผู้นำเอาแก๊สพิษเข้ามาใช้ ได้สร้างความเสียหายเป็นอันมาก ได้แก่ แก๊ส คลอรีน และมาสตาร์ด

- การโฆษณา ทุกฝ่ายต่างมีองค์การของตนเกี่ยวกับงานโฆษณา ซึ่งถือเป็นอาวุธสำคัญชิ้นหนึ่งในการทำสงคราม

ง. ความเสียหาย

- เริ่ม ๒๘ ก.ค. ๑๙๑๔ ถึง ๑๑ พ.ย. ๑๙๑๘

- คนที่เข้าทำสงครามประมาณ ๖๕ ล้าน

- ตายในการรบและบาดเจ็บ ๙ ล้าน

- บาดเจ็บทุพพลภาพ และไม่ทุพพลภาพ ๒๒ ล้าน

- ทาย ๕ ล้าน

- ประชาชนอดอาหารและเป็นโรคระบาดตาย ๙ ล้าน

- สูญเสียชีวิตมนุษย์ครั้งนี้ประมาณ ๓๐ ล้าน

๔. ข้อพิจารณาทางด้านยุทธศาสตร์

ก. เรื่องทั่ว ๆ ไป

- เยอรมัน ไม่ต้องการให้อังกฤษเข้ามาเกี่ยวข้องกับแต่ไม่เป็นผลสำเร็จและแทนที่จะเป็นสงครามคอนติเนนต์กลับกลายเป็นสงครามโลก

- สงครามทางเรือมีอำนาจและอิทธิพลอย่างผิดคาด เพราะอังกฤษคิดที่จะปิดล้อมเยอรมันมานานแล้วดังนั้น และอังกฤษจึงเป็นศัตรูสำคัญของเยอรมัน

- ฟอนทริพพิทซ์ ผู้สร้าง ทร. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ แต่ไม่สามารถจะแจ้งให้ ทบ. ทราบถึงความร่วมมือระหว่างกัน ได้อาจจะเป็นเพราะ ทร. เพิ่งสร้างใหม่ และ ทบ. อาจจะไม่ประมาทกำลังทางบก และเรือของข้าศึกมากไป

- เศรษฐกิจของอังกฤษนั้นสัมพันธ์อยู่กับคอนติเนนต์ ซึ่งประเทศบนคอนติเนนต์ก็พยายามทำลายอังกฤษ โดยวิธีเดียวกัน คือตัดการคมนาคมทางทะเลเสียด้วย เหตุนี้เองอังกฤษจึงต้องสร้างกำลังทางเรือ

- นักปราชญ์ทางยุทธศาสตร์ผู้หนึ่ง (Mahan) ได้กล่าวว่า "เมื่อข้าศึกปิดอ่าวเราแล้ว ใช้น้แต่ว่าฝั่งทะเลเท่านั้นจะได้รับความเสียหาย ความเสียหายนั้นจะแผ่ไปตลอดทั่วทั้งประเทศด้วย เพราะเรือที่ผ่านไปมาในทะเลอาจถูกจับคร่าตลอดเวลา เศรษฐกิจและการทหารจะได้รับความเสียหายด้วยอำนาจของการปิดอ่าวได้อย่างสาหัส"

ข. อาวุธ

- ธรรมชาติของสงครามทางเรือนี้ย่อมอยู่กับกำลังสัมพันธ์ทั้งองค์บุคคล องค์วัตถุ ที่ตั้งฐานทัพ อันสัมพันธ์อยู่กับความสำคัญของทางเดินเรือและท่าเรือ

- อังกฤษมีเรือรบมากกว่าเยอรมัน ๓๒๒ ทั้งเรือยังใหม่กว่า

- เยอรมันได้เปรียบที่มีปืนขนาดกลางในเรือมากกว่า เพราะได้วางแผนที่จะรบในทะเลเหนือซึ่งตามปกติมีตอร์ปิโดและมิถอมอก หิมะบ่อซ ๆ อีกประการหนึ่งหวังผลการรบในเวลากลางคืน

- เยอรมันสร้างเรือตอร์ปิโดทาสีดำเพื่อมุ่งรบในเวลากลางคืน มีรัศมีทำการน้อย เพราะคิดจะให้จุดโจมตีของเรือปิดอ่าวใกล้ของอังกฤษเท่านั้น หลังจากการยุทธที่จัทแลนด์ ได้เปลี่ยนเป็นทาสีเทา เพราะเห็นว่ามีโอกาสให้เวลากลางคืนมากขึ้น

- อังกฤษเปลี่ยนแผนเป็นเปิดอ่าวระยะไกล ทำให้เรือตอร์ปิโดเหล่านี้ ไม่มีรัศมีทำการมากนัก

ค. พล

- อังกฤษมีความชำนาญมากกว่า แต่เยอรมันมีความรู้มากกว่า

- ระดับทหารต่ำกว่าสัญญาบัตร อังกฤษมีความชำนาญมากกว่า เพราะเป็นทหารรับจ้างหรืออาสาสมัครมาตั้งแต่เด็ก ๆ

ง. ภูมิประเทศ ฐานทัพ และการเตรียมการ

- เยอรมันมีฐานทัพแห่งเดียว ในอ่าวเฮลโกลันด์ คือ วิลเฮล์มฮาเฟิน สามารถติดต่อกับทะเล

หรือมหาสมุทรได้อย่างเดียว โดยผ่านขึ้นไปทางสคาเกิน

- อังกฤษเป็นเกาะสามารถจะติดต่อกับทะเลได้รอบด้านรับเสบียงอาหาร วัตถุดิบเข้าประเทศ
ได้สะดวก ทำให้รบได้ทน

- ที่ตั้งของประเทศอังกฤษอยู่ในลักษณะปิดอ่าวเยอรมัน ได้เปรียบตั้งแต่ยังไม่เริ่มสงคราม

- ฐานทัณฑ์ภายนอกของเยอรมันเกือบไม่มีเลย รวมทั้งพวกสัมพันธมิตรของตนก็เกือบไม่มีเลย

เช่นกัน

- เยอรมันต้องการดำเนินการอย่าง "กองเรือคงชีพ" ให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยทำการ
รบกวน แ่่งการครองทะเล และคอยตัดทอนกำลังอังกฤษอยู่ตลอดเวลา และพยายามให้มีการเสียหาย
น้อยที่สุด

สงครามโลกครั้งที่ ๒ (ก.ย. ๑๙๓๙ - ส.ค. ๑๙๔๕)

๑. มูลเหตุ

ก. ผลสืบเนื่องมาจากสงครามโลกครั้งที่ ๑

๑) มูลเหตุโดยสรุปจากสงครามโลกครั้งที่ ๑

- ความรู้สึกชาตินิยม
- การแข่งขันกำลังทหาร
- การแข่งขันทางการค้าและหาเมืองขึ้น
- การพิพาทในอดีตและความคิดที่จะแก้แค้น
- ความกลัว

๒) การเจรจาสันติภาพไม่เป็นที่พอใจของทุกฝ่ายและไม่สามารถจัดเขตต่าง ๆ ดังกล่าวในข้อ ๑) ให้หมดไป

๓) สัญญาสันติภาพก่อให้เกิดผลต่าง ๆ คือ

- เยอรมันต้องเสียดินแดน ทรัพย์สิน และพลเมืองเสียสิทธิและรับภาระจ่ายอ้อมต่าง ๆ และคิดเสมอว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม

- ประเทศใหม่ ๆ เกิดขึ้นหลายประเทศ บางประเทศขาดเสถียรภาพ และขาดความสามารถในการปกครองตนเอง

- มีการกำหนดให้ยอมรับแบบถือสิทธิของชนหมู่น้อยในดินแดนที่เปลี่ยนเจ้าของ
- ฝ่ายสัมพันธมิตรเกิดแตกแยกกัน เพราะไม่ได้รับประโยชน์ตามที่ต้องการ

ข. เหตุการณ์ภายหลังการทำสัญญาสันติภาพ (ระหว่างปี ๑๙๑๙ - ๑๙๓๙)

๑) ฝรั่งเศส บินบังคับเยอรมันด้วยวิธีต่าง ๆ อันเป็นการละเมิดสัญญาและกฎหมาย

๒) สันนิบาตชาติไม่สามารถระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศและระงับสงครามตามที่มุ่งหมายไว้

- กรณีพิพาทระหว่างอิตาลีกับกรีซ ปี ๑๙๒๓
- กรณีญี่ปุ่น เข้ายึดแมนจูเรีย ปี ๑๙๓๑
- กรณีอิตาลี รุกรานเอธิโอเปีย ปี ๑๙๓๕
- การเจรจาลดกำลังรบระหว่างประเทศไม่ได้ผลและไม่เป็นที่พอใจของทุกฝ่าย

๓) เยอรมันฟื้นฟูประเทศด้วยการ

- เข้าเป็นสมาชิกสันนิบาตชาติ ปี ๑๙๓๖
- ฮิตเลอร์ตั้งพรรคนาซี ได้รับความนิยมจากประชาชนมากขึ้น
- เตรียมการขยายทหารไว้อย่างลับ ๆ
- เยอรมันลาออกจากสันนิบาตชาติ เมื่อขอเพิ่มกำลังรบไม่สำเร็จ
- ๓๐ ม.ค. ๑๙๓๗ ฮิตเลอร์ประกาศว่าจะไม่ปฏิบัติตามสัญญาแวร์ไซล์

- ๔) สงครามกลางเมืองสเปน ปี ๑๙๓๗ - ๑๙๓๙
- นายพลฟรังโก เป็นกบฏต่อต้านรัฐบาลซึ่งดำเนินนโยบายเอียงไปทางคอมมิวนิสต์ ฝรั่งเศสและรัสเซียสนับสนุนฝ่ายรัฐบาล เยอรมันและอิตาลีสนับสนุนนายพลฟรังโก
  - ทั้งสองฝ่ายใช้เป็นสถานที่ทดลองอาวุธยุทธโธปกรณ์ที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ และส่งพวกอาสาสมัครไปช่วยรบ
  - นานาชาติต้องตกลงกันว่าจะไม่แทรกแซง ในที่สุดนายพลฟรังโกชนะ
- ๕) เยอรมันขยายอาณาเขตและพยายามเอาดินแดนที่เสียไปคืน
- ๑๒ มี.ค. ๑๙๓๘ เข้ายึดออสเตรีย
  - ๒๘ ก.ย. ๑๙๓๘ ได้แคว้นซูเดเตนจากเชกโกสโลวาเกีย โดยการยินยอมของอังกฤษ ฝรั่งเศส และอิตาลี
  - ๑๓ มี.ค. ๑๙๓๙ เข้ายึดโปลandia และโมราเวีย ทำให้ประเทศเชกโกสโลวาเกีย สลายตัวไป
- ๖) อิตาลี เข้ายึดอัลบาเนียใน ๗ เม.ย. ๑๙๓๙
- ค. ไปแลนด์ ปรธาานเหตุสงครามโลกครั้งที่ ๒
- ๑) สัญญาแวร์ไซร์ ได้ก่อให้เกิดความยุ่งยากไว้ คือ
- ก่อความเกลียดชังระหว่างเยอรมันกับไปแลนด์ เพราะยกดินแดนบางส่วนของเยอรมัน ให้ไปแลนด์
  - การแบ่งดินแดนให้ไปแลนด์ เพื่อไปแลนด์จะได้มีทางออกสู่ทะเลทำให้แบ่งเยอรมันออกเป็น ๒ ส่วน
  - กำหนดให้แคว้นคานซิก ซึ่งแต่เดิมเป็นของเยอรมันให้เป็นเสรีนคร ควบคุมโดยกรรมการส่วนใหญ่เป็นไปแลนด์
- ๒) ๒๑ มี.ค. ๑๙๓๙ เยอรมันเรียกร้องขอแคว้นคานซิกคืน ขอสิทธิสร้างทางรถไฟและถนนผ่านพื้นที่ที่ถูกแบ่ง และขอมีสภาพนอกอาณาเขตในทางที่สร้างขึ้น
- ๒๓ ส.ค. ๑๙๓๙ เยอรมันทำสัญญาไม่รุกรานกับรัสเซีย ๑๐ ปี
  - ๓๑ ส.ค. ไปแลนด์สังหารคอมพล
  - ๑ ก.ย. ๑๙๓๙ กองทัพเยอรมันรุกเข้าไปแลนด์
  - ๓ ก.ย. อังกฤษประกาศสงครามกับเยอรมันเมื่อเวลา ๑๑๐๐ และฝรั่งเศสประกาศในวันเดียวกันเวลา ๑๗๐๐
๒. มูลเหตุที่ทำให้ญี่ปุ่นตัดสินใจทำสงครามกับสหรัฐ (๗ ธ.ค. ๑๙๔๑ - ๑๕ ส.ค. ๑๙๔๕)
- ก. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ
- ๑) ญี่ปุ่น เป็นประเทศอุตสาหกรรม มีพลเมืองมาก แต่ประเทศไม่มีทรัพยากรธรรมชาติอย่าง

เพียงพอที่จะสนับสนุนการอุตสาหกรรมจะต้องนำเข้ามาจากประเทศภายนอก

๒) จากเหตุในข้อ ๑) ญี่ปุ่นจึงทำสงครามขยายอาณาเขตบุกเข้าไปในจีนเพื่อจะระบายผลเมือง และหาวัตถุดิบเข้าป้อนประเทศ และระบายสินค้า

๓) จากข้อ ๒) ทำให้สหรัฐ ฯ ไม่พอใจและทำการ BOYCOTT งดส่งวัตถุดิบและน้ำมันไปให้ ญี่ปุ่นซึ่งทำให้ญี่ปุ่นประสบความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง

๔) ญี่ปุ่นตัดสินใจทำสงครามกับสหรัฐ ฯ เพื่อจะรุกรองสูงเอเซียอาคเนย์ เพื่อหาแหล่งวัตถุดิบ และน้ำมันมาแทน เพราะขณะนั้นญี่ปุ่นมีความต้องการวัตถุดิบมาก เนื่องจากกำลังทำสงครามกับจีน

๕) การเจรจาระหว่างญี่ปุ่น - สหรัฐ ล้มเหลวจึงทำให้สงครามเกิดขึ้น

ข. ปัญหาทางการทหาร

๑) ในขณะนั้นกำลังของพันธมิตรในเอเชียกำลังอ่อนแอ เนื่องจากถูกถอนกำลังไปเสริมแนวรบ ด้านยุโรป

๒) ฝรั่งเศสและฮอลันดา ก็พ่ายแพ้แก่เยอรมัน ทำให้อาณานิคมแถบนี้ ตกอยู่ในสภาพไร้ที่พึ่ง

๓) ในช่วงเวลานั้น เยอรมัน กำลังเป็นฝ่ายรุกในทุกแนวรบในยุทธภูมิยุโรป ขณะเดียวกันญี่ปุ่น ก็ปกครองโดยรัฐบาลทหารที่หัวรุนแรง มีความคลั่งชาติที่ต้องการจะทำสงครามขยายดินแดน จึงทำสัญญา ไตรภาคีกับเยอรมันและอิตาลี

๔) เยอรมันขอให้ญี่ปุ่นเปิดสงครามในเอเชีย เพื่อจะให้ฝ่ายพันธมิตรอ่อนแอลง

๕) ในระยะต้น ๆ มหาอำนาจในยุโรปขาดการเอาใจใส่ที่จะสนับสนุนสหรัฐ ในการยับยั้งญี่ปุ่น

ทำให้ญี่ปุ่น ไม่กลัวเกรง

๓. การยุทธทางเรือที่สำคัญ

ก. ด้านแอตแลนติก มีการยุทธที่สำคัญ คือ

- การล่าทำลายเรือบิสมาร์ค
- การยกพลขึ้นบกที่นอร์มังดี

ข. ด้านแปซิฟิก มีการยุทธที่สำคัญ คือ

- การโจมตีเพิร์ลฮาร์เบอร์
- การโจมตีเกาะมิดเวย์
- การยุทธที่อ่าวเลเตย์

ค. การล่าทำลายเรือบิสมาร์ค (๒๑ - ๒๗ พ.ค. ๑๙๔๑)

๑) การดำเนินการในทะเล เยอรมัน ได้เลือกเอาการทำสงครามค้าขายเป็นจุดมุ่งและหลัก เลี้ยงการปะทะแม้แต่กำลังที่ด้อยกว่า โดยปฏิบัติดังนี้

- การดำเนินการต่อเรือค้าขายในทะเลกว้าง ใช้เรือดำน้ำไล่ล่าทำลาย
- การดำเนินการต่อการเดินเรือใกล้ฝั่ง เป็นหน้าที่ของเรือดำน้ำที่จะระวังความตามช่องทาง

เข้าทำต่าง ๆ

- การดำเนินการโจมตีทำเรือและฐานทัพเป็นหน้าที่กองทัพอากาศ

๒) เรือบิสมาร์ค เป็นเรือประจัญบานที่ทันสมัยและทรงคุณภาพในยุคนั้นมีระวางชั้นน้ำ ๑๖,๐๐๐ ตัน สร้างเสร็จเมื่อ ๑๙๔๐ มีความเร็วสูงกว่า ๓๐ นอตเป็นหลักเป็นปืนใหญ่ขนาด ๑๕ นิ้ว รวม ๘ กระบอก เรือลำนี้ได้ออกเดินทางจาก Bergen ในตอนเย็นวันที่ ๒๑ พ.ค. ๑๙๔๑ พร้อมด้วยเรือลาดตระเวนหนัก ปรีนซ์ออลยเกน เพื่อจะออกไปปฏิบัติการรังควาญการล่าเลี้ยงของอังกฤษ

๓) ฝ่ายอังกฤษได้ทราบข่าวและเฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวของเรือบิสมาร์คมาโดยตลอด กับได้ส่งเรือขนาดใหญ่ของตนออกสกัดเพื่อจะทำลายเรือลำนี้ได้ เรือลำแรกที่เข้าปะทะกับเรือบิสมาร์ค เมื่อตอนเช้ามีด วันที่ ๒๔ พ.ค. ในช่องเดนมาร์ค คือ เรือลาดตระเวนหนักสุดและเรือประจัญบาน ปรีนซ์ออลเฟเวลล์ ผลการปะทะ เพียงการยิงในต้นแรกของเรือบิสมาร์คได้ทำให้เรือลาดตระเวนหนักสุดของ อังกฤษจมลงทันที

๔) อังกฤษได้เรียกกระดมเรือรบจากที่ต่าง ๆ โดยให้หยุดภารกิจที่กำลังปฏิบัติอยู่ชั่วคราวมาทำการล่าทำลายเรือบิสมาร์ค และในที่สุดก็สามารถจมเรือลำนี้ได้เมื่อ ๒๗ พ.ค. ๑๙๔๑ ขณะอยู่ห่างจากเมืองท่า Brest ประมาณ ๕๐๐ ไมล์ โดยอังกฤษได้ใช้ทั้งกำลังทางอากาศและเรือผิวน้ำเข้าดำเนินการ

๕) การจมของเรือบิสมาร์คทำให้เยอรมันเลิกใช้เรือรบขนาดใหญ่ออกรังควาญอีกต่อไป การรบกวนการล่าเลี้ยงของอังกฤษ คงปล่อยให้เป็นการของเรือดำน้ำและเรือค้าขายตัดแปลงต่อไป

๖) การยกพลขึ้นบกที่นอร์มันดี (๖ มิ.ย. ๑๙๔๔)

๑) นับเป็นการยกพลขึ้นบกขนาดใหญ่ที่สุดในประวัติของการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก โดยใช้เรือของพันธมิตรมากกว่า ๔,๐๐๐ ลำ ประกอบด้วยเรือของ สหรัฐ อังกฤษ แคนาดา ฝรั่งเศส ฮอลแลนด์ และ นอร์เวย์ สำหรับจำนวนกำลังพลและอาวุธยุทธโปกรณ์ใน ๖ วันแรก ที่สามารถยกพลขึ้นบก ยึดหัวหาดได้เป็นผลสำเร็จ มีทหารถึง ๓๒๖,๐๐๐ คน ยานพาหนะ ๕๔,๐๐๐ คัน อาวุธยุทธโปกรณ์ถึง ๑๐๔,๐๐๐ ตัน

๒) บทเรียนที่ได้รับจากการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบกครั้งนี้อยู่ที่

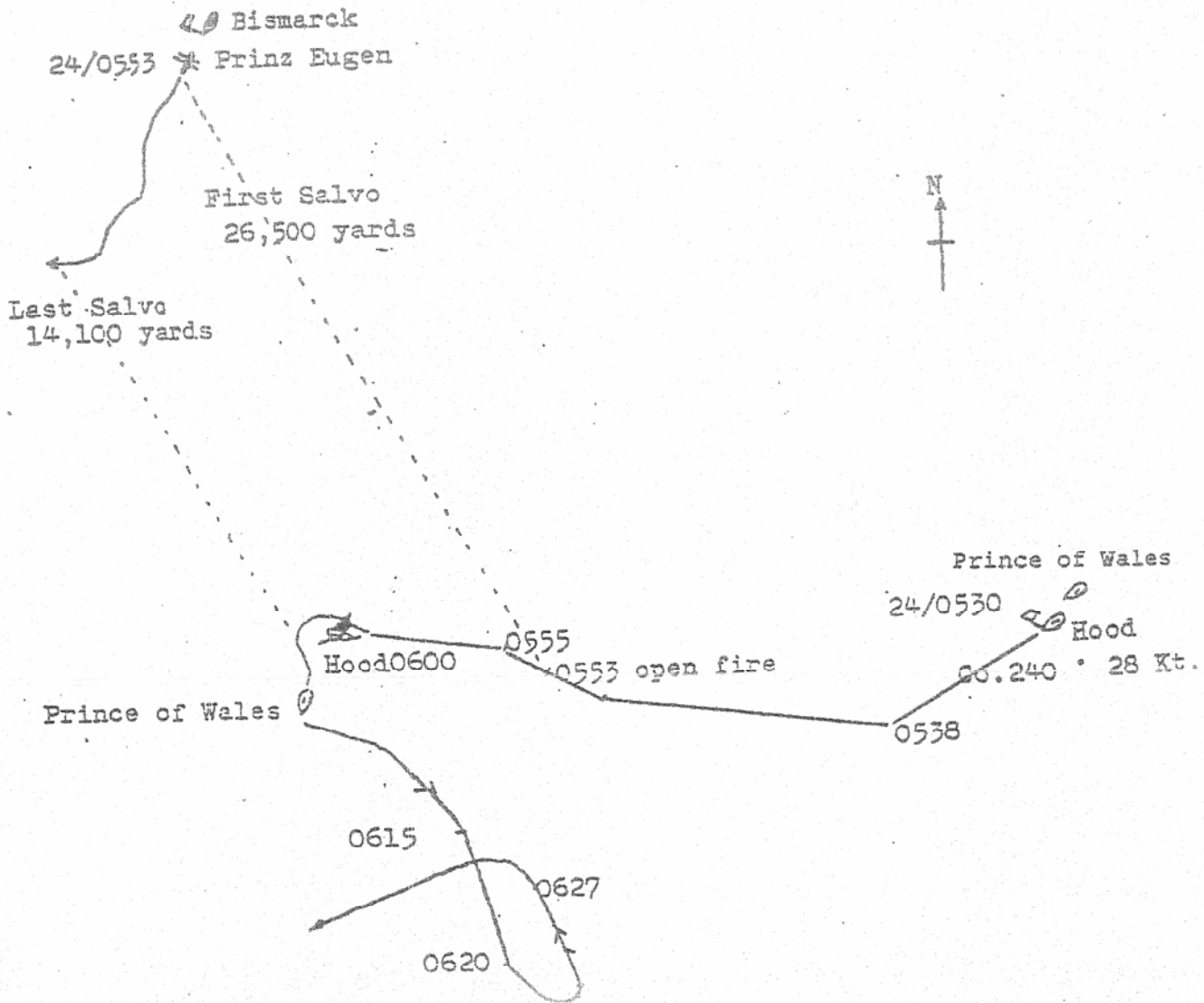
ก) การที่จะทำการยุทธขนาดใหญ่เช่นนี้ต้องอาศัย War Potential คือ ศักยภาพของสหรัฐสนับสนุนเป็นจำนวนมาก ทั้งในด้านกำลังพลและอาวุธยุทธโปกรณ์ ซึ่งฝ่ายอังกฤษประเทศเดียวแล้วก็ไม่อาจจะทำการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบกขนาดใหญ่เช่นนี้ได้

ข) การที่เยอรมันทำศึกสองด้าน ทั้งด้านยุโรปและด้านรัสเซีย ทำให้ตัวเองต้องกระจายกำลังพลและอาวุธยุทธโปกรณ์ไปทั่วทุกด้านยุโรป โดยเฉพาะในการเปิดศึกด้านรัสเซีย เยอรมันต้องสูญเสียกำลังในด้านรัสเซียเป็นจำนวนมาก ทำให้แนวป้องกันการบุกของสัมพันธมิตรที่นอร์มันดีต้องอ่อนกำลังลง แม้จะไม่มีการเปลี่ยนตัวผู้บังคับบัญชา เป็นจอมพลรวม เมลมาช่วยดูแล เสริมสร้างกำแพงแอตแลนติก (Atlantic Wall) แล้วก็ตาม ก็ไม่สามารถจะกอบกู้สถานการณ์ได้

ค) นับเป็นบทเรียนที่ดีในการวางแผนที่ดีเลิศของกองบัญชาการพันธมิตร มีการประสานงาน

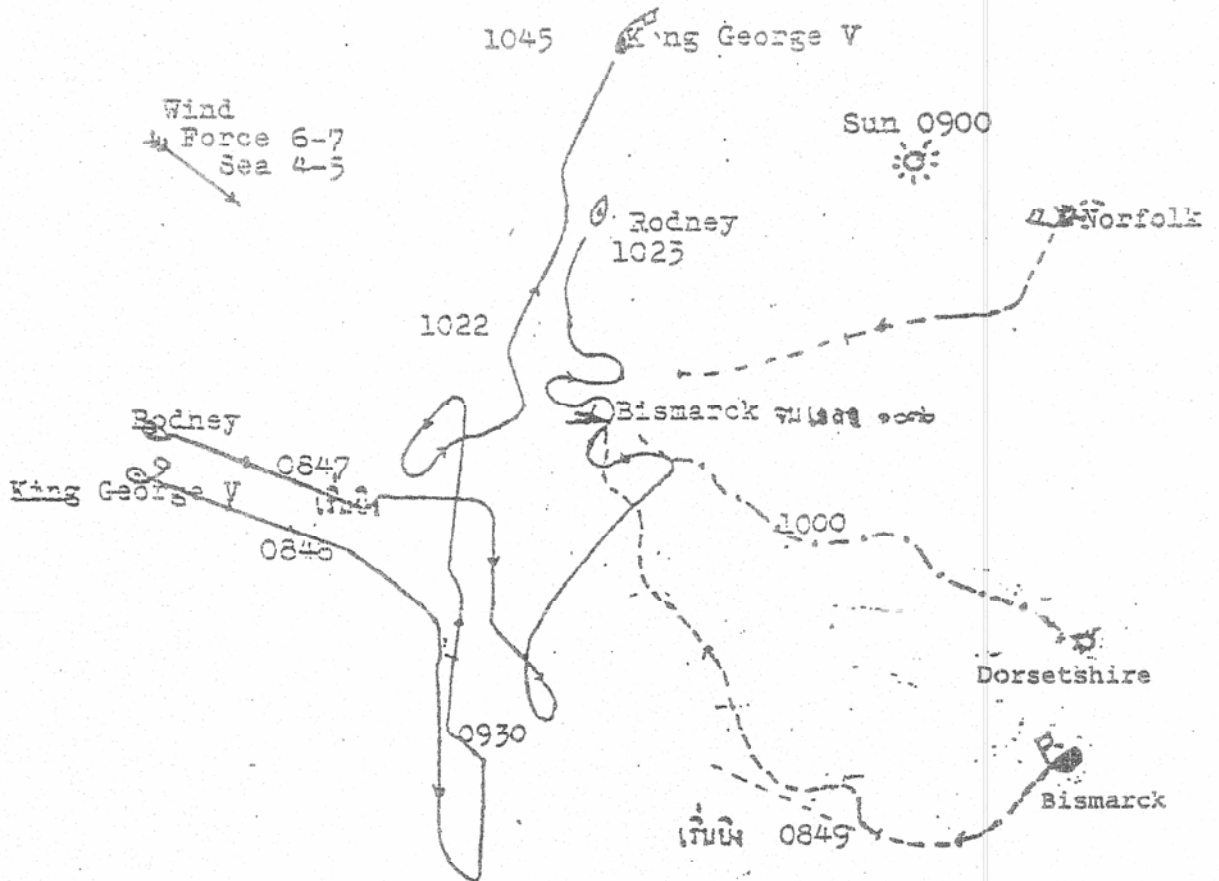
การรบระหว่างเรือ ฮุด กับเรือ บิสมาร์ค

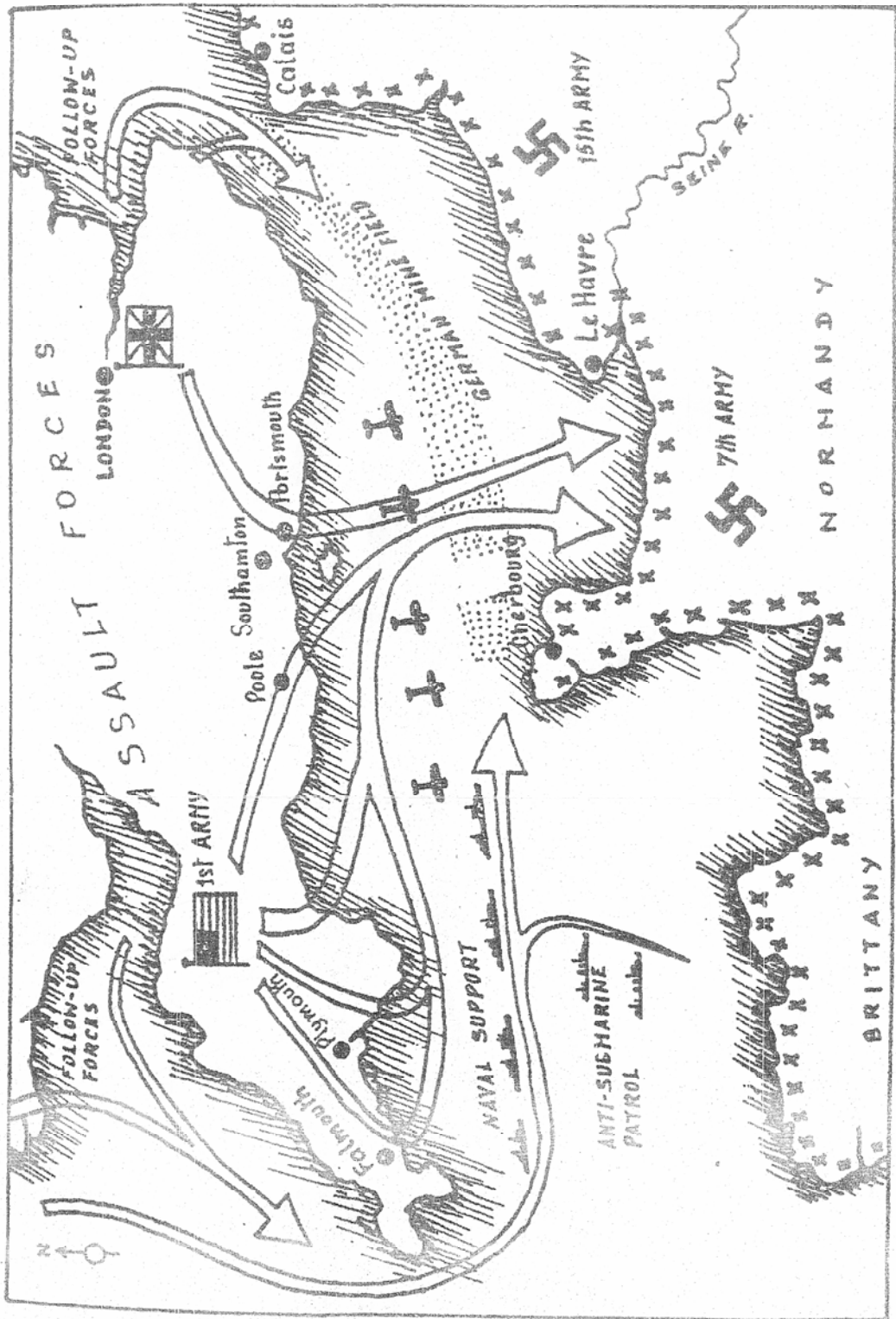
๒๔ พ.ค. ๑๙๔๑ ๐๕๕๓ - ๐๖๑๓

การทำลายเรือ บิสมาร์ค

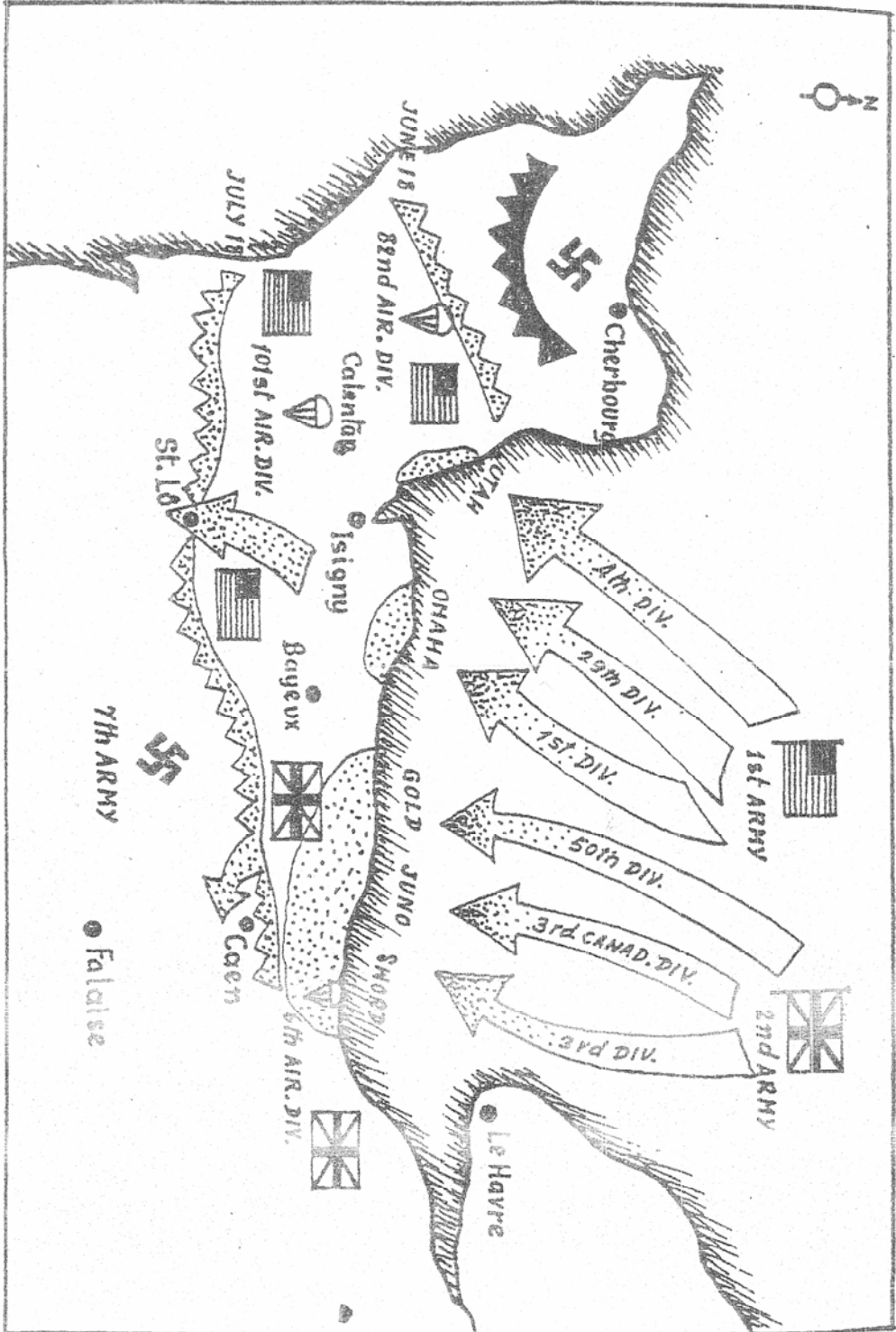
๒๗ พ.ค. ๑๙๔๑ ๐๘๔๘ - ๑๐๓๖

INVASION STRATEGY

NORMANDY LANDING

วางแผนในรายละเอียด โดยใช้เวลาเป็นแรมเดือน มีการกำกับดูแล แก้ไขแผน หรือการทำ Running estimate คือ การประมาณสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลสำเร็จอย่างดียิ่ง

๔) เป็นบทเรียนที่ดีในการประสานงานของนายทหารฝ่ายเสนาธิการ ทักษะดีทุกเหล่าทัพ เป็นการผสมผสานการใช้กำลังทางบก ทางเรือ ทางอากาศ รวมทั้งพาณิชย์นาวีเข้าช่วยปฏิบัติการ ทั้งฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน

๑) การจู่โจมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกพลขึ้นบก ได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดี คือสิ่งที่จู่โจม
เรือดำน้ำ ๒ ประเภท คือ

(๑) การรักษาความลับ กล่าวคือ กำหนดวัน D - DAY เป็นวันที่ ๕ มิ.ย. ๑๙๔๔ โดยได้มีการบอกให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยรองรับทราบเมื่อ ๒๔ พ.ค. ๑๙๔๔ คือบอกล่วงหน้าประมาณ ๗ - ๘ วัน เมื่อกำหนดวัน D - DAY แล้ว ทหารทุกคนถูกกักอยู่ในเรือ ในค่าย หรือในที่รวมพล Assembly Area ต่าง ๆ โดยไม่มีการปล่อยทหารอีก รวมทั้งมีการเซ็นเซอร์จดหมายต่าง ๆ กวดขันการติดต่อของทหารอย่างเข้มงวด

(๒) ลมฟ้าอากาศ เนื่องจากสภาพลมฟ้าอากาศไม่เอื้ออำนวย มีเมฆมาก ทะเลมีคลื่น ลมแรง ฝนตกหนัก ต้องเลื่อนวัน D - DAY โดยกระทันหัน นายพลไอเซนฮาวว์ ได้ตกลงใจเลื่อนกำหนดปฏิบัติการไป ๒๔ ชม. โดยให้เรือใหญ่แล่นวนเวียนอยู่ในทะเล ส่วนเรือเล็กเข้าจอดหาที่กำบังใกล้ฝั่ง และทำการยกพลขึ้นบกจริงใน ๖ มิ.ย. ๑๙๔๔

๑) แผนการลวง (Deception Plan) ทำให้เกิดผลในการจู่โจม คือได้มีการลวงเป็นอย่างดี โดยมีการชุมนุมกำลังในที่อื่นบ้าง รวมทั้งการไปซ้อมกันที่อื่น ทำให้เยอรมันไม่คาดคิดว่าพันธมิตรจะยกพลขึ้นบกที่นอร์ม็องดี

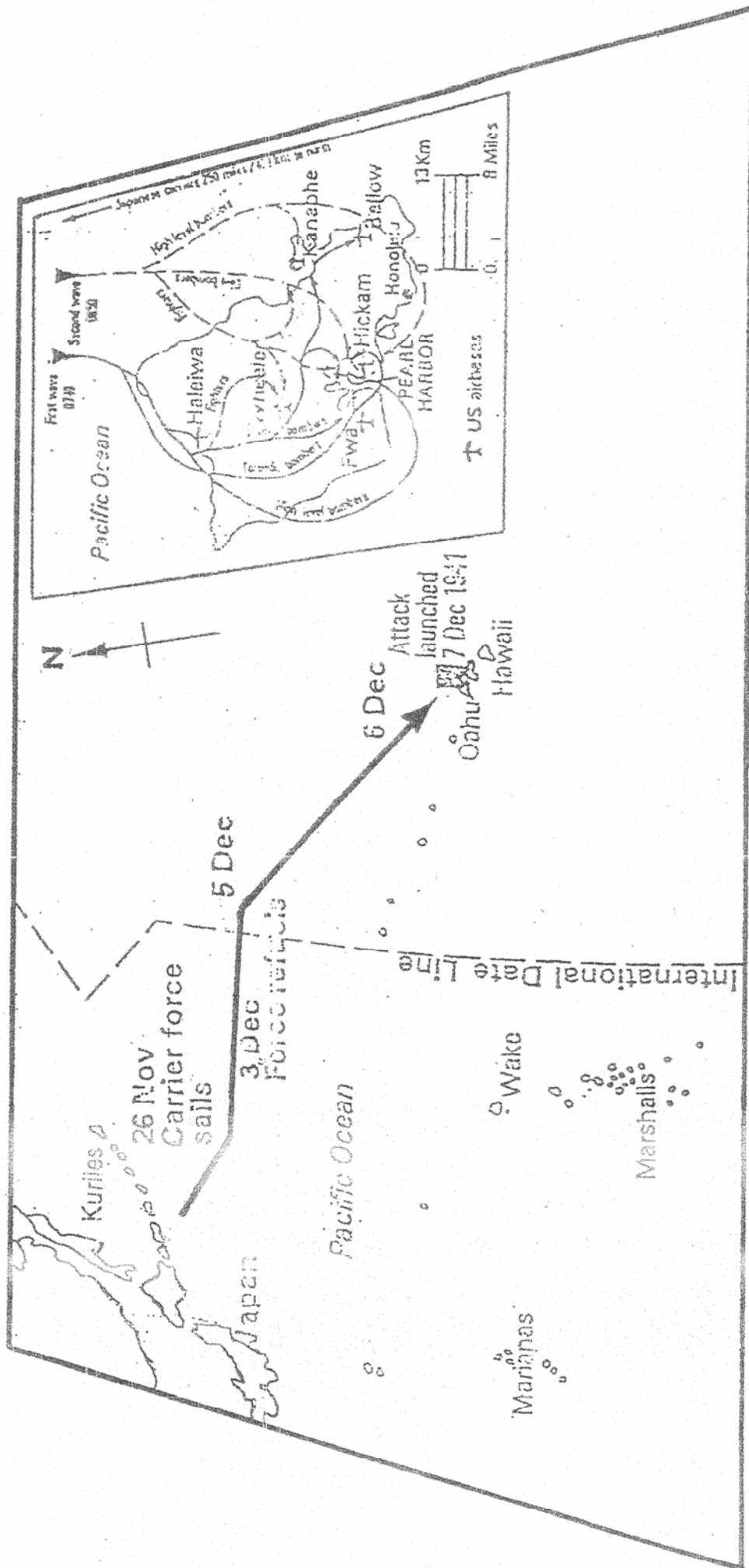
๒) การครองทะเลและการครองอากาศ เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งของการยกพลขึ้นบก ถ้ากระทำให้ตอนเริ่มสงครามใหม่ ๆ ซึ่งเยอรมันมีกำลังเข้มแข็งเต็มที่ทั้งทางบก หรือ อากาศแล้ว ก็น่าจะสำเร็จได้ยาก

๑. การโจมตีเพิร์ลฮาร์เบอร์ (๗ ธ.ค. ๑๙๔๑)

๑) การโจมตีเพิร์ลฮาร์เบอร์ เป็นการเปิดฉากสงครามตามแบบซันอิชิ ระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐ โดยญี่ปุ่นใช้กองเรือบรรทุกเครื่องบินโจมตี (Aircraft Carrier Striking Force) จำนวน ๖ ลำ พร้อมเรือสนับสนุนอีกรวม ๑๔ ลำ ภายใต้การบังคับบัญชาของ พล.ร.ท. ชูอิชิ นาคุโม ส่งเครื่องบินจำนวน ๑๘๓ เครื่อง ขณะอยู่ห่างจากฐานทัพเพิร์ลฮาร์เบอร์ ๒๓๐ ไมล์

๒) การโจมตีครั้งนี้ได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดี โดยอาศัยเมฆหมอก และพายุฝนอ่อน ๆ เป็นฉากกำลังเข้าจู่โจม โดยฝ่ายสหรัฐไม่อาจจะตรวจพบได้ ในตอนเช้าตรู่ของวันอาทิตย์ที่ ๗ ธ.ค. ๑๙๔๑ ทำให้สหรัฐสูญเสียเรือประจัญบาน ๕ ลำ เรืออื่น ๆ ๔ ลำ เครื่องบิน ๒๐๐ เครื่อง คนเสียชีวิตรวม ๒,๓๕๐ คน ส่วนญี่ปุ่นเสียเครื่องบิน ๒๙ เครื่อง กับนักบินรวม ๕๕ คน ใช้เวลาโจมตีประมาณ ๒ ชั่วโมง

เส้นทางกองโจมตีพิริลตาวีเยอร์

๓) บทเรียนที่ได้จากการโจมตีเฟิร์ลฮาร์เบอร์ ที่สำคัญมีดังนี้

ก) การตัดสินใจเข้าโจมตีเฟิร์ลฮาร์เบอร์ของ นาวลเรือ ยามาโมโตะ พล.ท.ใช้หลักทำลายที่ชุมกำลังของข้าศึก (Attack at sources) ในลักษณะจู่โจม เพื่อวิตรอนกำลังของสหรัฐ นับเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการหาการครองทะเล ตามหลักยุทธศาสตร์ทางเรือที่สำคัญตราบเท่าทุกวันนี้

ข) การเลือกเป้าหมาย จากการลาดตระเวนหาข่าวเกี่ยวกับเรือที่จอดอยู่ในอ่าวคริ่งสุดท้ายเมื่อ ๖ ธ.ค.๑๙๔๑ ปรากฏว่าเรือบรรทุกเครื่องบินของสหรัฐ ๒ ลำคือ เอนเตอร์ไพรส์ และ เล็กซิงตัน ไม่ได้จอดอยู่ในท่า แต่ออกไปฝึกอยู่ในทะเล ในเรื่องนี้ฝ่ายปฏิบัติการทางอากาศเห็นว่าควรจะทำตามทำลายเรือบรรทุกเครื่องบินดังกล่าว เพราะเป็นเป้าหมายสำคัญ และกำลังทางเรือของญี่ปุ่นเมื่ออยู่เหนือกว่ามาก (ประมาณ ๓ ต่อ ๑)

ค) ในด้านการข่าวของสหรัฐ โดยทั่ว ๆ ไปดีมาก แต่การเข้าโจมตีเฟิร์ลฮาร์เบอร์ของญี่ปุ่นครั้งนี้ การข่าวไม่ดีพอ คือไม่ได้ข่าวมาก่อน โดยเชื่อว่าญี่ปุ่นคงจะไม่อาจหาตำแหน่งโจมตีไกลถึงเฟิร์ลฮาร์เบอร์ ซึ่งอยู่กลางมหาสมุทรเช่นนั้น ฉะนั้นผู้บัญชาการเกาะฮาวาย จึงมิได้มีการเตรียมการป้องกันหรือกวาดล้างการรักษาความปลอดภัยฐานทัพแต่อย่างใด

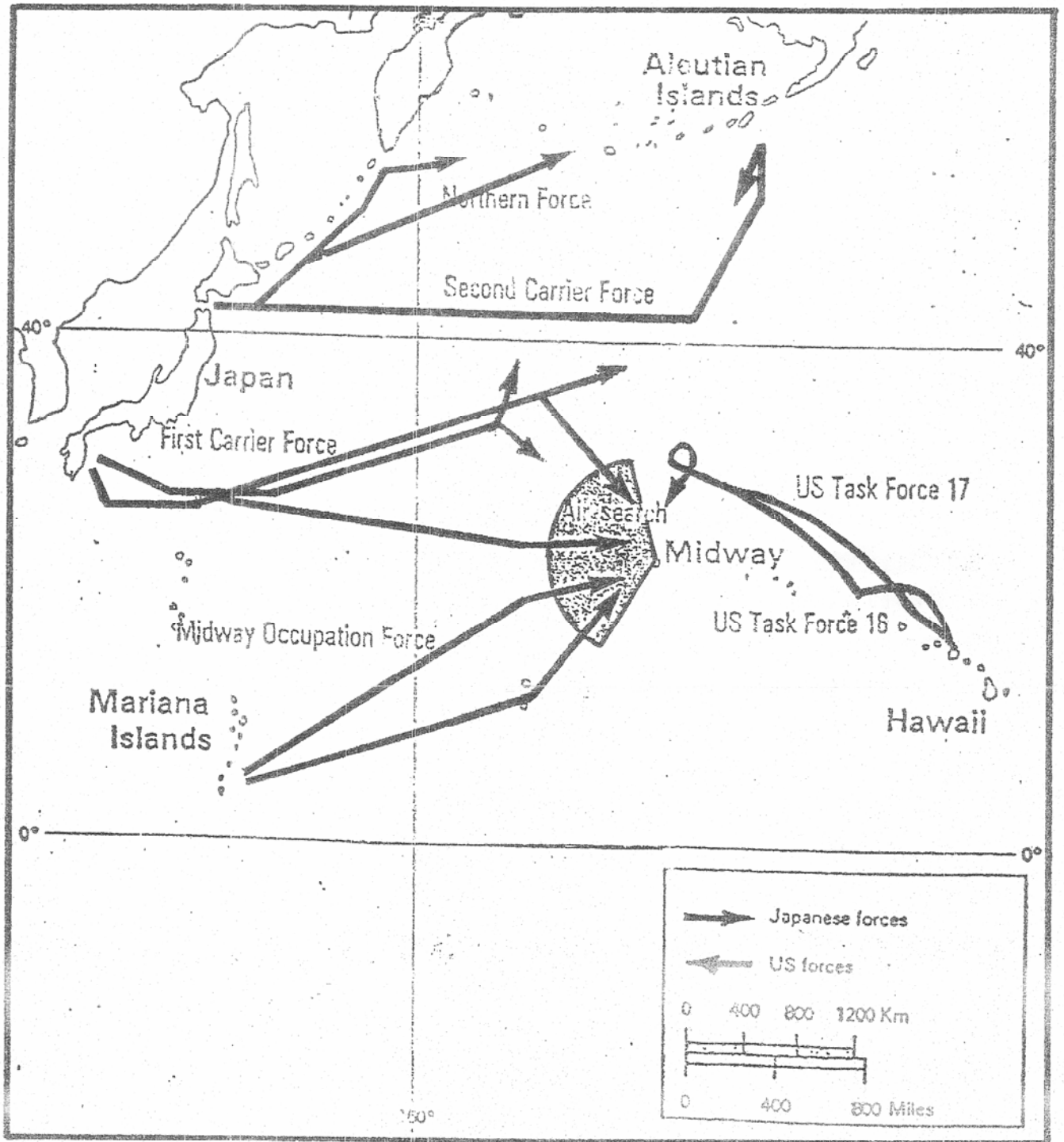
ง) บทเรียนอันสำคัญอีกข้อหนึ่งคือ ญี่ปุ่นมุ่งแต่โจมตีทำลายเรือ เครื่องบิน และสนามบิน และ ~~.....~~ เครื่องจักร เครื่องอำนวยความสะดวก อื่นต่าง ๆ โรงงานในการซ่อมต่าง ๆ รวมทั้ง ~~.....~~ ขนาดใหญ่ที่อยู่ในย่านเก็บเชื้อเพลิงใกล้อ่าวไม่ได้ถูกทำลาย แสดงว่าการเลือกเป้าหมายทางวัตถุ ~~.....~~

ฉ. การโจมตีเกาะมิดเวย์ (๔ - ๕ มิ.ย. ๑๙๔๒)

๑) การที่ญี่ปุ่นต้องการยึดเกาะมิดเวย์ เพราะเมื่อ ๑๘ เม.ย. ๑๙๔๒ สหรัฐได้ส่งเรือบรรทุกเครื่องบินฮอร์นัทบรรทุกเครื่องบิน B-25 ของ ทบ.จำนวน ๑๖ เครื่อง เดินทางเข้าไปจอดอยู่ห่าง ๖๕๐ ไมล์ จากญี่ปุ่นจึงส่งเครื่องบิน B-52 ขึ้นไปโจมตีเมืองต่าง ๆ รวมทั้งโตเกียว แล้วบินไปลงในประเทศจีน การโจมตีครั้งนี้ ได้สร้างความตกใจและประหลาดใจให้แก่ฝ่ายญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก ทำให้ญี่ปุ่นต้องวางแผนป้องกันทางลึกออกไปโดยการยึดเกาะมิดเวย์และหมู่เกาะอลิวเชีย ญี่ปุ่นได้ส่งกองเรือเฉพาะกิจกระจายออกไปดำเนินการครั้งนี้รวม ๕ กองเรือ

๒) แผนการดำเนินการของญี่ปุ่นครั้งนี้ ใช้เรือเป็นจำนวนมากมาย ทั้งแผนได้วางไว้อย่างแนบคายแต่ปรากฏว่าล้มเหลว ทั้งนี้เนื่องจากการข่าวทำให้สหรัฐสามารถทราบเรื่องราวของแผนนี้โดยตลอด และนายพลนิมิตซ์ ได้นำเอาเรือบรรทุกเครื่องบิน ๓ ลำ มาใช้ในการรบครั้งนี้ได้ทันเวลา หากไม่ทราบข่าวก่อนสหรัฐก็คงไม่สามารถทำได้เช่นนี้ และการที่สหรัฐรู้ตัวล่วงหน้าก็เองทำให้การจู่โจมของญี่ปุ่น ไม่ได้ผล

๓) คิกมิดเวย์ เป็นการพ่ายแพ้ครั้งแรกของญี่ปุ่นในสงครามแปซิฟิกที่ใหญ่หลวงนัก ต้องสูญเสียเรือบรรทุกเครื่องบินถึง ๔ ลำ เรือลาดตระเวนหนัก ๑ ลำ เครื่องบิน ๓๒๒ เครื่อง ทหารเสียชีวิตประมาณ ๓,๕๐๐ คน รวมทั้งนักบินฝีมือดีอีก ๑๐๐ คน การสูญเสียนักบินฝีมือดีเหล่านี้มิใช่เรื่องเล็กน้อยแต่

เส้นทางทหารโจมตีเกาะมิดเวย์

๑.๑๖๑๑

เป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งมีส่วนให้ญี่ปุ่นพบกับจุดจบในบั้นปลาย สำหรับสหรัฐเสียหายเครื่องบิน ๑๕๐ เครื่อง กับ ทหารอีกประมาณ ๓๐๗ คน

๔) การรบครั้งนี้เป็น Turning Point ของสงคราม คือ สามารถลดความยิ่งใหญ่การเป็น ฝ่ายรุกของญี่ปุ่นลงได้ ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสสำหรับสหรัฐที่เป็นฝ่ายรับมาตลอด ได้กลายเป็นผู้ริเริ่มทำ การรุกรบ้าง

๕. การยุทธที่อ่าวเลเตย์ (๒๓ - ๒๖ ต.ค. ๑๙๔๔)

๑) การยุทธที่อ่าวเลเตย์ เป็นการรบที่ยิ่งใหญ่ครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ทางเรือ กินเวลานาน ถึง ๔ วัน การรบเกิดขึ้นหลายแห่ง ที่สำคัญได้แก่ การยุทธที่ทะเล ชิมูยัน ใน ๒๔ ต.ค. การยุทธที่ช่องสุริเกา การยุทธที่แหลมเอ็นกาโน และการยุทธนอกเกาะซามาร์ ใน ๒๕ ต.ค. ๑๙๔๔

๒) มูลเหตุของการยุทธครั้งนี้ เนื่องจากกำลังของสหรัฐได้ทำการยกพลขึ้นบกที่เลเตย์ เพื่อจะ เข้ายึดฟิลิปปินส์ต่อไป ขณะเดียวกันฟิลิปปินส์ก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อญี่ปุ่น หากต้องเสียฟิลิปปินส์ ก็เหมือนดังว่าญี่ปุ่น ได้เสียไปแล้วทุกสิ่งทุกอย่าง เส้นชีวิตระหว่างญี่ปุ่นและหมู่เกาะอินเดียนตะวันออกจะถูก ทำลาย ดังนั้น ญี่ปุ่นจึงรวบรวมกำลังทางเรือและทางอากาศเท่าที่มีอยู่ทำการขัดขวางการยกพลขึ้นบกครั้งนี้

๓) กองเรือของญี่ปุ่นที่ส่งเข้าดำเนินการครั้งนี้มี ๔ กองเรือ โดยแยกกันเข้าตีกำลังของสหรัฐ ที่กำลังทำการสนับสนุนการยกพลขึ้นบกที่อ่าวเลเตย์ เป็น ๓ ทิศทาง คือ

- ก) กองกำลังด้านใต้ มี ๒ กองเรือ รวมกำลังเข้าตีทางช่องสุริเกา
- ข) กองกำลังด้านเหนือ ซึ่งเป็นกองเรือบรรทุกเครื่องบิน ทำหน้าที่ล่อกำลังคุ้มกันของ สหรัฐขึ้นไปที่ทางด้านเหนือของแหลมเอ็นกาโน
- ค) กองกำลังด้านกลาง ซึ่งมีเรือประจัญบาน เรือลาดตระเวน และเรือพิฆาต เป็นกอง เรือเข้าตีหลักผ่านเข้าตีทางช่องซานเบอร์นาร์ดีโน

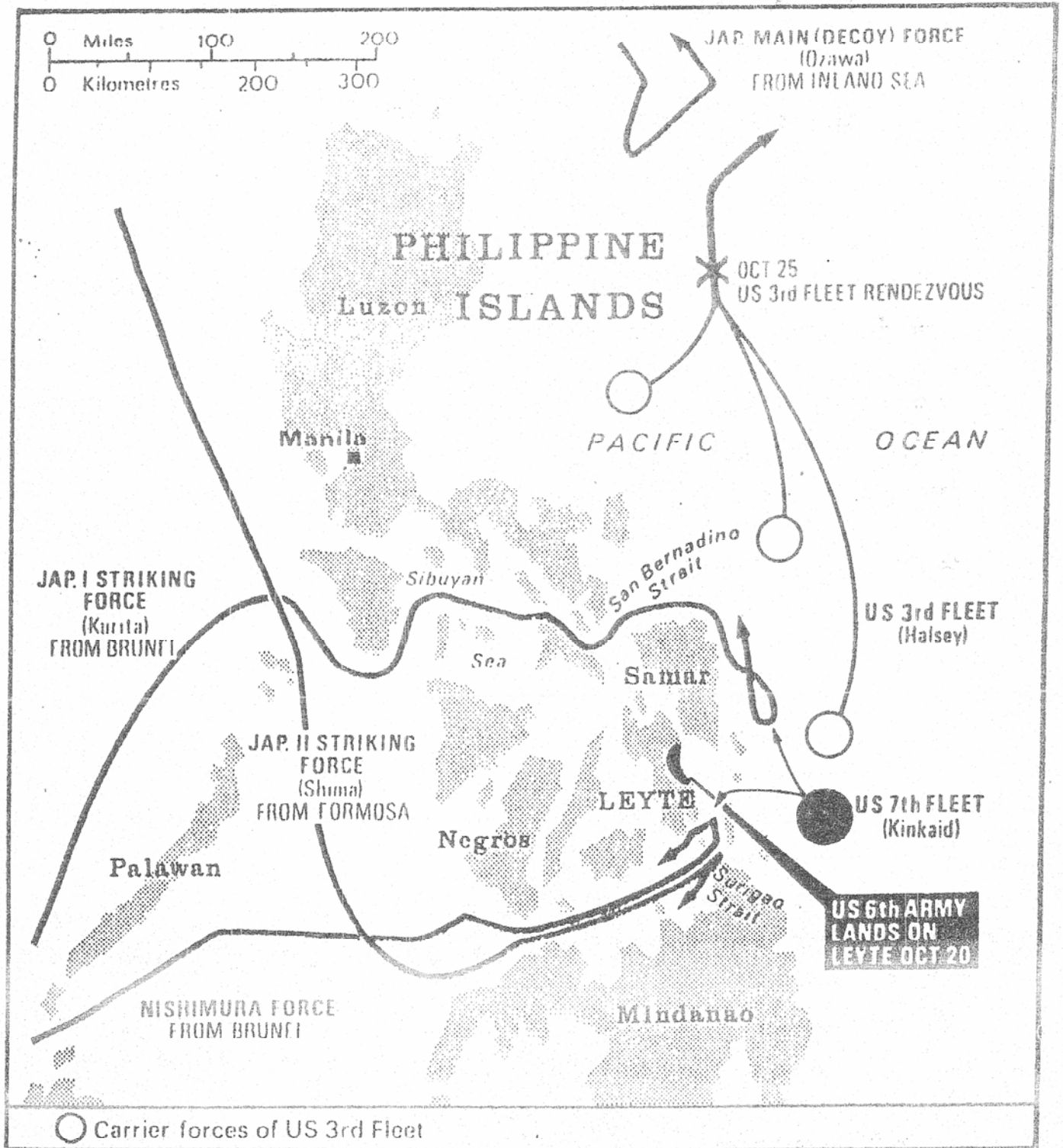
๔) ในการยกพลขึ้นบกที่อ่าวเลเตย์ครั้งนี้ สหรัฐได้มอบหมายให้กองเรือที่ ๗ สนับสนุนและเข้า ดำเนินการ ส่วนกองเรือที่ ๓ มาช่วยสนับสนุนกองเรือที่ ๗

๕) การรบทางเรือครั้งนี้เป็นการรบทางเรือที่มีความสลับซับซ้อนมากครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ การรบทางเรือ ปัจจัยที่มีผลกระทบกระเทือนในการยุทธคือ ความเห็นอกว่ามากของกองเรือสหรัฐ รวมทั้ง การสนับสนุนทางอากาศ ส่วนกองเรือญี่ปุ่นแยกกำลังกองเรือเข้าดำเนินการ การติดต่อสื่อสาร และการ แลกเปลี่ยนข่าวสาร ไม่ได้ติดต่อกันได้ยาก ทำให้ต้องสูญเสียเรือบรรทุกเครื่องบิน ๔ ลำ เรือประจัญบาน ๓ ลำ เรือลาดตระเวน ๑๐ ลำ และเรือพิฆาต ๔ ลำ เป็นการสูญเสียครั้งสำคัญอีกครั้งหนึ่งของกองทัพเรือ ญี่ปุ่น ฝ่ายสหรัฐเสียหายเพียงเล็กน้อยและสามารถป้องกันกองเรือยกพลขึ้นบกของตนให้ปลอดภัยไว้ได้

๕. บทเรียนจากสงคราม

ก. สงครามทางบก

๑) สมุททานุภาพ (Sea Power) ได้เข้ามามีอิทธิพลนับคั่นทางเศรษฐกิจต่อประเทศคู่สงคราม

ได้โดยไม่ต้องทำการยุทธด้วยกำลังทางบกเลย

๒) ได้เกิดมีกำลังทางอากาศขึ้น สามารถโจมตีทำลายแหล่งอุตสาหกรรม ทำลายขวัญโดยไม่จำเป็นต้องทำลาย กำลังรบทางบกในยุทธภูมิโดยตรง

๓) การพัฒนายานยนต์ ยานเกราะ และรถไพชั่นทำให้กำลังทางบกสามารถเคลื่อนกำลังได้ด้วยเครื่องจักร จึงมีความคล่องตัวสูง สามารถทำให้ข้าศึกต้องยอมจำนนโดยไม่ต้องเข้าทำการยุทธอย่างรุนแรงก็ได้และกำลังยานเกราะสามารถเข้าโจมตีต่อศูนย์ประสาทของประเทศศัตรูได้

๔) เยอรมันนี้ ใช้มาตรการบีบคั้นทางเศรษฐกิจ การโฆษณาชวนเชื่อ และมาตรการทางการทูตเข้าร่วม พร้อมทั้งใช้ Storm troopers ข้ามแดนเข้าไปตั้งเต้ายามสงบเพื่อหาข่าวและบ่อนทำลาย เมื่อเปิดสงครามขึ้นพวกเหล่านี้ทำลายข่ายการสื่อสาร กระจายข่าวลือ จัดการลักพาคนสำคัญ ๆ ของศัตรู ฯลฯ กำลังทหารที่บุกข้ามแดนเข้าไปเมื่อเปิดสงครามเป็นเพียงการบลิฟ หรือเป็นส่วนหนึ่งของแผนการนั้นเอง

๕) การใช้กำลังทหาร เยอรมันจะพยายามหลีกเลี่ยงการโจมตีโดยตรงแบบ Head-on แต่จะบุกในทิศทางที่ข้าศึกไม่คาดคิดมาก่อน ด้วยหน่วยยานเกราะ และหน่วยทหารเคลื่อนที่เร็ว พร้อมทั้งการโอบล้อมทางดิ่งหลังแนวข้าศึก เรียกว่า "การบุกแบบสายฟ้าแลบ" (Blitz krieg Tactic)

ข. สงครามทางเรือ

๑) ในอดีตเป็นที่ยอมรับกันว่า ทหารเรือ (The Fleet) ที่จะใช้ควบคุมทะเลจะต้องประกอบไปด้วยเรือหลัก ๓ ชนิด คือ เรือประจัญบาน เรือลาดตระเวน เรือพิฆาต แต่พอมาถึงสงครามครั้งนี้ แนวความคิดดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไป นับตั้งแต่เริ่มต้นของสงคราม กล่าวคือ เครื่องบินจากฐานบินบนบกหรือจากเรือบรรทุกเครื่องบิน สามารถประกอบหน้าที่บางส่วน หรือทั้งหมด (ในบางกรณี) ของเรือรบชนิดใดชนิดหนึ่งได้

๒) ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ มีการประกอบกำลังทางเรือ ด้วยเรือเกือบทุกชนิดกับเครื่องบินนาาชนิด เพื่อร่วมในการยุทธทางเรือต่าง ๆ ซึ่งเรียกกองเรือรบนี้ว่า "กองเรือเฉพาะกิจ" (Task Force)

๓) ในสงครามทางเรือด้านแปซิฟิก กำลังทางเรือของสหรัฐไม่เพียงแต่ต้องรบกับกองเรือของข้าศึกเท่านั้น แต่ในหลายโอกาส ต้องเข้าทำการยุทธเพื่อวัตถุประสงค์ทางบก (Land Objective) เช่น การเข้ายึดโอกินาวา ต้องระดมกำลังทางเรือมากที่สุด รบหนักหน่วงที่สุดและเป็นการรบกับเกาะไม่ใช่รบกับกองเรือข้าศึก

๔) การพัฒนาลักษณะของสงครามทางเรือที่สำคัญอีกอย่างคือ การปฏิบัติการร่วม คือ ความร่วมมือของการยกพลขึ้นบก ซึ่งเป็นการยุทธที่ยุ้งยากที่สุด ต้องมีการวางแผนและฝึกซ้อมกันอย่างเพ็ดเพ็ญ มีการสนธิกำลังภายใต้การบัญชาการร่วม (Unified Command) การบัญชาการในสนามนั้นจะต้องร่วมประสานกันหรือผลมกันภายในโครงสร้าง Joint Operational Organization และสถานการณ์จะ

ไม่เคยเหมือนกันเลยในแต่ละพื้นที่ แต่ละคราวได้จัดเพื่อให้เหมาะกับภาวะและลักษณะของสถานการณ์ขณะนั้น ในยุทธบริเวณนั้น

ค. สงครามทางอากาศ

๑) เยอรมันได้ประยุกต์ใช้เครื่องบินดำทิ้งระเบิด และปฏิบัติการรบรวม Air - Ground Operation และการยุทธส่งกำลังทางอากาศ (Airbourne Operation) อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การรบนทางบกได้ชัยชนะรวดเร็วอย่างสายฟ้าแลบ เป็นการ Surprise ชั่วศึก เพราะไม่เคยเห็นมาก่อน จนฝ่ายสัมพันธมิตรต้องศึกษาและนำมาใช้บ้างในตอนหลังสงคราม และนำมาพัฒนากรรมวิธีให้ดียิ่งขึ้น และนำมาใช้ในสงครามเกาหลีอย่างได้ผลมีประสิทธิภาพยิ่ง นับว่าเยอรมันเป็นผู้ริเริ่มในเรื่องนี้ที่น่าสนใจยิ่ง

๒) การปฏิบัติการ Strategic bombing ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้กระทำกันอย่างกว้างขวางตามทฤษฎีของนักยุทธศาสตร์ทางอากาศ General Douhet ของอิตาลี แต่ก็ได้ก่อให้เกิดการตอบโต้อย่างรุนแรงเช่นเดียวกัน เพราะเป็นการทำลายล้างไม่เฉพาะแต่กำลังรบเท่านั้น แต่เป็นการทำลายล้างประชาชนบ้านเมืองอุตสาหกรรม และ Civilization ดั้งเดิมของประเทศ (แต่ถ้าได้ประกาศเป็นเมืองเปิดตามกฎหมายระหว่างประเทศทั้งสองฝ่ายก็จะไม่ทิ้งระเบิดทำลาย เพื่อสงวนอารยธรรมในอดีตเอาไว้ เช่น กรุงปารีส เป็นต้น)

๓) การประยุกต์ใช้กำลังทางอากาศในสงครามทางเรือ สหรัฐและญี่ปุ่นควรได้รับเกียรติเป็นผู้ริเริ่มและพัฒนายุทธวิธีด้านนี้อย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐได้มีประสบการณ์มากกว่าประเทศใดส่วนประเทศอังกฤษก็นับได้ว่าเป็นผู้ริเริ่มเช่นกัน แต่เนื่องจากไม่ได้สร้างและใช้เรือบรรทุกเครื่องบินมากมายเหมือนสหรัฐและญี่ปุ่น จึงดูประหนึ่งว่าจะไม่ได้ประสบการณ์พัฒนายุทธวิธีนี้มากเท่าเทียม

๔) การประยุกต์ร่วมรบระหว่างกำลังทางเรือและเครื่องบินของกองทัพอากาศ นับได้ว่าอังกฤษเป็นผู้ริเริ่มและพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลดียิ่ง ส่วนเยอรมันก็มีปฏิบัติเช่นเดียวกัน แต่ทว่ามีประสิทธิภาพอย่างอังกฤษไม่ เพราะไม่สามารถจัดการขัดแย้งระหว่างเหล่าทัพเรือและทัพอากาศได้ ผลของสงครามจึงเทียบกันไม่ได้

สงครามเกาหลี (ค.ศ. ๑๙๕๐ - ๑๙๕๓)

๑. มูลเหตุ

ก. ภายหลังจากที่ญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อ ๑๕ ส.ค. ๑๙๔๕ ทำให้ญี่ปุ่นต้องถอนกำลังออกจากคาบสมุทรเกาหลี ขณะเดียวกันโซเวียตก็ได้ส่งกำลังเข้ายึดทางด้านเหนือไว้ และสหรัฐเข้ายึดทางด้านใต้ โดยแบ่งกันด้วยเส้นขนานที่ ๓๘ ต่อมาประเทศมหาอำนาจทั้งสองได้มอบให้เกาหลีเหนือและเกาหลีใต้จัดตั้งรัฐบาลปกครองตนเอง เมื่อปี ๑๙๔๗ โดยมีลัทธิการปกครองที่ต่างกัน

ข. ใน ๒๕ มิ.ย. ๑๙๕๐ เวลา ๐๔๐๐ เกาหลีเหนือได้ส่งกำลัง ๗ กองพลทหารราบ ๑ กองพลน้อยยานเกราะ และส่วนสนับสนุน รวม ๙๐,๐๐๐ คน บุกรุกข้ามเส้นขนานที่ ๓๘ เข้ายึดกรุงเซอูล เมืองหลวงของเกาหลีใต้ จากนั้นได้บุกลงใต้อย่างรวดเร็ว โดยที่กำลังรบของเกาหลีใต้ที่มีอยู่เพียง ๔ กองพลทหารราบ กับ ๑ กองพลน้อยอาวุธหนัก ไม่สามารถจะต้านทานการบุกของทหารเกาหลีเหนือได้ ขณะเดียวกันกองกำลังทหารของสหประชาชาติที่เข้าช่วยก็ไม่สามารถจะยับยั้งการรุกไว้ได้ต้องถอยร่นลงมาตามลำดับ จนเมื่อ ๕ ก.ย. ๑๙๕๐ ได้มาตั้งรับอยู่ที่เมืองปูซาน

ค. การบุกของเกาหลีเหนือครั้งนี้ โซเวียตเป็นผู้สนับสนุนเกาหลีเหนือใช้กำลังเข้ายึดเกาหลีใต้ เพื่อหวังจะขยายอิทธิพลของตนและเป็นการท้าทายท่าทีของสหรัฐ ในลักษณะสงครามตัวแทนในแบบสงครามจำกัด

๒. การดำเนินการทางการเมือง

ก. หลังการบุก ๑ วัน ได้มีการประชุมสภาความมั่นคงที่กรุงนิวยอร์ก ไม่มีการคัดค้านการปฏิบัติของเกาหลีเหนือ เพราะโซเวียตไม่ยอมเข้าประชุม แต่ที่ประชุมได้ตกลงในหลักการ ดังนี้

- ๑) ให้ประณามการรุกรานของเกาหลีเหนือว่า เป็นผู้ก่อกวนสันติภาพของโลก
- ๒) ให้ใช้กำลังทหารเข้าขัดขวาง

ข. ประธานาธิบดีทรูแมน ได้เลือก พล.อ. ดักลาส แมคอาเธอร์ เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดเข้าควบคุมงานด้านยุทธการ และมอบกำลังจากกองเรือที่ ๗ ตลอดจนกำลังทางอากาศที่มีอยู่ในแปซิฟิก เพื่อเข้าดำเนินการขัดขวางการใช้กำลังของเกาหลีเหนือ ตลอดจนป้องกันเงินคอมมิวนิสต์ถือโอกาสใช้กำลังเข้าโจมตีเกาะฟอร์โมซาด้วย

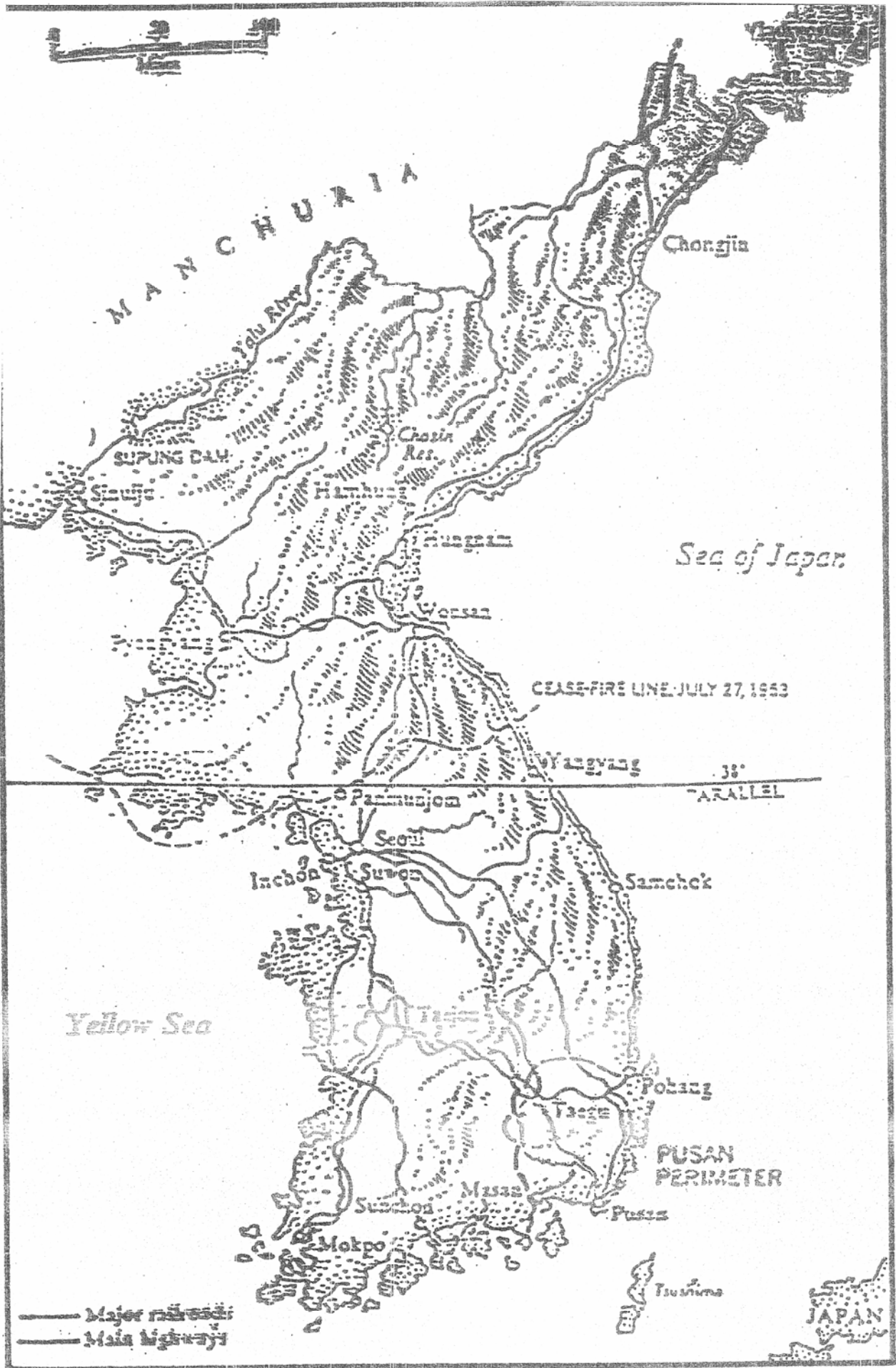
ค. กำลังสหประชาชาติที่ส่งไปช่วยเกาหลีใต้มี ๑๕ ประเทศ ดังนี้ สหรัฐฯ, อังกฤษ, เติร์ก, แคนาดา, ออสเตรเลีย, ไทย, ฝรั่งเศส, กรีซ, นิวซีแลนด์, ฮอลแลนด์, โคลัมเบีย, เบลเยียม, เอธิโอเปีย, ลักเซมเบิร์ก และ ออฟริกาใต้

๓. การยุทธที่สำคัญ

การยุทธที่สำคัญในสงครามเกาหลีคือ การยกพลขึ้นบกที่อินชอน ซึ่งมีนักทหารบางท่านให้ชื่อว่า The Impossible Landing มีเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติการครั้งนี้ ดังนี้

ก. พล.อ. แมคอาเธอร์ ต้องการจะตัดการส่งกำลังบำรุงของข้าศึก และเห็นว่า หากยกพลขึ้นบกที่อินชอนสำเร็จจะตัดการส่งกำลังบำรุงของข้าศึกได้ถึง ๙๐ เปอร์เซ็นต์

ข. อุปสรรคในการปฏิบัติการครั้งนี้

สงครามเกาหลี

- ๑) ช่องทางเข้าแคบและยาว
  - ๒) กระแสน้ำแรง ๓ - ๕ นอต
  - ๓) ทางเข้าท่าเรืออยู่ในรัศมีการยิงของปืนจากเกาะ ไวลมิโตและ โซล ไวลมิโต ทำให้เรือสนับสนุน ต้องจอดห่างจากฝั่งถึง ๓๐ ไมล์
  - ๔) ระดับน้ำขึ้น - ลงต่างกันถึง ๒๙ - ๓๖ ฟุต (เรือ LST. กินน้ำลึก ๒๙ ฟุต) ซึ่งมีเวลาอยู่เพียง ๓ วัน ในแต่ละเดือน
  - ๕) การวางแผนใช้เวลาดำเนินการเพียง ๓ สัปดาห์ เพราะสถานการณ์ไม่เอื้ออำนวย
  - ๖) ขณะลำเลียงกำลัง นย. ขึ้นสู่เรือที่ท่าเรือโกเบ มีพายุพัดผ่านทำให้การลำเลียงต้องล่าช้าไป ๑ วัน ขณะเดินทางในทะเลมีพายุพัดผ่าน แต่ไม่เป็นอุปสรรคแต่อย่างใด
- ค. ปัญหาเร่งด่วน คือ ความต้องการเกี่ยวกับข่าวสาร ณ บริเวณที่หมาย ซึ่งกองเรือเฉพาะกิจใช้เครื่องบินเข้าไปถ่ายภาพอากาศ และส่งหน่วยทำลายได้นำลอบเข้าไปสำรวจช่องทางเข้าออกด้วย

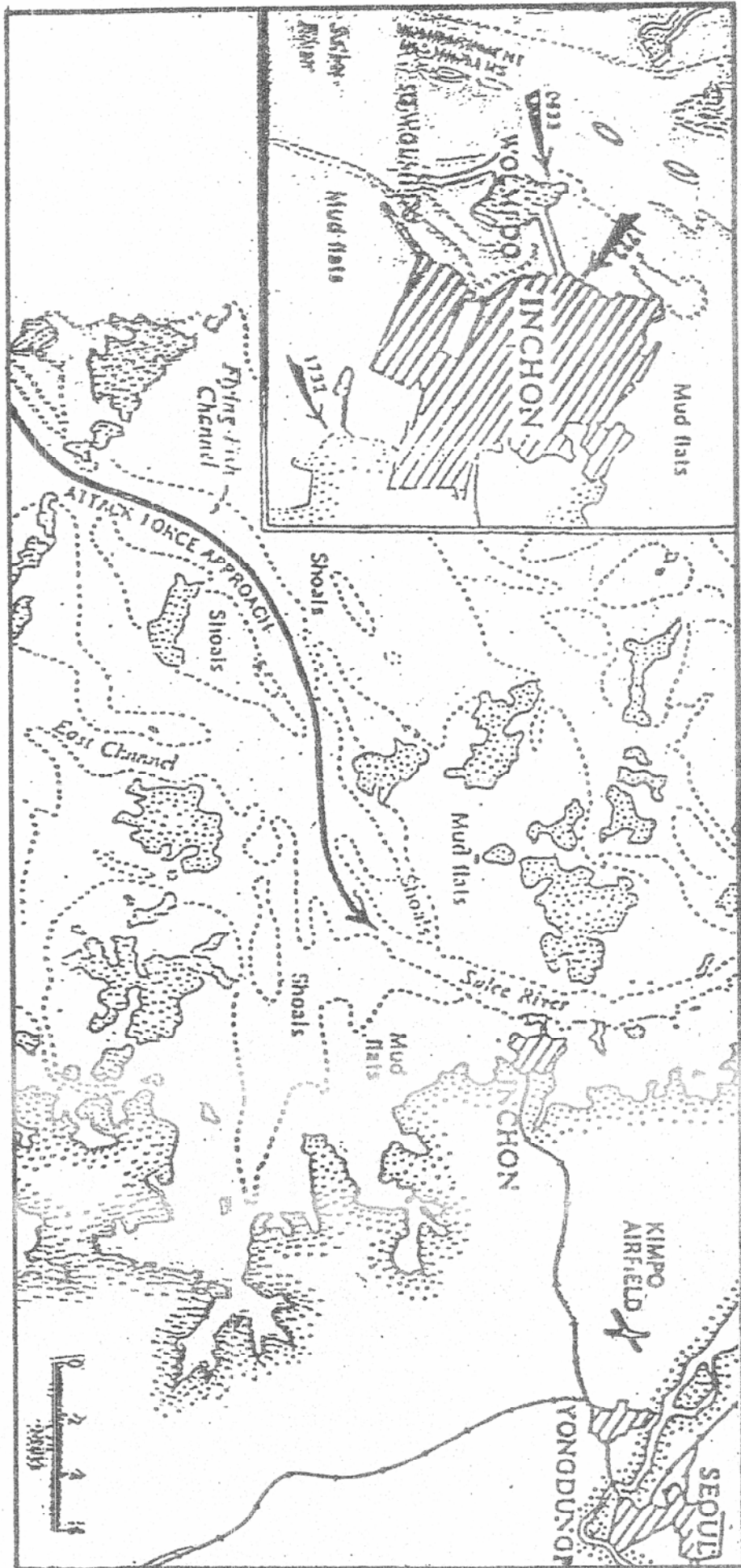
ง. แผนปฏิบัติการโครไมท์ (Operation Chromite)

- D - 14   ส่งหน่วยลาดตระเวนเข้าสำรวจรายละเอียดต่าง ๆ เช่น น้ำ, ที่ตั้ง, ทิศ, ความสูงของสันทราย, ช่องทางเข้า .....
- D - 5   เริ่มปฏิบัติการของหน่วยล่วงหน้า
- D - 2   กวาดทุ่น ๆ และระดมยิงฝั่ง
- D - 1   (กลางคืน) เรือต่าง ๆ เข้าสถานีปากช่องทาง
- D - DAY
- ๐๒๕๔   ยิงด้วยปืนเรือ
- ๐๔๕๔   เครื่องบินเริ่มปฏิบัติการ
- ๐๕๒๐   Land the Landing Force
- ๐๖๓๓   กองร้อยแรกเข้าถึงหาดที่เกาะ ไวลมิโต (เข้าไป ๓ นาที)
- D + 2   ยึดสนามบิน Kimpo
- D + 5   ข้ามลำน้ำ Han
- กำลังรบทั้งหมดขึ้นบกที่อื่นชอน เรียบร้อย
- D + 13   ยึดกรุงเซอูลได้

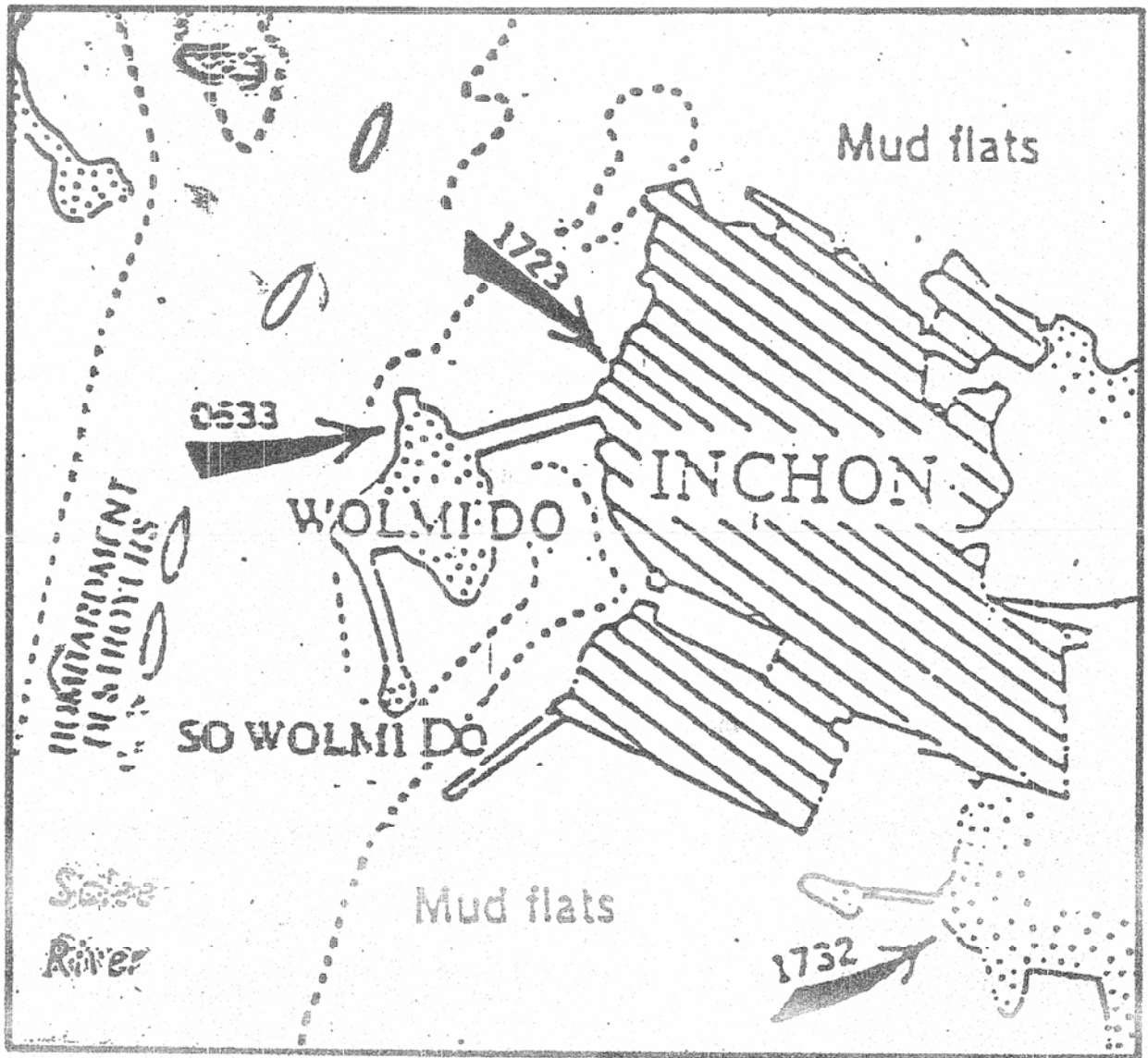
๔. การรบบนบก

- ก. กำลัง นย. เข้ายึดเมืองปองยางได้เมื่อ ๑๙ ต.ค. ๑๙๕๐
- ข. การรบดุเดือด ระหว่าง ทหาร นย. กับกำลังรบของจีนแดง เกิดที่อ่างเก็บน้ำไซชิน ทำให้ นย. เสียชีวิต ๗,๐๐๐ คน ส่วนจีนแดงเสียชีวิต ๒๕,๐๐๐ คน
- ค. การดำเนินการเกี่ยวกับกำลังรบของจีนแดงที่ส่งเข้ามาช่วย พล.อ.แม็คอาเธอร์ ให้ความเห็นว่า

התפתחות אזורי התעלה

ตำบลที่ยกพลขึ้นบกที่อินชอน

- ให้ Hot Pursuit เข้าไปในแมนจูเรีย
- ทิ้งระเบิดฐานส่งกำลังบำรุงและสนามบินในแมนจูเรีย
- ปิดข่าวตามขอบฝั่งจีน
- ใช้ทหารจีนชาติเข้ารบในเกาหลี หรือส่งขึ้นดินแดนจีนเพื่อลดแรงกดดันในเกาหลี

ง. ความคิดเห็นดังกล่าว เจ้าหน้าที่ทางการเมืองไม่เห็นด้วย แต่ต่อมาประธานาธิบดีทรูแมนได้ปลด พล.อ.ดักลาส แม็คอาเธอร์ ออกจากตำแหน่ง

จ. การเจรจาหยุดรบ ไม่บรรลุเพราะมีเวลาจำกัด การสูญเสียครั้งนี้ฝ่ายสหประชาชาติ ๑๑๘,๕๑๕ คน บาดเจ็บ ๒๖๘,๕๙๑ คน ถูกจับเป็นเชลย ๙๒,๙๘๗ คน ฝ่ายคอมมิวนิสต์เสียชีวิตประมาณ ๑,๖๐๐,๐๐๐ คน

๕. บทเรียนจากสงคราม

ก. ภายหลังจากใช้ระเบิดปรมาณูในสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทำให้แนวความคิดที่จะรวมกำลังรบเป็นกลุ่มก้อนมาก ๆ เช่น การยกพลขึ้นบกจะเสี่ยงต่อการสูญเสีย แต่สงครามเกาหลีได้แสดงให้เห็นว่า การยกพลขึ้นบกในสงครามจำกัด ซึ่งรบกันด้วยอาวุธตามแบบ ยังสามารถและมีความจำเป็นที่จะนำมาใช้ได้ เพราะการมีอาวุธนิวเคลียร์ทั้งสองฝ่าย ทำให้เกิดความกลัวต่อการถูกตอบโต้ และในการรบเรือบรรทุกเครื่องบินยังมีคุณค่าอย่างยิ่งในการสนับสนุนสงครามจำกัด

ข. Clausewitz ได้กล่าวได้ว่า "สงครามเป็นการขยายนโยบายของรัฐ" ฉะนั้นชาติจะต้องมีนโยบายที่ชัดเจนแน่นอน จึงจะทำให้เป็นฝ่ายชนะสงครามได้ ในสงครามครั้งนี้ มี ๒ ครั้ง ที่การปฏิบัติทางทหารถูกฝ่ายการเมืองตัดสินใจไม่แน่นอน

- ๑) การรอกข้ามเส้นขนานที่ ๓๘ ซึ่งต้องเสียเวลาหลายวัน ทำให้เสียผลการรบ
- ๒) การขอทิ้งระเบิดในแมนจูเรีย ซึ่งเป็นฐานส่งกำลังของข้าศึก

ค. ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ เยอรมันเป็นผู้บุกเบิกคิดยุทธวิธีการรบร่วม Air - Ground Operation นำมาใช้ได้อย่างได้ผลดี ในสงครามเกาหลี สหรัฐได้นำยุทธวิธีนี้มาพัฒนาใช้และประสบผลสำเร็จในการรบร่วมของกองบิน นย.ที่ ๓๓ ร่วมกับปืนใหญ่ ทำการรบกับกำลังภาคพื้นดินจนสามารถทำลายกองพลที่ ๔ ของเกาหลีเหนือได้ทั้งกองพล

ง. การยกพลขึ้นบกที่อินซอน ซึ่งเป็นตำบลที่ที่เลวทางยุทธวิธีแต่ดีทางยุทธศาสตร์ สามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์จากฝ่ายรับกลับเป็นฝ่ายรุกในทันใด การยกพลขึ้นบกที่อินซอนเป็นการ Surprise ข้าศึก เพราะเป็นเส้นทาง หรือจุดที่ไม่เคยคาดคิดว่าฝ่ายตรงข้ามจะเลือกกระทำ ฉะนั้น ๗ ตำบลที่ที่ไม่ถูกต้องตามยุทธวิธีบางทีก็จำเป็นต้องกระทำ ถ้าหากจะให้ผลทางยุทธศาสตร์ที่มีคุณค่าเพียงพอ และถ้าเรามีขีดความสามารถที่จะทำได้

สงครามเวียดนาม (ค.ศ. ๑๙๕๔ - ๑๙๗๕)

๑. กล่าวโดยทั่วไป

ก. ประวัติดั้งเดิม

๑) เวียดนามเป็นประเทศเก่าแก่ที่มีประวัติคู่เคียงมากับไทย แต่ตลอดระยะเวลาอันยาวนานในอดีตเวียดนามต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของจีนมานับพันปี โดยจีนได้ส่งข้าหลวงมาปกครอง ต่อมาเพื่อกษัตริ์ราชวงศ์ถังเสื่อมลง เวียดนามจึงมีโอกาสดำรงปกครองตนเอง

๒) เวียดนามมีโอกาสได้รับอิสรภาพเป็นตัวของตนเองไม่นานนัก ก็มาถึงยุคล่าอาณานิคมของฝรั่งเศส การดำเนินนโยบายของเวียดนามต่อต้านการแพร่ศาสนาและต่อต้านฝรั่ง โดยไม่ประนีประนอมกำลังของตนเหมือนไทย ในที่สุดก็ต้องตกเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสอีกครั้ง โดยฝรั่งเศสได้ใช้อำนาจกดขี่ชาวเวียดนามเหมือนดังทาส เวียดนามจึงติดอยู่ตลอดเวลาที่จะดิ้นรนให้พ้นจากการเป็นข้าของฝรั่งเศสให้จงได้

ข. สงครามอินโดจีนครั้งที่ ๑ (ค.ศ. ๑๙๔๕ - ๕๔)

๑) เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๓๙ ปรากฏว่าฝรั่งเศสต้องพ่ายแพ้สงครามในระยะแรกและกองทัพญี่ปุ่นได้ก้าวเข้ามายึดครองเวียดนามแทน ในช่วงนี้โฮจิมินห์ได้รวบรวมพรรคที่จะกอบกู้เอกราชของเวียดนาม โดยได้รับการสนับสนุนจากคอมมิวนิสต์ แต่เมื่อสงครามโลกได้ยุติลง โฮจิมินห์ก็ได้นำกำลังเข้ายึดกรุงฮานอยไว้เมื่อ ๑๙ ส.ค. ๑๙๔๕

๒) ฝรั่งเศส ซึ่งก้าวออกมาจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในฐานะผู้ชนะสงครามพยายามที่จะหวนกลับมาปกครองเวียดนามอีก ได้ส่งกำลังเข้าปราบปรามกองทัพเวียดมินห์ของ โฮจิมินห์ที่จะตั้งตนเป็นเอกราชจึงทำให้เกิดสงครามอินโดจีนครั้งแรกขึ้น และฝรั่งเศสก็ต้องพ่ายแพ้ในการรบที่เมืองเดียนเบียนฟู เมื่อ ๓ พ.ค. ๑๙๕๔

๓) สงครามระหว่างเวียดนามกับฝรั่งเศสได้ดำเนินมาเป็นเวลานานถึง ๘ ปีเศษ ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจที่มีชัยในสงครามโลกครั้งที่ ๒ ต่างเห็นอกเห็นใจประเทศทั้ง ๒ เป็นอย่างมาก จึงได้ปรึกษากันที่จะนำสันติภาพมาสู่อินโดจีนเสียที เป็นเหตุให้มีการประชุมขึ้นที่เมืองเจนีวา ประเทศที่ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมครั้งนี้ประกอบด้วย ฝรั่งเศส อังกฤษ สหรัฐ โซเวียต สาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนามภาคใต้ เวียดนามภาคเหนือ ลาว และเขมร การประชุมได้มีขึ้นตั้งแต่ ๒๖ เม.ย. - ๒๑ ก.ค. ๑๙๕๔

๔) ข้อตกลงที่เจนีวา ให้แบ่งประเทศเวียดนามเป็น ๒ ประเทศ โดยถือเส้นขนานที่ ๑๗ เป็นเส้นแบ่งเขตแดน ให้มีการหยุดยิงกันแล้วเคลื่อนย้ายกำลังทหารของทั้ง ๒ ฝ่าย เข้าไปในเขตที่กำหนดไว้ ราษฎรผู้ใดใคร่จะอพยพให้เคลื่อนย้ายให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๘ พ.ค. ๑๙๕๕ หลังจากนั้นอีก ๑ ปี คือในปี ๑๙๕๖ จึงให้มีการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อให้ชาวเวียดนามได้เลือกอนาคตของตนเอง

ค. ยุคของโงดินห์เดียม (ค.ศ. ๑๙๕๔ - ๖๓)

๑) ภายหลังการลงนามในสัญญาสงบศึก ได้เปิดโอกาสให้ชาวเวียดนามมีเสรีภาพในการโยกย้ายสำมะโนครัว ก่อนเปิดพรมแดน ๓๐๐ วัน ซึ่งมีผู้อพยพอยู่ในเวียดนามใต้ ๕๐๐,๐๐๐ คน และอพยพไปอยู่เวียดนามเหนือ ๑๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งอันนี้เอง เป็นโอกาสให้ เวียดนามเหนือแทรกซึมเข้ามาอยู่เวียดนามใต้

สรุปเหตุการณ์ในสงครามอ่าวเปอร์เซีย

พ.ศ. ๒๕๓๓

- ๑๗ ก.ค. ซัดดัม ฮุสเซน ประกาศว่าการผลิตน้ำมันเกินโควต้าของคูเวตและสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ทำให้อิรักสูญเสียรายได้ ๑ หมื่น ๔ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ หากไม่ยุติจะดำเนินการใช้กำลังทหาร
- ๒๒ ก.ค. มีรายงานการเคลื่อนกองกำลังทหารอิรักสู่คูเวต
- ๒๓ ก.ค. กำลังทหารซาอุดีอาระเบียเตรียมพร้อม
- ๒๖ ก.ค. โอเปกตกลงกำหนดมาตรการควบคุมปริมาณการผลิตและส่งออก คูเวตและสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์สัญญาจะทำตาม
- ๒๗ ก.ค. วุฒิสมาชิกสหรัฐฯ ยุติการสนับสนุนด้านการเกษตรแก่อิรัก และห้ามการส่งอาวุธและการถ่ายทอดด้านเทคโนโลยีทางการทหาร
- ๓๑ ก.ค. รายงานการเสริมกำลังทหารของอิรัก ๑๐๐,๐๐๐ นาย ที่พรมแดนคูเวต อิรักและคูเวตเริ่มการเจรจาปัญหาการผลิตน้ำมันที่ซาอุดีอาระเบีย แต่ประสบความล้มเหลวหลังจากเริ่มการเจรจาได้ ๒ ชั่วโมง
- ๒ ส.ค. อิรักบุกคูเวต กษัตริย์ราชวงศ์-ซาบาห์แห่งคูเวตเสด็จหนีไปซาอุดีอาระเบีย คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติประณามการรุกรานคูเวตของอิรัก ด้วยคะแนนเสียง ๑๔-๐ อิรักประกาศตั้งรัฐบาลชั่วคราว ทรัพย์สินของอิรักและคูเวตถูกอายัด ประธานาธิบดีบุชประกาศปิดล้อมทางเศรษฐกิจต่ออิรัก
- ๓ ส.ค. สหรัฐฯ ส่งกำลังทางเรือสู่อ่าวเปอร์เซีย มีรายงานว่ากำลังอิรักเข้าประชิดพรมแดนซาอุดีอาระเบีย
- ๖ ส.ค. คณะรัฐมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติลงมติด้วยคะแนน ๑๓-๐ ในการปิดล้อมทางเศรษฐกิจอิรักด้านการค้า เว้นแต่อาหารและยา ราคาน้ำมันสูงที่สุดในรอบ ๔ ปีครึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ นายตีก เชนีย์ บินไปซาอุฯ และกษัตริย์ฟายัด เชนีกำลังพันธมิตรสู่ดินแดน
- ๗ ส.ค. ประธานาธิบดีบุชสั่งให้ทหารไปยังซาอุฯ กองเรือของอังกฤษ ฝรั่งเศส และไซเวียต มุ่งสู่อ่าวเปอร์เซีย อียิปต์ประกาศส่งกำลังทหาร ซาอุฯ และตุรกี ปิดท่อส่งน้ำมันของอิรัก ซัดดัมกล่าวว่าคูเวตเป็นส่วนหนึ่งของอิรัก
- ๘ ส.ค. อิรักประกาศยึดคูเวต กำลังสหรัฐฯ เดินทางมาถึงเมืองท่าดาห์รานของซาอุดีอาระเบีย สหราชอาณาจักรประกาศสนับสนุนกำลังทางอากาศและทางเรือตามคำขอของซาอุฯ
- ๙ ส.ค. อิรักประกาศไม่ให้ชาวต่างประเทศพลเรือนทั้งในอิรักและคูเวตเดินทางกลับ และประกาศจะใช้อาวุธเคมีหากถูกโจมตี สมาชิก ๑๒ ใน ๒๑ ประเทศ ของสันนิบาตอาหรับ ประกาศร่วมส่งกำลังไปซาอุฯ สหประชาชาติ มีมติว่า การประกาศยึดคูเวตผิดกฎหมาย
- ๑๑ ส.ค. ซัดดัมประกาศข้อเสนอจะออกจากคูเวต หากอิสราเอลถอนตัวจากดินแดนที่ยึดครองทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจอร์แดน

๖) การรบบทางบก โดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายกำลังภาคพื้นดินส่วนใหญ่ใช้ เฮลิคอปเตอร์ และรถสายพาน การยิงสนับสนุนจากฐานปืนใหญ่ขนาดเขา ๑๐๕ มม. ในการรบจำนวน ๕ ครั้ง มีการยิงปืนใหญ่สนับสนุนทั้งหมดเกือบ ๑๗,๕๐๐ นัด โดยเป็นการยิงสนับสนุนจากกองเรือเฉพาะกิจ ๘,๐๐๐ นัด การสนับสนุนในเวลากลางคืนจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ช่วยรบ โดยเฉพาะแว่นตาเอนกประสงค์สามารถมองเห็นได้ในเวลากลางคืน

๗) การส่งกำลังบำรุง ได้รับความสำเร็จอย่างสูง แม้ว่าการติดต่อสื่อสารซึ่งไกลกันเกือบครึ่ง โลก แต่กองเรือเฉพาะกิจก็ไม่เคยขาดแคลนเสบียงที่จำเป็น เครื่องมือ และอะไหล่ จัดส่งให้กับกองเรืออย่างรวดเร็ว แสดงถึงความพร้อมเพรียง และควมมีประสิทธิภาพของทหารทั้ง ๓ เหล่าทัพ

ยังมีในหมู่ประเทศอุตสาหกรรมอยู่ไม่น้อย อังกฤษจึงได้รับการสนับสนุนจากประเทศต่าง ๆ เป็นอย่างดี เช่น กลุ่มประชาคมยุโรป ซึ่งมีความแข็งแกร่งทางอุตสาหกรรม และสหรัฐมีผลให้อาร์เจนตินาตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบอย่างมาก

ค) อังกฤษมีอาวุธที่ทันสมัย ทำให้ได้เปรียบในทางยุทธวิธี

๓) สหประชาชาติไม่สามารถดำเนินการให้คู่กรณีเลิกใช้กำลังต่อกันได้

๔) การกระทำของสหรัฐที่หันไปช่วยเหลืออังกฤษทางด้านอาวุธยุทธโปกรณ์ทางทหาร และการลงโทษทางเศรษฐกิจต่ออาร์เจนตินา ถือได้ว่าเป็นการทรยศต่อหลักการ "ลัทธิมอนโร" เพราะสหรัฐได้เข้าไปแทรกแซงในอาณานิคมฟอล์คแลนด์ แทนที่จะวางตัวเป็นกลาง

ข. ด้านการทหาร

๑) การควบคุมบังคับบัญชา โดยเฉพาะกองเรือเฉพาะกิจของอังกฤษที่ปฏิบัติการอยู่ห่างจากกองบัญชาการถึง ๘,๒๐๐ ไมล์ ในบางครั้งการส่งสัญญาณถูกรบกวนมาก ในปัจจุบันอังกฤษได้จัดระบบดาวเทียมสื่อสารในกิจการด้านทหารใหม่ โดยติดตั้งข่ายสถานีบนเรือผิวน้ำที่สำคัญไว้ทั้งหมด

๒) การกำลังพล ในการรบครั้งนี้ ทหารอังกฤษได้แสดงให้เห็นถึงความชำนาญ ความอดทน และความเด็ดเดี่ยว โดยไม่ยอมท้อแท้แม้จะต้องเดินทางรอนแรมมาในทะเลท่ามกลางคลื่นลม และอากาศอันหนาวเย็นของแอตแลนติกตอนใต้ เป็นเวลาแรมเดือน ทหารทุกคนต้องเตรียมตัวฝึกซ้อมอย่างเอาจริงเอาจัง เพื่อเตรียมเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสนามรบอย่างไม่ย่อท้อ จึงทำให้ภารกิจที่แสนจะลำบากสำเร็จลง ในขั้นสุดท้าย

๓) เรือรบ อังกฤษต้องสูญเสียเรือรบชั้นนำ ๔ ลำ เรือลำเลียง ๑ ลำ และเรือผิวน้ำอื่น ๆ เสียหายอีก ๙ ลำ การใช้ขีปนาวุธโจมตีเรือดำน้ำไม่มีพื้นฐานว่าเป็นสาเหตุในการสูญเสียเรือรบแต่อย่างใด การใช้ขีปนาวุธโจมตีเรือดำน้ำทำให้ประหยัดน้ำหนักระเบิด แต่มีข้อเสียที่เป็นโลหะที่สูญเสียความแข็งแรงเมื่อโดนไฟ ส่วนอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญคือการแผ่กระจายของควันและไฟในเรือที่เป็น ไปอย่างรวดเร็ว ได้มีการศึกษาที่จะออกแบบส่วนประกอบของเรือ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงการออกแบบประตูกันน้ำด้วย

๔) เครื่องบิน Sea Harrier ได้แสดงขีดความสามารถเหนือชั้นกว่าเครื่องบินแบบธรรมดาของอาร์เจนตินา ซึ่งถูกยิงตกจำนวน ๒๐ เครื่อง และอีก ๓ เครื่อง โดนยิงแต่ไม่ได้รับการยืนยันว่าตก ส่วนเครื่องบิน Sea Harrier ถูกยิงตก ๖ เครื่อง ในจำนวนนี้มีเพียง ๒ เครื่องที่ถูกเครื่องบินของอาร์เจนตินายิงตก นอกจากนั้นถูกยิงตกด้วยอาวุธปืนเล็ก และจรวด พื้น-สู่-อากาศ ส่วนเฮลิคอปเตอร์ได้รับมอบหมายให้รับภาระอย่างหนักในสงครามปราบเรือดำน้ำ, สงครามเรือผิวน้ำ, การส่งกำลังบำรุง, การค้นหา และกู้ภัย การลาดตระเวนและการสนับสนุนหน่วยรบภาคพื้นดิน

๕) การป้องกันภัยทางอากาศ ความได้เปรียบในการรบทางอากาศเป็นปัจจัยสำคัญในการสงคราม กองเรือเฉพาะกิจถูกต่อต้านโดยเครื่องบินจากกองทัพอากาศอาร์เจนตินา ด้วยจำนวนที่มากกว่าถึงประมาณ ๖:๑ กองเรือเฉพาะกิจมีเครื่องบินขับไล่ไม่พอ และระบบเตือนภัยไม่ดีทำให้ต้องประสพภัยกับการสูญเสียอย่างหนัก

การเสี่ยงต่อการถูกตอบโต้ ด้วยจรวดแบบ Rapier และในการยกพลขึ้นบกครั้งนี้อังกฤษได้ดัดแปลงหลักนิยมให้เข้ากับสถานการณ์เข้าศึก โดยการส่งหน่วยพลร่มและหน่วยกล้าตายเข้าจู่โจมเข้าศึกก่อนการระดมยิงฝั่ง และการโจมตีทางอากาศ

๗) การรบทางบก หลังจากทำการยกพลขึ้นบกได้เรียบร้อยแล้ว กำลังของอังกฤษได้เคลื่อนเข้าหา กำลังฝ่ายอาร์เจนตินาที่ตั้งรับอยู่ โดยโอบล้อมเป็นรูปคีม จากทิศตะวันตกเฉียงใต้ โดยส่งกำลังเข้ายึดเมือง ตาร์วิน และกุสกรีน จากนั้นได้เข้ายึดพิตรรอยและหลัฟโคฟ ตามลำดับ ส่วนอีกด้านหนึ่งเข้าตีทางด้านเหนือ โดยเข้ายึดเมืองดักลาส และทิลอินเลท ในระหว่างการรบ อังกฤษไม่ได้ใช้กำลังเข้ายึดทันที คงใช้สงครามประสาธต์ ด้วยการทิ้งระเบิดให้ทหารยอมแพ้ จากนั้นจึงใช้ปืนใหญ่เรือระดมยิงสนับสนุนด้วยการโจมตีจากทางอากาศ ด้วยเครื่องบินแบบ Sea Harrier

๘) กองกำลังทหารอาร์เจนตินาบนเกาะฟอล์คแลนด์ ได้ลงนามยอมจำนนต่อกองกำลังของอังกฤษ เมื่อ ๑๔ มิถุนายน ๑๙๘๒ เป็นการยุติสงครามที่ดำเนินการมารวม ๗๔ วัน ส่วนการต่อสู้ทางการเมืองยังคงดำเนินต่อไป

๔. บทเรียนจากสงคราม

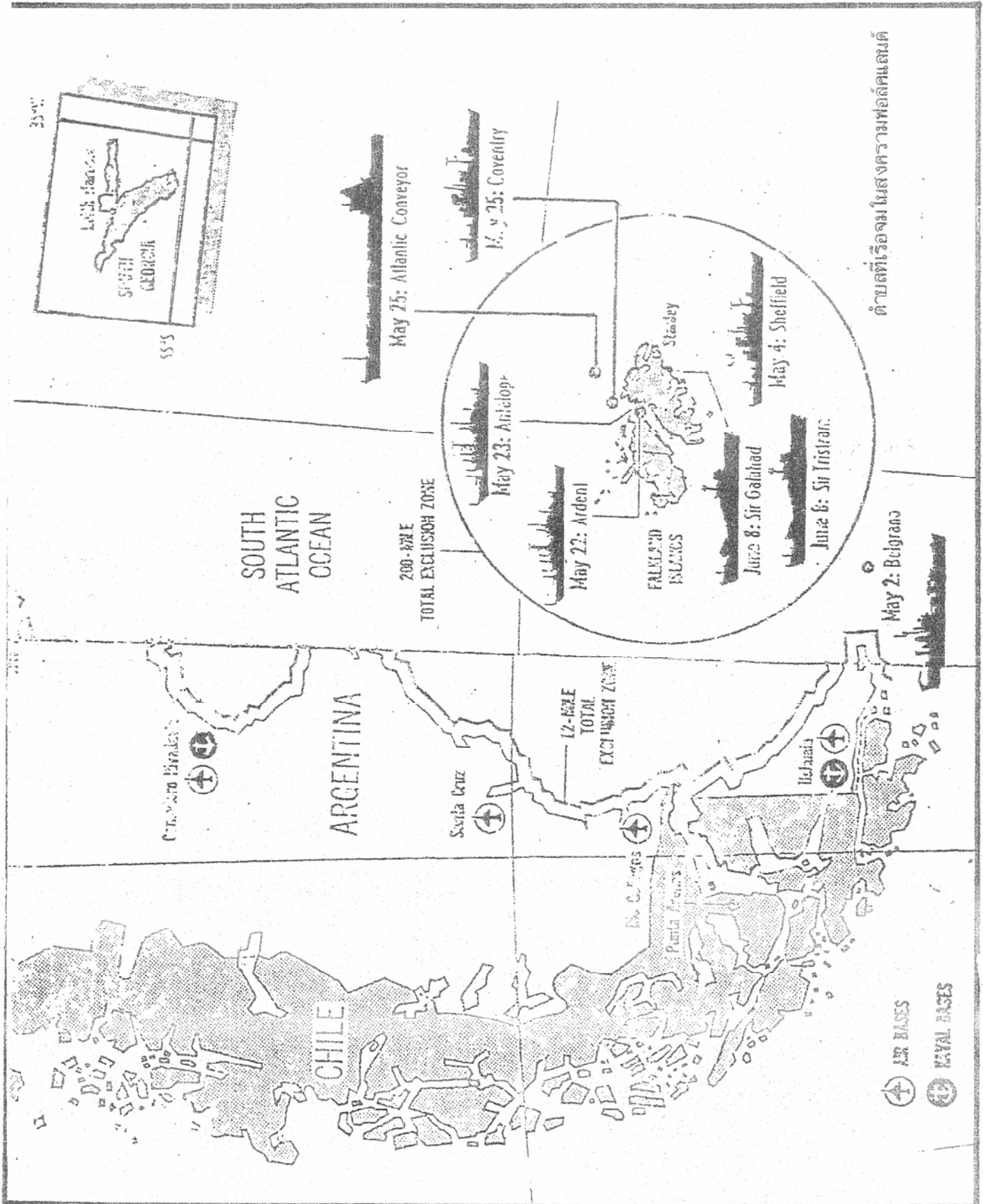
ก. ด้านการเมือง

๑) การที่อาร์เจนตินา ไม่ยอมปฏิบัติตามมติของคณะความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ ๕๐๒ ที่เรียกร้องให้อาร์เจนตินา ถอนทหารออกจากหมู่เกาะฟอล์คแลนด์ เป็นผลให้ถูกตำหนิจากนานาประเทศและไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร แม้แต่ประเทศลาตินอเมริกา ที่เป็นสมาชิกองค์การนานารัฐอเมริกา และกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ซึ่งต่างไม่เห็นด้วยที่อาร์เจนตินาใช้กำลังบุกเข้ายึดหมู่เกาะแห่งนี้ และผลการกระทำดังกล่าวทำให้หลายประเทศประกาศคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ เช่น ประชาคมยุโรป ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และสหรัฐ ซึ่งการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจนี้ มีผลกระทบต่อฐานะทางเศรษฐกิจ ทางการทหารของอาร์เจนตินาเป็นอย่างมาก เพราะอาร์เจนตินาเป็นคู่ค้าสำคัญของประเทศเหล่านั้น อาร์เจนตินาต้องสั่งสินค้าเข้าทั้งด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ และสินค้าประเภทอื่นเป็นจำนวนมาก ในที่สุดก็ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของอาร์เจนตินามีสภาพเลวร้ายลงอย่างมาก ค่าครองชีพสูงขึ้นหลายเท่าตัว ชาดอาวุธยุทโธปกรณ์ ที่จะเสริมกำลังสู้กับอังกฤษ และในที่สุดก็ประสบความพ่ายแพ้แก่อังกฤษ

๒) อังกฤษเป็นฝ่ายได้เปรียบอาร์เจนตินา ดังนี้

ก) การส่งกองเรือเฉพาะกิจนั้น อังกฤษสามารถอ้างความถูกต้องตามมาตรา ๕๑ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งระบุว่า "ไม่มีข้อห้ามใด ในกฎบัตรฉบับปัจจุบันอันจำกัดหรือลิดรอนสิทธิประจำตัวในการป้องกันตนเองโดยลำพัง หรือโดยร่วมกัน หากการโจมตีด้วยกำลังอาวุธบังเกิดแก่สมาชิกของสหประชาชาติ" ดังนั้นจึงได้รับการสนับสนุนจากนานาชาติ ทั้งนี้เพราะอังกฤษมีพื้นฐานความชอบธรรมทางกฎหมาย สนับสนุนการกระทำของตน

ข) อังกฤษเป็นมหาอำนาจ และจักรวรรดินิยมเก่า มีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยกว่ามาก และ

คำขอตีรื่องในสงครามพอล็คแลนด์

ประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน เป็นทหารเกณฑ์ อายุบางคนน้อยมาก ประมาณ ๑๖ - ๑๗ ปีเท่านั้น ขาดการฝึกและ
ประสบการณ์ ทหารอาชีพส่วนใหญ่ยังคงเก็บไว้ในประเทศ

ข. เริ่มเดินเกม

๑) ประกาศเขตสงคราม โดยอังกฤษประกาศให้บริเวณ ๒๐๐ ไมล์ รอบหมู่เกาะฟอล์คแลนด์เป็น
"เขตสงคราม" ตั้งแต่ ๑๒ เมษายน ท้าวมิให้เรือทุกลำแล่นเข้าไป เพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายอาร์เจนตินาทำการส่ง
กำลังเพิ่มเติมให้กับหน่วยทหารที่อยู่บนเกาะ และต่อมาได้ประกาศปิดล้อมหมู่เกาะฟอล์คแลนด์ทั้งทางเรือและทาง
อากาศในรัศมี ๒๐๐ ไมล์ อีก เมื่อ ๓๐ เมษายน

๒) การยึดเกาะเซาท์จอร์เจีย อังกฤษได้ส่งกำลังเข้ายึดเกาะนี้ เมื่อ ๒๕ เมษายน โดยใช้หน่วย
จู่โจม Special Air Service - SAS ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับหน่วยทหารหาญที่เดิน
ทางรอนแรมฝ่าคลื่นลมมาเกือบหนึ่งเดือน และเพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ที่จะให้ประชาชนในประเทศ
หันมาสนับสนุนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการทำลายขวัญฝ่ายอาร์เจนตินาอีกด้วย สำหรับประโยชน์ทางด้าน
ทหารอีกอย่างหนึ่ง คือใช้เป็นจุดเรือกำบังคลื่นได้เป็นอย่างดี แม้จะอยู่ห่างออกไปถึง ๘๐๐ ไมล์ ก็ตาม

๓) การโจมตีสนามบินปอร์ตสแตนเลย์ อังกฤษกังวลว่าถ้าหากนานไปอาร์เจนตินาสามารถปรับปรุง
สนามบินที่ปอร์ตสแตนเลย์ จนเป็นสนามบินต่อระยะของเครื่องบินรบไอพ่นได้แล้วจะเป็นอันตรายอย่างยิ่งกับกอง
เรือเฉพาะกิจ ดังนั้นจึงได้ส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดแบบ Vulcan บินจากเกาะแอสเซนชัน ซึ่งอยู่ห่างขึ้นไปทาง
เหนือ ๓,๕๐๐ ไมล์ เข้าโจมตีสนามบินที่ปอร์ตสแตนเลย์ โดยเลือกเวลาเข้าโจมตีในเวลากลางคืน เพื่อหลีกเลี่ยง
เสียงการเข้าขัดขวางจากเครื่องบินของฝ่ายอาร์เจนตินา นอกจากนั้นได้ส่งเครื่องบิน Sea Harrier เข้าโจมตี
ตีทิ้งระเบิดเพิ่มเติม และเรือรบได้ใช้ปืน ๔.๕ นิ้ว เข้ายิงทำลายอีกด้วย

๔) การจมของเรือลาดตระเวน General Belgrano เมื่อ ๒ พฤษภาคม ขณะแล่นอยู่นอกเขต
สงครามที่อังกฤษประกาศ ๓๐ ไมล์ โดยเรือดำน้ำนิวเคลียร์ชื่อ Conquerer ยิงด้วยตอร์ปิโดแบบโทเกอร์นิช
ทำให้ลูกเรืออาร์เจนตินาหลายร้อยคนจมหายสาบสูญไปในทะเลท่ามกลางพายุและความหนาวเย็นของน้ำ ทำให้
อังกฤษถูกโจมตีจากนานาชาติ เป็นอย่างมากว่าทำเกินกว่าเหตุ เพราะทำให้เหตุการณ์รุนแรงขึ้น

๕) การจมของเรือพิฆาต Sheffield ซึ่งเป็นเรือ Type 42 ของอังกฤษ เมื่อ ๔ พฤษภาคม
โดยจรวด Exocet จากเครื่องบิน Super Etenderd ในระยะ ๒๐ ไมล์ สร้างความสูญเสียให้กับฝ่ายอังกฤษ
อย่างหนัก การต่อสู้เริ่มทวีความรุนแรงตามเหตุการณ์ที่คาดไว้

๖) ในสงครามฟอล์คแลนด์ อังกฤษได้ส่งหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ทั้ง SAS และ SBS เข้าโจมตีโบล
จวยที่เกาะเพ็บเบิล เมื่อ ๑๖ พฤษภาคม เพื่อทำลายสถานีเรดาร์ เครื่องบินและคลังอาวุธบนเกาะ ทั้งนี้เพื่อ
เตรียมการยกพลขึ้นบก ซึ่งอังกฤษได้ปฏิบัติการในช่วงเวลาต่อมา เมื่อ ๒๑ พฤษภาคม ที่อ่าว ซานคาร์ลอส ใน
พื้นที่ที่อยู่ไม่ห่างจากเกาะเพ็บเบิลมากนัก การที่อังกฤษเลือกหาดยกพลขึ้นบกที่จุดนี้ เนื่องจากมีลักษณะเกือบกลมใน
การปฏิบัติ ซึ่งเครื่องบินฝ่ายอาร์เจนตินาไม่สามารถจะใช้จรวดนำวิถีได้ เพราะขอบฝั่งมีไซดหินสูงคล้ายกับ
พวยอร์ด เครื่องบินต้องใช้จรวดธรรมดาหรือลูกระเบิด และต้องนำเครื่องบินเข้าโจมตีในระยะใกล้เรือ อันเป็น

๑) อังกฤษ

ก) เรือรบ อังกฤษมีแผนจะลดจำนวนเรือโดยได้มีการดำเนินการในเรื่องนี้มาตลอด ทั้งนี้ เพราะความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ และได้มีการกำหนดนโยบายไว้แน่นอนว่าภัยคุกคามที่สำคัญคือโซเวียต เมื่อเหตุการณ์หมู่เกาะฟอล์คแลนด์ได้ทวีความตึงเครียดยิ่งขึ้น อังกฤษได้รวบรวมเรือที่มีอยู่ทั้งในและนอกประเทศ ประมาณ ๒ ใน ๓ ของกำลังทั้งหมด รวมทั้งเรือบรรทุกเครื่องบิน H.M.S. Hermes และ H.M.S. Invincible จัดเป็นกองเรือเฉพาะกิจออกไปปฏิบัติการตามคำสั่ง เมื่อ ๕ เมษายน ๑๙๘๒

ข) เรือเอกซัน อังกฤษมีการวางแผนที่จะนำเรือเอกซันมาดัดแปลง เพื่อใช้ในกิจการด้าน ทหารแน่นอนอยู่แล้ว ซึ่งได้จัดทำไว้ตั้งแต่ในยามสงบ ดังนั้นในเหตุการณ์ครั้งนี้ จึงสามารถระดมเรือเอกซันเข้ามาเสริมกำลังกองเรือเฉพาะกิจได้เต็มที่

ค) กำลังทางอากาศ เครื่องบินหลักที่นำมาใช้ครั้งนี้ คือ เครื่องบินประเทศชั้นลงทางตั้ง แบบ Sea Harrier ซึ่งสามารถทำหน้าที่ได้ถึง ๓ อย่างคือ

- สกัดกันป้องกันภัยทางอากาศให้กับเรือ
- โจมตีเป้าหมายภาคพื้นดิน
- สนับสนุนการรुकืบหน้าของกำลังทางบก

นอกจากนี้ยังมีเครื่องบินเตือนภัยล่วงหน้าทางอากาศ Nimrod, เครื่องบินทิ้งระเบิด Vulcan เครื่องบินลำเลียง Hercule และ VC - 10 ส่วน ย. ที่รวบรวมมาใช้ประกอบด้วย ย. แบบ Sea King, Lynx และ Wessex

ง) กำลังทางบก กำลังหน่วยแรกที่รวบรวมได้ คือ กำลังราชนาวีโยธิน ซึ่งส่วนใหญ่เป็น หน่วยรบพิเศษ กับ กำลัง ๒ กองพันพลร่มของ ทบ.

จ) กำลังพลสำรอง อังกฤษได้เรียกกระตมนักบินประเภทต่าง ๆ ของ ทอ. กับพวกนักบิน สำรองมาทำการฝึกทบทวน ๓ สัปดาห์ เพื่อให้คุ้นกับการปฏิบัติการทางทะเลก่อนออกเดินทาง ไปปฏิบัติงานจริง

๒) อาร์เจนตินา

ก) เรือรบ อาวุธยุทธโศภกรที่อาร์เจนตินาใช้ในการเผชิญหน้ากับอังกฤษนั้น กล่าวได้ว่า เกือบทั้งหมดซื้อมาจากอังกฤษ สหรัฐ หรือประเทศในกลุ่มพันธมิตรนาโต อาร์เจนตินาไม่เคยสั่งซื้ออาวุธรายใหญ่ จากโซเวียตเลย เรือธงของกองทัพเรือคือ เรือบรรทุกเครื่องบิน Veintticino de Mayo (สร้างปี ๑๙๕๕) เรือสำคัญได้แก่ เรือพิฆาตติดจรวดนำวิถี Type 42 ของอังกฤษและเรือลาดตระเวน General, Belgrano ซึ่งซื้อจากสหรัฐเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๑ ในราคา ๗.๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกนั้นยังมีเรือดำน้ำดีเซลอีกรวม ๔ ลำ

ข) เครื่องบิน ซึ่งเป็นจุดแข็งของอาร์เจนตินา ประกอบด้วยเครื่องบิน Mirage และ Dagger รวม ๘๓ เครื่อง Sky Hawk ๘๖ เครื่อง Super Etendard ๑๐ เครื่อง และเครื่องบินอื่น ๆ ที่ไม่สู้จะเป็นปัญหาเท่าไรนัก เนื่องจากความเร็วต่ำและไม่คล่องตัวอีกจำนวนหนึ่ง

ค) กำลังทางบก ที่ส่งไปประจำบนเกาะ South Georgia และเกาะฟอล์คแลนด์

อาร์เจนตินา แก้ววิกฤตการณ์ครั้งนี้โดยสันติวิธี โดยมอบให้พลเอก Alexander Haig รมต.กระทรวงการต่างประเทศเป็นทูตดำเนินการ ในการเจรจาไกล่เกลี่ย พลเอก Alexander Haig ต้องเดินทางไปลอนดอน และบัวโนสแอเรส รวมเป็นระยะทาง ๓๒,๙๖๕ ไมล์ รวมเวลาที่นั่งอยู่ในเครื่องบินถึง ๗๑ ชม. ๔๑ นาที ปรากฏว่าทั้งสองฝ่ายต่างก็ยังคงยืนยันจุดยืนของตนที่แตกต่างกันอย่างที่ไม่อาจจะปรานีปรานอมกันได้ โดยอังกฤษยืนยันเงื่อนไขของตนให้อาร์เจนตินาก่อนทหารออกจากหมู่เกาะฟอล์คแลนด์เสียก่อนที่การเจรจาใด ๆ จะเกิดขึ้น ส่วนฝ่ายอาร์เจนตินา ก็ยืนยันว่าตนมีอธิปไตยเหนือหมู่เกาะฟอล์คแลนด์ และจะไม่ยอมถอนทหารออกไป

ค. ปฏิกริยานานาชาติต่อวิกฤตการณ์หมู่เกาะฟอล์คแลนด์

๑) กลุ่มประชาคมยุโรป (European Economic Community - EEC) อันประกอบด้วยสมาชิก ๑๐ ประเทศ คือ เบลเยียม, ฝรั่งเศส, อิตาลี, ลักเซมเบิร์ก, เนเธอร์แลนด์, เยอรมันตะวันตก, อังกฤษ, เดนมาร์ก, ไอร์แลนด์ และ กรีซ ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีอิทธิพลทางการค้าและอุตสาหกรรมอย่างมาก ได้ประกาศควาบาตรทางเศรษฐกิจอาร์เจนตินาตามคำขอร้องของอังกฤษ การควาบาตรทางเศรษฐกิจครั้งนี้ ทำให้อาร์เจนตินาต้องสูญเสียรายได้จากการส่งสินค้าออกไปยังประเทศเหล่านั้นถึง ๑.๘ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะเดียวกันทางด้านองค์การนาโต ก็ได้ประกาศสนับสนุนอังกฤษ โดยยอมให้อังกฤษถอนกำลังบางส่วนในกองกำลังนาโตไปเสริมกำลังอังกฤษ บริเวณหมู่เกาะฟอล์คแลนด์ และขอให้สหรัฐส่งกองกำลังมาเสริมในส่วนที่ถอนไปนั้น

๒) องค์การนาตารัฐอเมริกัน (Organization of American States - OAS) ที่ประชุมในระดับ รมต.ต่างประเทศ ขององค์การ ได้ลงมติ เมื่อวันที่เสาร์ที่ ๙ พฤษภาคม ด้วยคะแนนเสียง ๑๗ : ๐ โดยมี ๔ ชาตินอกเสียงรวมทั้งสหรัฐ โดยที่ประชุมยืนยันว่าอาร์เจนตินา ควรจะได้รับความช่วยเหลือตามสนธิสัญญาไรโอ ที่ได้ทำไว้เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๗ แต่สหรัฐไม่เห็นด้วย เพราะอาร์เจนตินาเป็นฝ่ายผิด เพราะยกทัพเข้ายึดเกาะด้วยกำลัง พร้อมกับขอให้กลุ่มประเทศสมาชิกให้การสนับสนุนความพยายามของสหประชาชาติ ที่จะยุติสงคราม ซึ่งกลุ่มประเทศสมาชิกรู้สึกผิดหวังในการกระทำของสหรัฐเป็นอย่างยิ่ง และมองสหรัฐ ว่าเป็นผู้ที่เชื่อถือไม่ได้และไม่จริงใจ

๓) กลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด การประชุม รมต.ต่างประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด จำนวน ๙๔ ประเทศ ณ กรุงฮาวานา เมื่อ ๒ มิถุนายน ๑๙๘๒ ที่ประชุมได้เรียกร้องให้มีการทำความเข้าใจในปัญหาขัดแย้งเรื่องหมู่เกาะฟอล์คแลนด์ ด้วยการเจรจาอย่างสันติและเป็นธรรม เพื่อให้สามารถตกลงปัญหาได้อย่างถาวร ที่ประชุมแสดงความเสียใจในปฏิบัติการทางทหารของอังกฤษ และเรียกร้องให้สหรัฐระงับการช่วยเหลือด้านอาวุธแก่อังกฤษทันที และสนับสนุนให้คืนเกาะให้แก่อาร์เจนตินา

๔) ไทย กระทรวงการต่างประเทศของไทยออกแถลงการณ์ เมื่อ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๕ ว่าไทยรู้สึกเสียใจที่การเจรจาสันติภาพในปัญหาฟอล์คแลนด์ ระหว่างอังกฤษกับอาร์เจนตินาล้มเหลว และคู่กรณีหันมาใช้กำลังตัดสิน รัฐบาลไทยประสงค์ให้ทั้งสองฝ่ายใช้การเจรจาในการแก้ไขกรณีพิพาท

๓. การดำเนินการทางทหาร

ก. การเตรียมการของทั้งสองฝ่าย

สงครามฟอล์คแลนด์ (๒ เม.ย. - ๑๔ มี.ย.๑๙๘๒)

๑. มูลเหตุ

ก. หมู่เกาะฟอล์คแลนด์ อยู่ห่างออกไปทางตะวันออกเฉียงเหนือจากปลายสุดของทวีปอเมริกาใต้ ถ้าวัดระยะทางเป็นมุมฉากจากแผ่นดินใหญ่ทวีปอเมริกาใต้ ก็จะอยู่ห่างจากแผ่นดินใหญ่ ๓๐๐ ไมล์ หมู่เกาะนี้ประกอบด้วยเกาะใหญ่น้อยรวมกันประมาณ ๒๐๐ เกาะ ซึ่งรวมพื้นที่บนเกาะทั้งหมด ๔,๗๐๐ ตารางไมล์ มีเกาะใหญ่อยู่ ๒ เกาะ คือ เกาะฟอล์คแลนด์ตะวันออก ซึ่งมีขนาดพื้นที่ ๒,๔๘๐ ตารางไมล์ และเกาะฟอล์คแลนด์ตะวันตก ซึ่งมีขนาดพื้นที่ ๒,๐๓๘ ตารางไมล์ เมืองหลวงของหมู่เกาะได้แก่เมืองท่า Port Stanley ประกอบด้วยหมู่เกาะ South Georgia, South Orkneys, South Sandwich, Island, South Shetlands และ the Shag and Clerke Rocks เดิมรัฐบาลอังกฤษมอบให้รัฐบาลของหมู่เกาะฟอล์คแลนด์ปกครองดูแล ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๒ เป็นต้นมา ดินแดนแห่งนี้ได้รับการยกย่องเป็นอาณานิคมแห่งหนึ่งที่ขึ้นตรงต่ออังกฤษ โดยอยู่ห่างจากเมืองแม่เป็นระยะทางถึง ๘,๒๐๐ ไมล์

ข. ในอดีตที่ผ่านมาหรือยกกว่าปี อาร์เจนตินาได้พยายามเรียกร้องและอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะฟอล์คแลนด์ โดยได้มีการเจรจากับอังกฤษหลายครั้ง แต่ปรากฏว่าอังกฤษไม่ยอมปล่อยอาณานิคมแห่งนี้ให้อยู่ใต้การปกครองของอาร์เจนตินา จนกระทั่งเมื่อวันศุกร์ที่ ๒ เมษายน ๑๙๘๒ รัฐบาลทหารของอาร์เจนตินา ภายใต้การนำของประธานาธิบดี Leopoldo Galtieri ได้ส่งทหารประมาณ ๒,๐๐๐ คน ยกพลขึ้นบกบุกเข้ายึด Port Stanley ในการบุกเข้ายึดครั้งนี้ อาร์เจนตินาใช้เรือบรรทุกเครื่องบินของตน ซึ่งมีอยู่เพียงลำเดียว กับเรือรบอื่น ๆ อีกประมาณ ๑๐ ลำ การยกพลขึ้นบกก่อนรุ่งสางดำเนินไปอย่างสะดวกโดยมีการต่อต้านเพียงเล็กน้อยจากทหารนาวิกโยธินอังกฤษ ที่รักษาหมู่เกาะอยู่เพียง ๘๒ คน

ค. ในการใช้กำลังเข้าดำเนินการของอาร์เจนตินาครั้งนี้ ได้ทำให้สถานการณ์ของโลกเกิดตึงเครียดขึ้นทันที รัฐบาลอังกฤษภายใต้การนำของ Margaret Thatcher ได้ประกาศสิทธิครอบครองเหนือหมู่เกาะฟอล์คแลนด์ พร้อมกันนั้นได้ส่งกองเรือเฉพาะกิจ ซึ่งประกอบด้วยเรือรบประมาณ ๔๕ ลำ รีบออกเดินทางไปยังสมรภูมิในแอตแลนติกตอนใต้ทันที อันเป็นการแสดงเจตจำนงอันแน่วแน่ของอังกฤษที่พร้อมจะใช้กำลัง หากการเจรจาโดยสันติล้มเหลว

๒. การดำเนินการทางการเมือง

ก. สหประชาชาติได้ลงมติที่ ๕๐๒ ด้วยคะแนนเสียง ๑๐ ต่อ ๑ เรียกร้องให้อาร์เจนตินาถอนกำลังออกจากหมู่เกาะฟอล์คแลนด์โดยทันที เป็นการดับความหวังของอาร์เจนตินาที่ถือว่าการกระทำของตนเป็นไปตามแนวนโยบายของการปลดปล่อยอาณานิคมของสหประชาชาติ สำหรับไซเวียต ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกถาวรสมัชชาความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ลงมติที่จะออกเสียง ดังนั้นมติดังกล่าวจึงไม่ถูกขัดขวาง ทั้ง ๆ ที่อาร์เจนตินาคาดว่าไซเวียตจะใช้สิทธิยับยั้ง ทั้งนี้เพราะไซเวียตได้หันมาซื้ออัญมณีจาก อาร์เจนตินา หลังจากสหรัฐประกาศไม่ขายให้ เนื่องจากการแซกแซงอัฟกานิสถาน

ข. ประธานาธิบดี Ronald Reagan แห่งสหรัฐ เสนอรบเป็นผู้เจรจาไกล่เกลี่ยที่จะให้อังกฤษกับ

๔) การรบสมัยใหม่ มีการสูญเสียมาก ฉะนั้นฝ่ายที่ได้สะสมอาวุธยุทธโปกรณ์ไว้มากกว่า ๒ เท่า ย่อมเป็นฝ่ายได้เปรียบ

๕) ในสงครามครั้งที่ ๔ นี้ ฝ่ายอิสราเอลไม่เสียเรือแม้แต่ลำเดียว ทั้งนี้เพราะอิสราเอลใช้ยุทธวิธี เรือยนต์เร็วโจมตี ประสานกับการใช้สงครามอิเล็กทรอนิกส์ ทำการลวงเพื่อเบี่ยงเบนทิศทางของจรวดฝ่าย อาหรับให้ออกนอกวิถีโคจร (จากรายงานในการรบกันครั้งเดียวอาหรับได้ใช้จรวด Styx ถึง ๕๕ ลูก) ผลจากการนี้คงเหลือจรวดเพียงไม่กี่ลูกที่มุ่งเข้าหาเป้าได้ ซึ่งเรือฝ่ายอิสราเอล จำต้องใช้อาวุธระยะใกล้เข้าทำลาย ต่อไป สำหรับการรบทางเรือครั้งนี้ยังได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของ "การจู่โจม" ว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการต่อสู้ด้วยอาวุธจรวด

ทำลายรถถังอิสราเอลเป็นจำนวนมาก

๓) อิสราเอลเริ่มส่งกำลังเข้าด้านทานศึกทั้ง ๒ ด้าน โดยใช้กำลังส่วนใหญ่หวังเผด็จศึกด้านที่ราบสูง โกลันก่อน ซึ่งประสบผลสำเร็จในวันที่ ๓๑ ต.ค. โดยเริ่มกลับเป็นฝ่ายรุกผลักดันให้ซีเรียถอยกลับไปอยู่ในแนวเริ่มต้นเมื่อ ๖ ต.ค. จากนั้นได้ย้ายกำลังบางส่วนมาสนับสนุนการรบด้านคลองสุเอซ-ซีนาย การรบทางด้านนี้ อิสราเอลได้ส่งทหารหน่วยกล้าตายเจาะทะลุแนวรบบระหว่างกองทัพที่ ๒ กับกองทัพที่ ๓ ทางด้านใต้ของเมืองอิสไมเรีย เข้ายึดฐานยิงจรวด SAM ทางฝั่งตะวันตกไว้ได้ ทั้งนี้เพราะไม่สามารถจะทำลายได้ด้วยกำลังทางอากาศ จากนั้นกำลังทางอากาศของอิสราเอลก็สามารถปฏิบัติการสนับสนุนการรบทางภาคพื้นดินได้อย่างเต็ม และประสบชัยชนะเหมือนทุกครั้งที่ผ่านมา

๔) ผลการรบทั้งสองฝ่ายสูญเสียทหารประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน ถูกจับเป็นเชลย ๙,๐๐๐ คน สูญเสียรถถัง ๒,๐๐๐ คัน และเครื่องบินอีกประมาณ ๕๐๐ เครื่อง

๓. บทเรียนจากสงคราม

ก. ด้านการเมือง

๑) ในสงครามยมคิปปเปอร์ อภิมหาอำนาจทั้ง สหรัฐ และโซเวียต ต่างรีบขนอาวุธยุทโธปกรณ์ทางอากาศไปให้คู่สงครามทั้งสองฝ่ายอย่างเร่งร้อน แทนที่จะพยายามควบคุมมิให้สงครามขยายตัว จึงเห็นได้ว่าภูมิภาคใดที่ชาติใหญ่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องสำคัญ ต่างก็พยายามจะเข้าไปเกี่ยวข้อง เพื่อจะรักษาผลประโยชน์ของตน

๒) สงครามตะวันออกกลางครั้งนี้ยังผลให้สองอภิมหาอำนาจเกือบต้องประจันหน้าซึ่งกันและกันโดยตรง ต่างฝ่ายต่างสั่งเตรียมพร้อมกำลังทางยุทธศาสตร์ของตน และในระหว่าง ๒๔ - ๒๕ ต.ค. ดูเหมือนว่าได้มีการประจันหน้ากันทางอากาศขึ้น ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาโดยที่โซเวียตไม่สามารถจะควบคุมเอาไว้ได้ ทั้ง ๆ ที่ไม่ต้องการจะให้เกิดขึ้น จึงนับเป็นบทเรียนของทั้งสองอภิมหาอำนาจเป็นอย่างดี

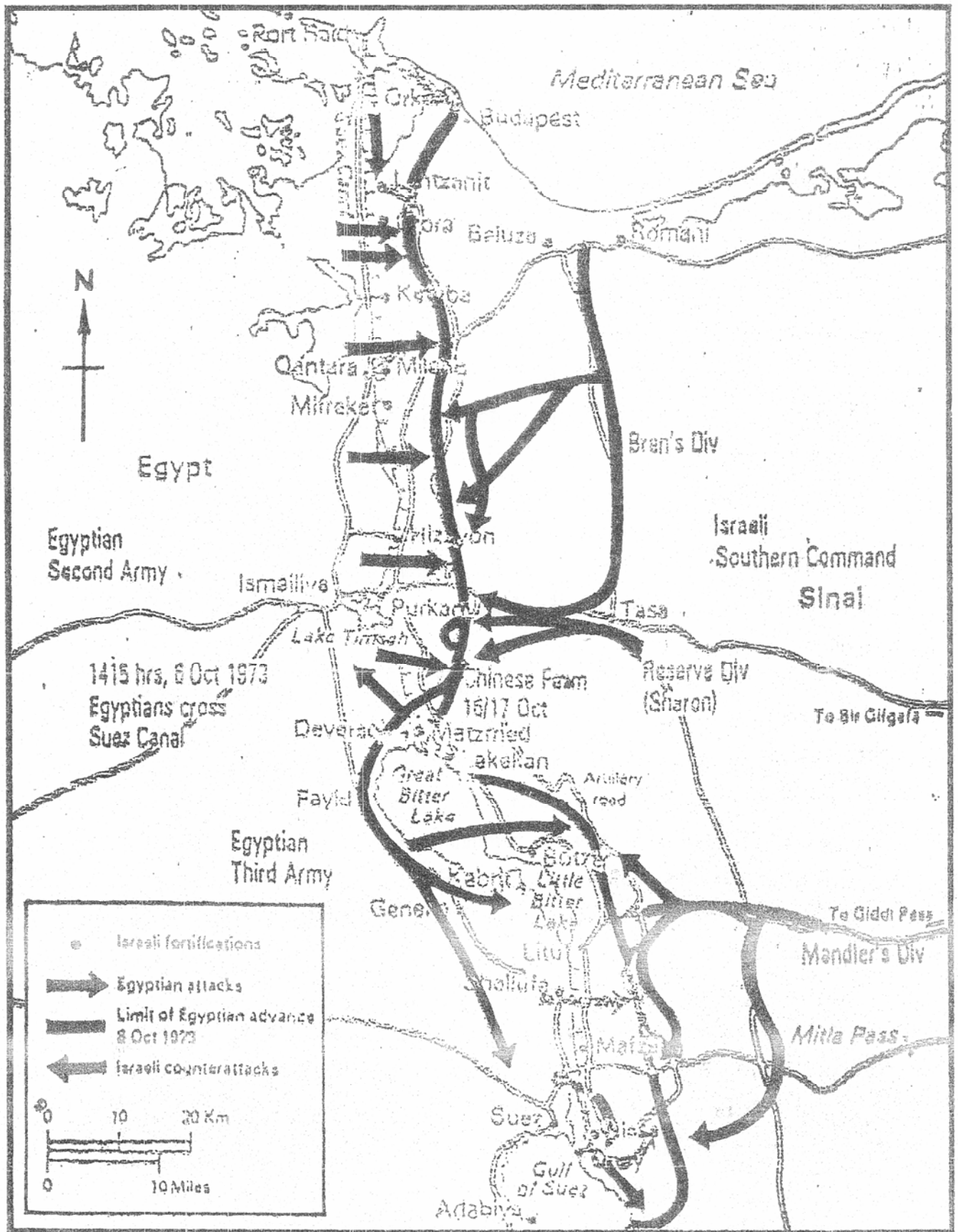
๓) สหรัฐได้รับบทเรียนจากความผูกพันกับองค์การนาโตว่า เมื่อมีวิกฤตการณ์เกิดขึ้น และจำเป็นต้องส่งอาวุธยุทโธปกรณ์ไปช่วยอิสราเอลด่วน การที่ถอนอาวุธของตนเองจากองค์การนาโต (ที่อยู่ในทวีปยุโรป) มาก่อนเป็นการชั่วคราวนั้น กระทำไม่ได้ เพราะสมาชิกองค์การนาโตส่วนใหญ่ไม่ยอม แม้ว่าสหรัฐจะยืนยัน หรือขอร้องอย่างไรก็ตาม

ข. ด้านการทหาร

๑) ในสงครามหกวัน การซึ่งเป็นฝ่ายเริ่มบุกโจมตีเข้าทำลายกำลังทางอากาศโดยฝ่ายอาหรับไม่ทันรู้ตัว นับเป็นตัวอย่งที่ดีในการที่จะนำมาใช้ต่อไปในสงครามอนาคต

๒) การรบในสงครามยมคิปปเปอร์ ได้มีการนำจรวดต่อสู้อากาศยาน และจรวดต่อสู้รถถัง มาใช้อย่างกว้างขวาง การรบใน ๒ สัปดาห์ อิสราเอลได้สูญเสียรถถังถึงครั้งจำนวนและสูญเสียเครื่องบิน ๑ ใน ๔

๓) จรวดเป็นอาวุธป้องกัน แต่รถถังเป็นอาวุธสำหรับรุก ฉะนั้นการรบในปัจจุบันจึงต้องมีการผสมกัน และถ้ามุ่งจะรบด้วยวิธีรับก็ต้องใช้จรวดมากขึ้น แต่ถ้ามุ่งจะรบด้วยวิธีรุกก็ต้องใช้รถถังมากขึ้น

เส้นทางรบในสงครามยอคิปเปอร์

วันพฤหัสบดีที่ ๘ มิถุนายน การปฏิบัติการรบของทหารอิสราเอลในทะเลทรายซีนายในวันนั้นคงเหลือ แต่การกวาดล้างหน่วยทหารอียิปต์ที่ยังตกค้างอยู่ ทหารอียิปต์ได้เข้าโจมตีทหารอิสราเอลแบบสู้อย่างผ่านทางผ่าน มิติลา และทางตะวันตกของเมือง กิฟกาฟา เพื่อจะหาทางข้ามคลองสุเอซกับอียิปต์ แต่การโจมตีเหล่านี้ไม่เป็น ผลสำเร็จ อิสราเอลได้ชัยชนะทุกแห่ง รถถังและเครื่องบินของอิสราเอลได้ทำลายทหารอียิปต์ที่ยังเหลือต่อสู้อยู่ นั้นจนพินาศไป และได้เข้ายึดสะพานข้ามคลองสุเอซไว้ได้ทุกแห่ง คือที่เมืองอิสไมเลีย กานตารา และเมือง สุเอซ ถ้าอิสราเอลจะเคลื่อนพลเข้าไปในอียิปต์ ก็จะถึงกรุง ไคโรภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมง แต่กรุง ไคโร ก็รู้ตัว จึงยอมหยุดยิงตามมติของคณะมนตรีความมั่นคงในวันนั้น ในขณะที่คณะมนตรีกำลังอภิปรายเรื่องปัญหาขึ้นกันอย่าง เคร่งเครียด

วันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน อิสราเอลได้เข้าโจมตีข้าศึกอย่างหนักเป็นครั้งสุดท้ายด้านซีเรีย การโจมตี นี้เป็นการล้างแค้นในการที่ซีเรียใช้ภูเขาสงูเป็นที่ตั้งปืนยิงเข้ามาในอิสราเอลตลอดมา ความจริงซีเรียตกลงยอม หยุดยิงพร้อมกับอียิปต์ แต่อิสราเอลกล่าวหาซีเรียละเมิดข้อหยุดยิง โดยยังเอาปืนใหญ่ยิงเข้ามาในอิสราเอลอยู่ เรื่อย ๆ หลังจากที่ได้เอาปืนใหญ่ระดมยิงเข้ามาในอิสราเอลเป็นเวลาถึงสี่วันเต็ม การโจมตีของอิสราเอลนั้น ใช้ยุทธวิธีเดิมคือ เริ่มด้วยการทิ้งระเบิดอย่างหนักทางอากาศก่อน แล้วติดตามด้วยการรุกโดยรถถัง ในขั้นสุดท้ายทหารอิสราเอลก็เข้ายึดที่มั่นของซีเรียด้านหน้าไว้ได้ทั้งหมด ซีเรียไม่มีที่จะตั้งปืนใหญ่ระดมยิงเข้ามาใน อิสราเอลอีกต่อไป

วันเสาร์ที่ ๑๐ มิถุนายน การโจมตีซีเรียซึ่งทำมาในวันก่อนยังคงทำต่อไปเกือบตลอดวันนี้ หลังจาก ดั๊กมัน และป้อมปืนตามชายแดนได้แล้ว กองทัพอิสราเอลก็รุกเข้าไปทางเมืองดามัสกัส อันเป็นเมืองหลวงของ ซีเรีย และยึดได้เมืองเกเนตรา ซึ่งอยู่ห่างจากชายแดน ๓๐ ไมล์ ตอนกลางวันอิสราเอลก็ยอมหยุดยิงตาม มติสหประชาชาติ สงครามหกวันก็สิ้นสุดลง

ผลของสงครามครั้งนี้ทำให้อิสราเอลมีเนื้อที่อยู่ในครอบครองเพิ่มขึ้นกว่าเดิมถึงสี่เท่าตัว ทางฝ่าย อาหรับ อียิปต์ จอร์แดน และซีเรีย สูญเสียกองทัพอากาศไปทั้งหมด รวมทั้งอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ คิดเป็นมูลค่า นับหมื่นล้านบาท เท่าที่ทราบอิสราเอลเสียทหารไป ๖๗๙ คน จอร์แดนเสียทหารระหว่าง ๑๕,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ คน และอียิปต์ระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๑๑,๐๐๐ คน

จ. สงครามยัมคิปเปออร์ (Yom Kippur War - ต.ค.๑๙๗๓)

๑) สงครามครั้งนี้เป็นยุคของประธานาธิบดี ซาดัต ขึ้นมาเป็นผู้นำของอียิปต์ ได้มีการวางแผนทาง ทหารร่วมกับกลุ่มประเทศอาหรับ เพื่อจะแก้แค้นอิสราเอลหลังจากต้องพ่ายแพ้อย่างยับเยินในสงครามหกวัน ขณะ เดียวกันหลังปี ๑๙๗๐ เป็นต้นมา โซเวียตได้ให้การสนับสนุนด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ให้กับอียิปต์เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะจรวดประเภท พื้น - ลู่ - อากาศ (SAM)

๒) ในสงครามยัมคิปเปออร์ ฝ่ายอาหรับเป็นฝ่ายเริ่มชิงเข้าโจมตีฝ่ายอิสราเอล เมื่อ ๖ ต.ค. ๑๙๗๓ โดยส่งกำลังบุกเข้าโจมตีพร้อมกัน ๒ ด้าน คือด้านซีเรีย กับอียิปต์ วันจู่โจมเป็นวันหยุดทางศาสนา ทำให้การป้องกันของอิสราเอลอ่อนแอมาก อียิปต์ได้ใช้ SAM คุ่มกันให้กับกำลังทางบก และใช้จรวดต่อสู้อากาศ

อาหารต่างร่วมใจที่จะทำลายอิสราเอลให้หมดไป โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่ล้อมรอบอิสราเอล ต่างชุมนุมพลไว้พร้อมที่จะเข้าทำสงครามได้ทันที ขณะเดียวกันทหารของสหประชาชาติที่ส่งเข้าไปรับความช่วยเหลือในฉนวนกาซ่าก็ได้ถอนกำลังออกไปตามคำร้องขอของอียิปต์ เสมือนจะเปิดไฟเขียวให้รบกันได้ อิสราเอลเคยถูกอาหารบวมตัวมาก่อน และเคยสู้สงครามในบ้านเมืองของตนมาแล้ว มาคราวนี้ได้เปลี่ยนยุทธวิธีใหม่ ไม่ยอมให้สงครามเข้ามาในประเทศของตน แต่รีบบุกออกไปทำสงครามนอกประเทศที่เขียว สงครามที่เร็วที่สุดในโลกกินเวลาเพียง ๖ วันจึงอุบัติขึ้น

วันจันทร์ที่ ๕ มิถุนายน ๑๙๖๗ กองทัพอากาศอิสราเอลได้ส่งเครื่องบินออกโจมตีที่ตั้งฐานทัพของอียิปต์ ซีเรีย และจอร์แดน พร้อมกันอย่างรุนแรง โดยที่ฝ่ายข้าศึกไม่ทันรู้ตัว ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างยับเยินที่สุด การโจมตีดำเนินไปตลอดทั้งวัน ทำให้อียิปต์สูญเสียเครื่องบินถึง ๒๘๐ เครื่อง, ซีเรีย ๒๕ เครื่อง และจอร์แดน ๒๐ เครื่อง ขณะที่เครื่องบินของอิสราเอลออกปฏิบัติการ รถถังของอิสราเอลก็รุกเข้าไปในฉนวนกาซ่าเหนือ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะตัดฉนวนกาซ่า ซึ่งมีกำลังทหารอียิปต์ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่นั้น ให้ขาดจากตัวประเทศแม่

วันอังคารที่ ๖ มิถุนายน ๑๙๖๗ อิสราเอลได้การครองอากาศอย่างเด็ดขาด จึงได้ใช้เครื่องบินเข้าสนับสนุนกำลังรบภาคพื้นดิน ทำให้อิสราเอลสามารถยึดครองฉนวนกาซ่าไว้ได้เกือบทั้งหมด รวมทั้งที่ตั้งหน่วยทหารอันสำคัญของอียิปต์ที่เอลอารีช ในฉนวนกาซ่าเหนือด้วย หน่วยรถถังของอิสราเอลรุกเข้าไปในทะเลทรายซีนาย เป็นระยะทาง ๕๐ - ๗๐ ไมล์ ผ่านฐานทัพบางแห่งของอียิปต์ไปก่อน เช่นที่ อายู อาซิดา และปิร์กิปกาฟา เพื่อรีบมุ่งไปให้ถึงฝั่งตะวันออกของคลองสุเอซ แต่ฐานทัพเหล่านี้ถูกกระเบิดเป็นจุลไป โดยเครื่องบินในภายหลัง และถูกบุกพินาศไปด้วยหน่วยรถถังอิสราเอล ซึ่งใช้รถเซนจูเรียทำในอังกฤษที่ติดตามมา กองทัพอียิปต์นั้น เรียกได้ว่าถูกตีหลังหนักไปแล้ว แต่ส่วนกองทัพจอร์แดน ซึ่งได้ระดมยิงอิสราเอลอย่างหนักในทันทีที่สงครามเกิดขึ้นนั้นก็ถูกกองทัพอิสราเอลตีกลับจนพ่ายแพ้ไปอย่างตั้งตัวไม่ติด คืนนั้นอิสราเอลยึดได้เมืองเบ็ชเลเฮม เมืองเฮบรอน และขานินในจอร์แดน

วันพุธที่ ๗ มิถุนายน ๑๙๖๗ กรุงเยรูซาเล็มเก่าได้ตกเป็นของอิสราเอล หลังจากที่ได้มีการรบกันอย่างดุเดือด ระหว่างทหารอิสราเอลกับจอร์แดน ตามถนนต่าง ๆ ในวันนี้จอร์แดนซึ่งได้เสียกองทัพหนักไปแล้ว ได้ยอมหยุดยิงตามมติของคณะรัฐมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ นายพลโมเชดาเยาน รมต.กลาโหมของอิสราเอล พร้อมด้วยทหารอีกจำนวนมากได้เข้าไปยังวิหารเกาของชาวยิว ซึ่งยังเหลือแต่กำแพงด้านเดียวเพื่อสวดมนต์อธิษฐานตามลัทธิศาสนาของตน ในวันเดียวกันนี้อิสราเอลได้ส่งหน่วยพลร่ม ๑ กองพัน เพื่อจะไปโดดร่มลงยึดป้อมซาร์มเอลซิดของอียิปต์ ซึ่งเป็นที่ที่อียิปต์ใช้ยึดอ่าวอากาศมา แต่พอไปถึงก็ไม่ต้องโดดร่ม นำเครื่องบินลงได้เลย เพราะปรากฏว่าเรือตอร์ปิโดสองลำของอิสราเอลได้ยึดป้อมนั้นไว้ได้แล้ว โดยไม่ต้องยิงปืนเลย แม้แต่นัดเดียว ผู้บัญชาการทหารอียิปต์ที่กาซ่า ได้ยอมแพ้แก่ทหารอิสราเอลโดยไม่มีเงื่อนไข การถอนทัพของอียิปต์ในฉนวนกาซ่า ได้กลายเป็นการหนีแบบเอาตัวรอด เพราะหน่วยทหารอิสราเอล ได้ตัดกองทัพอียิปต์ทั้งหมดเอาไว้ในทะเลทรายซีนาย จุดยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ตามฝั่งตะวันออกของคลองสุเอซนั้น ถูกอิสราเอลยึดเอาไว้ได้หมด

สงครามอิสราเอล - อาหรับ (ค.ศ. ๑๙๖๗ - ๑๙๗๓)

๑. ความเป็นมา

ก. ยิว มีประวัติความเป็นมามากกว่า ๔,๐๐๐ ปี ยิวเป็นคนที่พระเจ้าเลือกแล้ว และดินแดนที่เป็นที่ตั้งของอิสราเอลอยู่ขณะนี้ เป็นดินแดนที่พระเจ้ายกให้

ข. ลัทธิไซออนนิสม มีผลทำให้ประเทศอิสราเอลเกิดขึ้นมา โดยเริ่มเป็นรูปร่างตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๖๐ ยิวในยุโรปเริ่มมองเห็นว่าฝรั่งเศสได้เกลียดตนอย่างสิ้น ๆ เหมือนสมัยโบราณ แต่กลายเป็นปรปักษ์อย่างลึกซึ้ง และไร้เหตุผล ยิวจึงคิดหาประเทศอยู่ที่เป็นของตนเอง และประเทศนั้นก็คือ ปาเลสไตน์ บ้านเกิดของยิว ซึ่งในขณะนั้นเป็นประเทศที่ไม่มีใครปรารถนา

ค. ยิวเริ่มเข้าไปตั้งรกรากในปาเลสไตน์ "เมืองแห่งน้ำนมและน้ำผึ้ง" โดยขอซื้อจากอาหรับยากจน และเริ่มดำเนินการตั้งประเทศตามขั้นตอน ดังนี้

- ค.ศ. ๑๘๐๐ - ๑๙๐๐ ยิวที่เข้ามาเป็นพวกชาวโรชาวานา
- ค.ศ. ๑๙๑๔ ใช้ความรู้ด้านกลีกรรม
- ค.ศ. ๑๙๑๔ - ๑๙๒๔ คนหนุ่มสาว พ่อค้า ธุรกิจ เริ่มสร้างเมือง
- ค.ศ. ๑๙๒๔ - ๑๙๓๙ ปัญญาชน แพทย์ ทนายความ และนักบริหาร วางแผนตั้งรัฐและประชาธิปไตย

ง. หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ อันเป็นยุคที่ ๕ ยิวทุกชนชั้นทุกวัยเริ่มประดังเข้ามาอยู่ในปาเลสไตส์ จนถึงปี ค.ศ. ๑๙๔๘ ยิวเริ่มมีกองทัพเป็นของตนเองตามลัทธิไซออนนิสม และได้ประกาศตั้งประเทศเมื่อ ๑๔ พ.ค. ๑๙๔๘ มีทหารอยู่เพียง ๑๕,๐๐๐ คน ขาดเครื่องบิน ปืนใหญ่ และรถถังที่จะใช้ต่อสู้ภัยอาหรับรอบประเทศ

๒. สงคราม

ก. ภายหลังจากตั้งประเทศได้เพียง ๑ วัน อาหรับทั้ง ๔ ประเทศ ประกอบด้วย อียิปต์ จอร์แดน ซีเรีย และ เลบานอน ก็ยกทัพเข้าทำลายอิสราเอล

ข. สงครามระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๘ - ๑๙๔๙ เป็นสงครามอิสระภาพ ซึ่งอาหรับไม่สามารถจะทำลายอิสราเอลได้ เนื่องจากทหารที่เกณฑ์มารบเป็นพวกชาวานา ไม่มีความรู้ และความสามารถในการรบ

ค. สงครามระหว่างอิสราเอล - อาหรับ เกิดมาแล้วรวม ๔ ครั้ง คือ

- ๑) สงครามอิสระภาพ ค.ศ. ๑๙๔๘ - ๑๙๔๙
- ๒) สงครามคลองสุเอซและซันาย ค.ศ. ๑๙๕๖
- ๓) สงครามหกวัน ค.ศ. ๑๙๖๗
- ๔) สงครามยมคิเปเปอร์ ค.ศ. ๑๙๗๓

ง. สงครามหกวัน (๕ - ๑๐ มิ.ย. ๑๙๖๗) ก่อนจะเกิดสงครามครั้งนี้เมื่อ ๒๒ ม.ค. ๑๙๖๗ อียิปต์ได้ประกาศปิดอ่าวอากาบา ซึ่งเป็นอ่าวออกทะเลแดง และมีเมืองเอลัด (Elat) อันเป็นเมืองท่าสำคัญที่อิสราเอลใช้เป็นท่าขนสินค้าติดต่อกับโลกภายนอกโดยเฉพาะด้านทวีปเอเชีย เท่ากับว่าปิดปากปิดจมูกของยิว

ได้ ในที่สุดเวียดนามได้ถึงวาระสุดท้ายเมื่อ ๒๑ เม.ย. ๑๙๗๕

๒. การดำเนินการทางด้านทะเล

ก. การปฏิบัติการทางทะเลของเวียดนาม ได้ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่า ได้มีการลักลอบล่าเสียงอาวุธจากทางทะเลเข้าไปสนับสนุนเวียดกง ทร. เวียดนามใต้เล็กเกินไปที่จะปฏิบัติการป้องกันการแทรกซึมทางทะเลต่อฝั่งทะเลอันยาวถึง ๑,๑๓๒ ไมล์ จึงขอให้ ทร. สหรัฐฯ เข้าช่วยเหลือและได้รับการตอบสนอง โดยทันทีในรูปของกองเรือเฉพาะกิจ ๑๑๕ (Coastal Surveillance Force - TF 115) ซึ่งมีโคดีททางยุทธการว่า Market Time Operation เป็นการลาดตระเวนชายฝั่งทั้งทางเรือและทางอากาศ เพื่อป้องกันการแทรกซึม โดยได้เริ่มปฏิบัติเมื่อ ๑๖ มี.ค. ๑๙๖๕

ข. เวียดกงส่วนใหญ่ได้เข้าไปตั้งมั่นอยู่ในพื้นที่สามเหลี่ยมแม่น้ำโขง และไซ่ง่อน ซึ่งมีประชาชนอาศัยอยู่ถึง ๖๕ % ของพลเมืองเวียดนามใต้ และเป็นแหล่งผลิตข้าวถึง ๘๐ % ของข้าวที่เวียดนามใต้ผลิตได้ และมีเส้นทางคมนาคมทางน้ำภายในยาวกว่า ๓,๐๐๐ ไมล์ (๔,๘๐๐ กม.) ซึ่งเวียดกงได้อาศัยทางน้ำเหล่านี้ในการลำเลียงกำลังพลและสัมภาระ เก็บภาษีขึ้นและตรึงกำลังของ ทบ. เวียดนามใต้ไว้ได้ สหรัฐฯ จึงช่วยเข้ามาจัดตั้งกองเรือลำน้ำ (River Patrol Force-TF 116) ซึ่งมีโคดีทยุทธการว่า Game Warden ลาดตระเวนในแม่น้ำสำคัญ ๆ บริเวณสามเหลี่ยมแม่น้ำโขง เมื่อ ๑๘ ธ.ค. ๑๙๖๕ และต่อมาในปี ๑๙๖๖ สหรัฐฯ ได้จัดตั้งกองกำลังโจมตีตามลำน้ำ (River Assault Flotilla-TF 117) ในบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง เป็นปฏิบัติการร่วมกันระหว่างกำลังทางบก กำลังทางเรือ และ กำลังทางอากาศ

ค. สหรัฐฯ เริ่มใช้กำลังทางอากาศโจมตีเวียดนามเหนือบริเวณเหนือเส้นแบ่งเขตแดนเป็นครั้งแรก เมื่อ ๗ ก.พ. ๑๙๖๔ จากนั้นการรบได้เริ่มทวีความเข้มข้นขึ้นเป็นลำดับ การโจมตีทางอากาศด้วยเครื่องบินจากเรือบรรทุกเครื่องบินในเขตเวียดนามเหนือ จนถึงกรุงฮานอย ก็ได้เริ่มขึ้นด้วย ส่วนทางเวียดนามเหนือก็มีการป้องกันภัยทางอากาศเพิ่มขึ้น มีเรดาร์อากาศ และจรวด พื้น-สู่-อากาศ และเครื่องบินมิก ซึ่งทำให้ฝ่ายสหรัฐฯ ต้องสูญเสียเครื่องบินไปมิใช่น้อย การโจมตีทางอากาศได้ยุติลงเมื่อ ๓๑ มี.ค. ๑๙๖๘ โดยการประกาศของประธานาธิบดีจอห์นสัน ผลการสูญเสียที่ผ่านมา สหรัฐฯ เสียเครื่องบินไปประมาณ ๓๐๐ เครื่อง นักบินเสียชีวิต ๘๓ คน ถูกจับเป็นเชลย ๒๐๐ คน

๓. บทเรียนจากสงคราม

ก. การขัดขวางข้าศึกโดยใช้กำลังทางอากาศเข้าโจมตีเวียดนามเหนือ นั้น ส่วนใหญ่ได้รับความสำเร็จ ทั้ง ๆ ที่ถูกกำหนดกฎเกณฑ์มากมายจากอสังขัตติยธรรม เช่น การกำหนดเป้าหมายจากการโจมตี การโจมตีเป้าหมายบางแห่งต้องขออนุมัติหรือแจ้งให้ทราบก่อน ความล่าช้าในการที่จะตอบรับหรือปฏิเสธคำขอร้องขอของผู้บังคับบัญชาในสนามรบ .... ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติทั้งสิ้น การควบคุมสงคราม โดยที่ผู้ควบคุมอยู่ห่างไกลจากสนามรบ แต่ทำการควบคุมอยู่ใกล้ขีด แม้กระทั่ง เป้าชนิดใด ชนิดใด จำนวนและลูกระเบิดที่ลูกที่จะใช้ตลอดจนจำนวนและชนิดของ เครื่องบินที่จะไปปฏิบัติการ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความยุ่งยากปวดหัวแก่บรรดาผู้นำทหารในสนามรบมากมาย

๓) สหรัฐได้เริ่มส่งทหารเข้ารบอย่างแท้จริง หลังเหตุการณ์เรือตอร์ปิโดเวียดนามเหนือ ๒ ลำ ได้ร่อนเข้าโจมตีเรือพิฆาต แมคค็อกซ์ ของสหรัฐที่กำลังลาดตระเวนอยู่ในอ่าวตังเกี๋ย เมื่อ ๒ ส.ค. ๑๙๖๔ ประธานาธิบดีจอห์นสัน จึงตกลงใจส่งทหารออกศึกครั้งนี้ เพื่อที่จะธำรงรักษาเสรีภาพและสันติภาพในเอเชียอาคเนย์ไว้ โดยรัฐสภาอเมริกันได้ให้การสนับสนุนอย่างท่วมท้น และประชาชนทั่ว ๆ ไปก็มีได้มีปฏิริยาแต่อย่างใด

๔) สหรัฐได้มุงทุ้มเท้างกำลังทหารและเศรษฐกิจเข้าช่วยเวียดนามใต้อย่างเต็มที่ ในปี ๑๙๖๔ ได้ส่งทหารเข้ามาในเวียดนามใต้ถึง ๕๓๐,๐๐๐ คน และต้องใช้จ่ายเงินเพื่อการรบปีละ ๔๘๐ ล้านดอลลาร์ ขณะเดียวกันฝ่ายคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือก็พยายามดำเนินกรทุกอย่างที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองเวียดนามใต้ให้ได้ ในต้นเดือน ก.พ. ๑๙๖๘ เวียดนามเหนือได้ส่งกำลังทั้งในและนอกประเทศเข้าโจมตีเปิดฉากรบ โดยกองทัพเวียดนามใต้และกองพันอเมริกันไม่ทันรู้ตัว การรุกรบดำเนินไปประมาณเดือนเศษ โดยไร้ผล กองทัพคอมมิวนิสต์ต้องล่าถอยและสลายตัวไป โดยถูกฆ่าตายจำนวน ๕๐,๐๐๐ คน ถูกจับเป็นเชลย ๑๕๐,๐๐๐ คน

๕) การเจรจาเพื่อยุติสงครามได้เริ่มขึ้นในกรุงปารีส เมื่อ ๓ พ.ค. ๑๙๖๘ เป็นการเจรจายาวนานที่สุด และเป็นการประชุมที่เกือบจะไม่ได้ผลอะไร เพราะฝ่ายคอมมิวนิสต์ไม่พยายามที่จะหยุดจาดกลางหรือประนีประนอมด้วย

จ. ยุคสุดท้ายของสงครามอินโดจีน

๑) ในปี ๑๙๖๕ นายนิคสันได้ก้าวขึ้นมาเป็นประธานาธิบดีของสหรัฐ เวียดนามใต้ได้รับการช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ทั้งด้านกำลังพลและอาวุธ กองทัพเวียดนามใต้ประกอบด้วยกำลังพลถึง ๑ ล้านคน นับว่าเป็นกองทัพที่ใหม่มาก เข้มแข็งพอจะป้องกันตนเองได้ ส่วนรัฐบาลซึ่งมีเหงียนวันเทียวเป็นประธานาธิบดี และนายพลเหงียนเกากี้ เป็นนายกรัฐมนตรี ก็นับว่ามีเอกภาพมากที่สุด ขณะเดียวกันให้เวียดนามใต้ โดยได้เริ่มถอนกำลังหน่วยแรกเมื่อ ๘ มิ.ย. ๑๙๖๕ จำนวน ๒๕,๐๐๐ คน

๒) ขณะที่สหรัฐเริ่มถอนกำลังออกจากเวียดนามใต้ ทางฝ่ายเวียดนามเหนือก็ได้พยายามปฏิบัติการให้สอดคล้องในอันที่จะช่วยให้เกิดสันติภาพ กลับถือโอกาสเปิดฉากรุกใหญ่ระหว่างเทศกาลตรุษขิสเตอร์ ปี ๑๙๗๑ ทหารเวียดนามเหนือ ๓ กองพล ได้รุกผ่านเขตปลอดทหารเข้าแดนเวียดนามใต้ เป็นการหยั่งกำลังของเวียดนามใต้ สหรัฐได้ใช้เครื่องบินเข้าทิ้งระเบิดขัดขวางเกือบ ๔๐๐ เครื่อง ซึ่งฝ่ายเวียดนามเหนือต้องประสบกับการสูญเสียอย่างหนัก และต้องถอยร่นกลับไปอีก

๓) ใน ๑๗ ธ.ค. ๑๙๗๒ สหรัฐได้ทำการทิ้งระเบิดในเขตเวียดนามเหนืออย่างหนัก พร้อมกับปิดอ่าวเมืองท่าไฮฟองด้วยทุ่นระเบิด เพื่อจะดึงเวียดนามเหนือให้เข้ามาเจรจายุติสงคราม การเจรจาครั้งใหม่ก็ได้เริ่มขึ้นในต้นปี ๑๙๗๓ และได้มีการลงนามในสัญญาสงบศึกที่กรุงปารีส เมื่อ ๒๘ ม.ค. ๑๙๗๓

๔) ในปลายปี ๑๙๗๔ ฝ่ายเวียดนามเหนือได้ละเมิดข้อตกลงด้วยการส่งกำลังเข้าโจมตีเมืองทางด้านเหนือของเวียดนามใต้ใหม่ และได้ทำการรุกคืบหน้าอย่างรวดเร็ว โดยสหรัฐไม่สามารถจะให้การช่วยเหลือ

๒) เมื่อดังกำหนดที่จะให้มีการเลือกตั้งทั่วไป เวียดนามได้จึงไม่ยอมให้มีการเลือกตั้งเพื่อการรวมเวียดนาม เพราะเห็นว่าเวียดนามเหนือดำเนินการมิชอบมาโดยตลอด หากปล่อยให้เวียดนามเหนือ ขณะเดียวกันเวียดนามใต้ได้ประกาศเป็นสาธารณรัฐเวียดนาม เมื่อ ๒๖ ต.ค. ๑๙๕๕ โดยมีโงดินห์เดียม เป็นประธานาธิบดี ล้มล้างจักรพรรดิเบาไตที่ฝรั่งเศสได้สถาปนาไว้ เพื่อนโยบายที่เรียกว่า "ต่อต้านการรุกรานจากคอมมิวนิสต์"

๓) รัฐบาลโงดินห์เดียม ต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมายภายในประเทศไม่สามารถจะแก้ไขให้หมดไปได้ จึงเป็นเหตุให้โงดินห์เดียมต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายการเมืองหันเข้าหาระบบเผด็จการเพื่อใช้อำนาจเด็ดขาดที่จะสถาปนาสันติสุขให้แก่ประเทศชาติได้ แต่แทนที่จะเป็นผลดีกลับไม่ได้รับความนิยมจากประชาชนเท่าที่ควร ในที่สุดก็เกิดกองโจรต่อต้านขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อต้นปี ๑๙๕๙ กองโจรนี้คือต้นกำเนิดของเวียดกงหรือแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติ ผู้ประสบชัยชนะยาดราทัพเข้ายึดครองไซ่ง่อนในที่สุดเมื่อ ๓๐ เม.ย. ๑๙๗๕

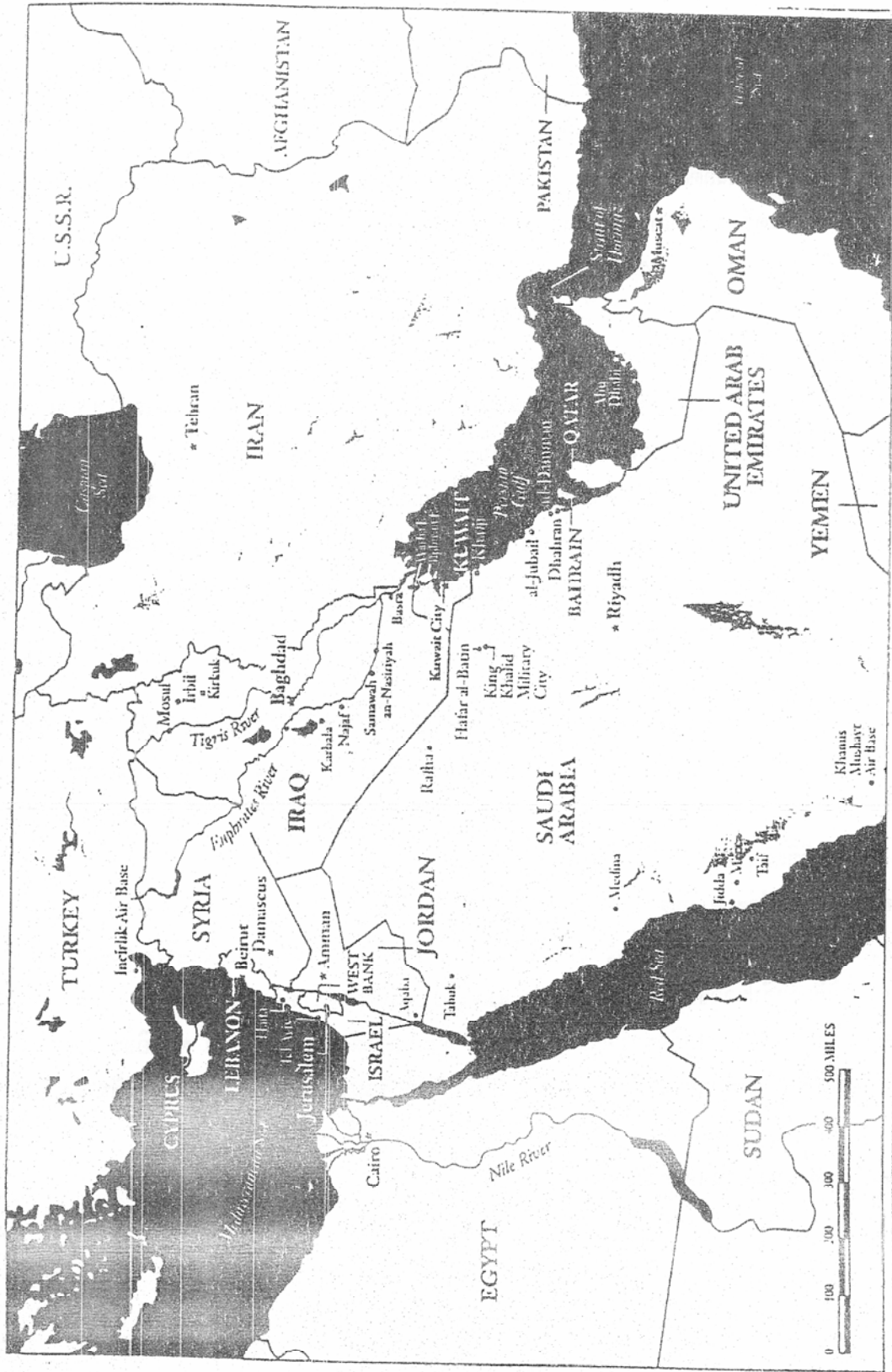
๔) เวียดกงและกำลังทางบกของเวียดนามเหนือ ที่แฝงตัวอยู่ในเวียดนามใต้พยายามจะเข้ายึดอำนาจและเปลี่ยนแปลงการปกครองในเวียดนามใต้โดยการดำเนินการข่มขู่ โฆษณาชวนเชื่อ บ่อนทำลายทางการเมืองและเศรษฐกิจ รวมทั้งการรุกรานทางทหาร ซึ่งเวียดนามใต้ไม่สามารถที่จะต่อสู้โดยลำพังได้ จึงขอความช่วยเหลือสหรัฐ และสหรัฐก็ให้การสนับสนุนมาเป็นลำดับและเพิ่มจำนวนการช่วยขึ้นเรื่อย ๆ

๕) ยุคของโงดินห์เดียม ยุคนี้ลงเมื่อ ๑ พ.ย. ๑๙๖๓ ได้เกิดมีการรัฐประหารโดยนายพลทหารบก ๓ คน เป็นผู้นำคือ พลเอกเตียงวันมินห์ พลเอกตรันวันดอน และพลเอกเลวันคิม เพื่อจะแก้ไขความเลวร้ายในการบริหารประเทศของรัฐบาลโงดินห์เดียมเสียใหม่

ง. สงครามอินโดจีนครั้งที่ ๒ (ค.ศ. ๑๙๖๓ - ๖๘)

๑) ในช่วงเวลาเพียง ๑ ปี ๗ เดือน หลังรัฐประหาร เวียดนามได้กลับเต็มไปด้วยความยุ่งยากหาเอกภาพทางการเมืองไม่ได้ มีรัฐบาลผลัดเปลี่ยนเข้ามาปกครองประเทศถึง ๙ ชุด ใน ๑๒ มิ.ย. ๑๙๖๘ รัฐบาลชุดใหม่ภายใต้การนำของ พลตรี เหงียนวันเทียว ก็ได้รับเลือกเข้ามาเป็นประธานาธิบดี โดยมี นายพล เหงียนเกากี้ ได้เลือกเป็นนายกรัฐมนตรี เวียดนามได้ยุคนี้อยู่ในสภาวะมืดมนที่สุด เพราะไม่ทราบว่าจะอนาคตจะเป็นอย่างไร ประชาชนแตกแยกความคิดเห็นกันโดยสิ้นเชิง เศรษฐกิจตกต่ำอย่างน่าใจหาย ความอดทนทาน วุ่นวายปกคลุมอยู่ทั่วไป ทั้งคอมมิวนิสต์ เวียดกงและเวียดนามเหนือก็คุกคามอยู่อย่างหนัก ในสายตาของคนทั่วไปเห็นว่าเวียดนามใต้น่าจะไปไม่รอด

๒) นายจอห์น เอฟ. ดีลเลอร์ รมต. กระทรวงต่างประเทศสมัยประธานาธิบดีไอเซนเฮาว์ได้กล่าวไว้ว่า "ความพ่ายแพ้ของอินโดจีนต่อคอมมิวนิสต์จะเป็นสาเหตุแห่งการสูญเสียเอเชียอาคเนย์ทั้งหมด" ซึ่งมีรัฐบาลสหรัฐทุกยุคทุกสมัยต่างมีความเห็นพ้องต้องกันกับคำกล่าวดังกล่าว ดังนั้นจึงพยายามให้การช่วยเหลือนับตั้งแต่ฝรั่งเศสได้เริ่มถอนตัวออกไปจากอินโดจีน ปี ๑๙๕๔ ขณะเดียวกันคอมมิวนิสต์ก็มีโครงการที่จะฉวยโอกาสเข้ามาแทนที่ในทันที ด้วยเหตุนี้ตำแหน่งนี้จึงกลายเป็นสมรภูมิรบที่ดุเดือดระหว่างค่ายคอมมิวนิสต์กับค่ายเสรีประชาธิปไตย ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

สงครามอ่าวเปอร์เซีย

- ๒๒ พ.ย. บุชไปฉลองวันขอบคุณพระเจ้าที่อ่าวเปอร์เซียกับเหล่าทหารหาญอเมริกัน อังกฤษเพิ่มกำลังรบอีก ๑๔,๐๐๐ นาย และเสริมเครื่องบินรบเข้าไปในอ่าวเปอร์เซียมากขึ้น
- ๒๔ พ.ย. ผู้นำรัฐบาลพลัดถิ่นคูเวตแถลงต่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ กรณีอิรักยึดคูเวต
- ๒๕ พ.ย. คณะมนตรีความมั่นคงฯ มีมติที่ ๖๗๘ อนุญาตให้ใช้กำลังบังคับอิรักให้ถอนตัวจากคูเวตภายหลัง กำหนด ๑๕ ม.ค. ๒๕๓๔
- ๓๐ พ.ย. ประธานาธิบดีบุชเสนอให้มีการเจรจาระหว่างนายเจมส์ เบเกอร์ รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ กับนายทาห์ริก อาซีส์ รัฐมนตรีต่างประเทศอิรักที่กรุงวอชิงตัน
- ๒ ธ.ค. ซัดดัม รับข้อเสนอการเจรจา ขณะเดียวกันพยายามโยงประเด็นปาเลสไตน์ เข้ากับวิกฤตการณ์ มีการทดสอบขีปนาวุธสกัสน์-บี ติดหัวรบอาวุธเคมี
- ๖ ธ.ค. ซัดดัมประกาศปล่อยตัวประกันทั้งหมด พร้อมทั้งยินยอมให้มีการเจรจาระหว่างบุช-อาซีส์ และตกลงรับข้อเสนอให้นายเจมส์ เบเกอร์ เดินทางไปแบกแดด แต่ยังไม่กำหนดเวลา
- ๘ ธ.ค. อิรักปฏิเสธข้อเสนอวันพบกับเบเกอร์ โดยขอให้ในวันที่ ๒๒ ขณะที่สหรัฐฯ กล่าวว่าใกล้วันที่ซัดดัมสิ้นตายของสหประชาชาติเกินไป

พ.ศ. ๒๕๓๔

- ๓ ม.ค. ประธานาธิบดีบุชประกาศว่านายเบเกอร์จะพบนายทาห์ริก อาซีส์ ที่กรุงเจนีวา ภายในอีกไม่กี่วัน
- ๙ ม.ค. การเจรจาระหว่างนายเจมส์ เบเกอร์ กับนายทาห์ริก อาซีส์ ล้มเหลวโดยสิ้นเชิง
- ๑๓ ม.ค. นายฮิวเวียร์ เปเรซ เด เกวยาร์ เลขาธิการ องค์การสหประชาชาติ เดินทางไปพบประธานาธิบดีซัดดัม ฮุสเซน ที่กรุงแบกแดด
- ๑๕ ม.ค. ผ่านพ้นกำหนดสิ้นตายของสหประชาชาติ โดยอิรักยังไม่ยอมถอนกำลัง
- ๑๖ ม.ค. กองกำลังจาก ๒๘ ประเทศ ร่วมกันทิ้งระเบิดเป้าหมายทางทหารในอิรักและคูเวต
- ๑๘ ม.ค. อิรักยิงขีปนาวุธสกัสน์-บี ลงที่ไฮฟา และเทลอาวีฟ ประเทศอิสราเอล
- ๑๙ ม.ค. อิรักยิงขีปนาวุธสู่อิสราเอลเป็นครั้งที่ ๒ ท่ามกลางความหวุ่นวิตกว่า หากอิสราเอลประกาศที่จะใช้กำลังต่อต้านอิรัก จะทำให้ประเทศอาหรับซึ่งร่วมรบกับกองกำลังพันธมิตรหันกลับไปสนับสนุนอิรัก และสงครามครั้งนี้ก็เป็นสงครามขยายเขตที่ไม่ยุติง่าย ๆ
- ๒๘ ก.พ. สงครามตะวันออกกลางยุติอย่างเป็นทางการ

อื่นได้โดยรวดเร็ว เช่น ในสงคราม Falklands อาร์เจนตินามีปืนใหญ่มากกว่าทหารอังกฤษถึง ๕ : ๑ แต่ทหารอังกฤษทำการยิงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า เพราะว่ามี การควบคุมและประสานการยิง ได้ดีมีประสิทธิภาพ

๓. Comprehensive logistic preparation

แม้ว่าฝ่ายพันธมิตรต้องพึ่งการส่งกำลังบำรุงทางเรือถึง ๙๐% ก็ตาม แต่ก็กระทำได้ดีสมบูรณ์ยิ่งทั้ง ๆ ที่ขาดเรือ เพราะฝ่ายอีกฝ่ายไม่กล้าและไม่มีขีดความสามารถในการรบกวนตัดเส้นทางลำเลียงใด ๆ เลย ระยะเวลา ๖ เดือน เปลี่ยนให้ฝ่ายพันธมิตรเพิ่มเติมกำลังจนพร้อมโดยไม่บกพร่อง ซึ่งจะไม่มีสงครามโดยยอมให้ทำเช่นนั้นได้อีก

๔. Highly developed C³I

การสงครามอ่าวเปอร์เซีย ได้พิสูจน์ให้เห็นชัดอีกครั้งว่า ไม่ใช่ความเหนือกว่าทางระดับกำลังรบ หรือ State - of - the - art และอุปกรณ์การสงครามเพียงเท่านั้น ที่ประกันความสำเร็จในการทำสงคราม แต่การ Intelligent application and co-ordination of these resources ต่างหากที่สำคัญในการประกันความสำเร็จของสงคราม Surveillance and Target Acquisition (STA) equipment เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งยวด เหล่าผู้บัญชาการรบต่าง ๆ ของฝ่ายพันธมิตรจึงสามารถอ่านภาพของการรบ และสั่งการวางกำลังและดำเนินการเข้าทำทางยุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งกว่ามาก สรุปได้ว่าคุณลักษณะของระบบอาวุธเทคโนโลยีสูงแต่ละระบบ ยังมีความสำคัญน้อยกว่า The elaborate electronic and intelligence network ที่รับผิดชอบในการใช้การข่าวกรองเสียอีก การปรับปรุงกำลังรบส่วนมากมักจะพุ่งเป้าไปที่ Performance of the weapons โดยได้คำนึงถึง Costs และจุดอ่อนของการที่จำเป็นต้องใช้ Complex organization เพิ่มมากขึ้นเพื่อสนับสนุนระบบอาวุธใหม่ ๆ เหล่านั้น

บทเรียนจากสงครามทางบก

กองทัพอิรักมีประสบการณ์ในการรบกับอิหร่านนาน ๘ ปี แต่ประสบการณ์นั้นไม่ได้ช่วยให้อิรักพร้อมที่จะรบกับกำลังทางบกของพันธมิตรจากประเทศมหาอำนาจได้ เพราะกำลังทางบกของพันธมิตรได้รับการฝึกและศึกษามาอย่างดี อาวุธเทคโนโลยีสูงและทั้งยังมีจำนวนมากด้วย ที่ตั้งทางทหารของอิรักก็ถูกสแนมบินทางฝ่ายพันธมิตรล้อมอยู่โดยรอบทั้ง ๓ ด้าน กำลังทางบกอิรักไม่ว่าจะอยู่จะทำอะไร พันธมิตรอาจตรวจสอบเห็นได้ตลอดเวลา ในที่สุดเมื่อถูกโจมตีทางอากาศตลอดเวลา ถูกปืนใหญ่ และจรวดจากเรือ จากทางบกยิงทำลายตลอดเวลา จึงทำให้ขวัญของทหารอิรักเสียจนไม่อยากจะป้องกันตนเองต่อไปอีก เมื่อกองพลรถถังและยานยนต์บุกเข้ากวาดล้างอย่างรวดเร็ว ทหารอิรักคาดการณ์เข้าตีของพันธมิตรผิดพลาด เพราะถูกยุทธการลวงมาตลอด ทหารอิรักจึงยอมแพ้อย่างง่ายดาย ไม่สมกับคำขวัญของฮิตเลอร์ ฮุสเซน แต่อย่างไรก็ตาม ไม่น่าเชื่อว่า การรบที่ยิ่งใหญ่จะเสร็จสิ้นภายในเวลาเพียง ๑๐๐ ชั่วโมง เท่านั้น ผลชัยชนะทางบกนี้เกิดจากแฟกเตอร์ที่สำคัญ กล่าวคือ Better personnel, Better Ideas, Better Technology and Better Intelligence

๑. องค์บุคคลดีกว่า

ฝ่ายพันธมิตรมีองค์บุคคลดีกว่า ได้รับการฝึกหัดศึกษาทันสมัย มีขวัญดีกว่า มีผู้นำแม่ทัพนายกองดี ยกเว้น ผน. พัน กองพัน Apache battalion เท่านั้น มีเหตุให้ถูกปลดย้าย

ฝ่ายอิรัก แม้จะมีจำนวนมาก แต่ก็ไม่ได้ช่วยอะไรได้ในเมื่อทหารได้รับการฝึกที่ไม่ได้มาตรฐาน มีผู้นำที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูไม่เพียงพอ ได้รับข้อมูลฝังใจอย่างผิด ๆ จากบรรดาผู้นำของตน ประกอบกับการวางแผนอย่างผิด ๆ ด้วยแล้ว ก็ต้องพราชัยแน่นอน

๒. แนวความคิดดีกว่า

ฝ่ายพันธมิตร มีแผนยุทธการที่เหนือกว่า ในขณะที่ฝ่ายอิรักวางแผน Planned to fight a static, difensive war of attrition ฝ่ายพันธมิตรกลับวางแผนทางการรบแบบ Fought a combined arms combined arms compaign of manocuver

ความจริง ลำพังกำลังทางเรือฝ่ายพันธมิตรก็อาจปิดล้อมทางเศรษฐกิจ Maritime embargo ต่อ ๆ จนอิรักถูกบีบคั้นให้ถอนตัวจากคูเวตก็ได้ ซึ่งต้องใช้เวลา และลำพังกำลังทางอากาศของพันธมิตรโจมตีต่อไปอีกไม่กี่สัปดาห์ กำลังรบของอิรักก็จะถูกทำลายหมดสิ้น จะบีบบังคับให้อิรักต้องถอนตัวออกจากคูเวตได้แน่ แต่ว่าจะไม่มีกองทัพใดกองทัพเดียวชนะสงครามได้โดยลำพังง่าย ๆ ทุกกองทัพล้วนมีความจำเป็นทั้งนั้น

๓. เทคโนโลยีเหนือกว่า

โดยเนาะสหรัฐ ฯ อังกฤษ ฝรั่งเศส มีเทคโนโลยีทางทหารที่สูงทาง Intelligence acquisition and Battle management และเห็นได้ชัดว่ามีเทคโนโลยีสูงกว่าใน Combat systems ที่ใช้ในการรบภาคพื้นดินอีกด้วย

Patriot system ต่อต้าน Scud missiles ได้ดี

M1A1 Tanks ทำลายยานเกราะอิรักได้ทุกรูปแบบ ปืนของ M1A1 ยิงได้ไกลกว่าปืนของ T-72 ของ
ไซเวียตเป็น ๒ เท่า

M1A1's Thermal Sights ทำให้สามารถยิงเป้าระยะไกลเวลากลางคืน

M1A1's Laser range-finder เห็นกว่าเครื่องวัดระยะของ T-72

M1A1 ถูก T-72 ยิง ทหารภายในรถถังก็ยิงรอดชีวิตได้

Multiple Launch Rocket System ยิงได้ถึง ๒๐,๐๐๐ ลูก จาก ๒๐๐ ท่อยิง และยิงไกลถึงกำลัง
ของอิรักในระยะถึง ๓๐ กม.

Humvee ซึ่งนำมาใช้แทนรถจี๊ป ใช้ได้สารพัดประโยชน์ มีประสิทธิภาพสูง

Bradley fighting vehicles เมื่อถูกยิงก็ไม่ระเบิด บางคันยังทำลายรถถังได้ด้วยปืน ๒๕ มม.

Bushmaster guns

Apache ยิงจรวด Hellfire missile มีผลขจัดต่อยานหุ้มเกราะของไซเวียต

๔. การข่าวกรองดีที่ว่า

การโจมตีทางอากาศได้ทำลาย Strategic command and Control เสียสิ้น

การโจมตีจากภาคพื้นดินและเฮลิคอปเตอร์ได้ทำลาย Tactical Command And Control ของอิรักเสีย
เช่นกัน

การได้ครองอากาศสิ้นเชิง ทำให้พันธมิตรทำ Tactical intelligence acquisition โดย
Heliborne conventional and special operations assets นอกจากนั้นยังเพิ่มเติมด้วย Unmanned
Tactical reconnaissance assets

Joint Surveillance Target Attack Radar System (JSTARS) สามารถมองเห็นยานยนต์ใน
สนามรบได้ถึง ๘๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร และส่งข่าวถึงผู้บังคับหน่วยต่าง ๆ ได้ทันที

AWACS ส่งข่าว Essential intelligence and Battle management ไปให้ผู้บังคับหน่วยในสนามรบ

กฎแจ้สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการยุทธทางบก
ก็มีอย่างที่ว่ากันดีอยู่แล้วคือ

Controlized command

Decentralized control

Non - linear battle

Speed

Preparation of the battlefield

Deception operations

บทเรียนจากสงครามทางเรือ

กำลังทางเรือของประเทศในภูมิภาคอ่าวเปอร์เซีย เป็นกำลังทางเรือชายฝั่งทั้งนั้น โดยเฉพาะประเทศอิรัก มีทางออกทะเลได้น้อยมาก จึงไม่ต้องสร้างกำลังทางเรือที่รู้สึกว่าจะไม่มีความจำเป็นนัก แต่แม้กระนั้นก็ยังสั่งซื้อเรือฟรีเกต ๔ ลำ เรือคอร์เวต ๖ ลำ และเรือสนับสนุน ๑ ลำ จากประเทศอิตาลี เพื่อให้มีกำลังทัพเทียบท่าอิรัก เรือเหล่านี้ต่อเสร็จแล้ว แต่ยังไม่ทันรับมอบก็เกิดสงครามอ่าวเปอร์เซียขึ้นเสียก่อน อิรักจึงมีเพียงเรือรบขนาดเล็กจำนวนน้อย พร้อมทั้งเรือยนต์เร็วโจมตีใช้จรวด ๘ ลำ เรือขีปนาวุธทะเล ๑๕ ลำ ของคูเวตที่อิรักยึดเอามาใช้ด้วย

กำลังทางเรือของฝ่ายพันธมิตรนั้น มีโทฟารมหารศาล จึงทำให้กำลังทางเรือของอิรักถูกกำจัดหมดสิ้นอย่างรวดเร็ว

๑. บทเรียนที่น่าคิด คือ เรือยนต์เร็วโจมตีใช้จรวดนำวิถี หาได้เป็นอันตรายต่อกองเรือมหาอำนาจไม่ เพราะถูกเฮลิคอปเตอร์จากเรือรบใช้จรวดชีสก็ว (Sea - Skua) ทำลายหมด นี่เป็นบทเรียนที่น่าคิดสำหรับประเทศไทย ซึ่งมีเรือยนต์เร็วโจมตีใช้จรวดนำวิถี แต่ไม่มีอาวุธจรวดต่อสู้เฮลิคอปเตอร์ในระยะห่างไกล กลับถูกจรวด Sea - Skua เสียไปหมด โดยเรือยนต์เร็วโจมตีไม่สามารถเล็ดลอดเข้าไปทำลายเรือรบผิวน้ำขนาดใหญ่ของฝ่ายตรงข้ามได้เลย

๒. เครื่องบินมิราจใช้จรวด Exocet ของอิรัก จะเข้าโจมตีเรือรบก็ถูกยิงตก ๒ ลำ โดยเครื่องบินของชาติอาระเบีย (F-15)

๓. จรวดต่อสู้เรือผิวน้ำ Silkworm จากฐานยิงชายฝั่งของอิรัก ก็ถูกทำลายโดยจรวด Sea Darts จากเรือรบอังกฤษ HMS Gloucester

๔. ทุ่นระเบิด จำนวนมากที่อิรักใช้สามารถทำลายเรือรบสหรัฐ ๓ ลำ เสียหายได้ ๒ ลำ คือ เรือ Tripoli และเรือลาดตระเวน Princetown ในที่สุดทุ่นระเบิดประมาณ ๓๐๐ ลูก ถูกทำลายได้หมดด้วยกองเรือกวาดทุ่นระเบิดของฝ่ายพันธมิตร

๕. ขีปนาวุธ TOMAHAWK Cruise missiles จากเรือรบยิงเป้าหมาย BGM-109C ที่สำคัญบนฝั่งในระยะไกลได้อย่างแม่นยำ ได้ผลดียิ่งทั้ง ๆ ที่เป้าหมายนั้นได้รับการป้องกันเป็นอย่างดี แต่ก่อนจะใช้ขีปนาวุธ TOMAHAWK ได้นั้น ฝ่ายพันธมิตรต้องใช้เวลาถึง ๖ เดือน เพื่อหา Key terrain informations เพื่อทำ Digitized และทำโปรแกรมแล้วนำมาใช้ใน Guidance computers

ขีปนาวุธ TOMAHAWK ใช้หัวรบตามแบบขนาด ๑,๐๐๐ ปอนด์ ทำลายศูนย์ประสานสำคัญของอิรัก เช่น Air defence system, Command posts, Ground control Hqs., Radar stations, Chemical and Nuclear installations.

การใช้ขีปนาวุธ TOMAHAWK ได้ทำให้อิรักตื่นตัวต้องใช้ Surveillance radars, SAM guidance radars กวาดหา จึงเป็นการแสดงตำบลของตนเองต่ออาวุธ Air - launched air irradiation missiles ของฝ่ายพันธมิตรอีก

สงครามคราวนี้พันธมิตรได้ยิง TOMAHAWK ราคาแพงไป ๒๘๕ ลูก

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับราชนาวิไทย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาญาณทางรัฐประศาสนศาสตร์มาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อกิจการทหารเรืออย่างสูงสุด นับตั้งแต่ทรงมีแนวพระราชดำริที่จะพัฒนาประเทศให้ทันสมัยเพื่อความมั่นคงและเป็นปึกแผ่นของราชอาณาจักร การปฏิรูปกิจการทหารเรือ ก็เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศของพระองค์ด้วย

ในรัชสมัยของพระองค์ได้มีกรมที่ทำหน้าที่ทหารเรืออยู่ ๒ กรม คือ กรมทหารเรือพระที่นั่งเวสชาติ และกรมอรสมุพล เป็นกองเรือและเรือกลไฟพระที่นั่ง และยังมีทหารบกสำหรับประจำเรือรบที่เรียกว่า "ทหารมะริน" พวกหนึ่งรวมอยู่ในบังคับบัญชาอันเดียวกัน แต่อย่างไรก็ดียังถือว่าขาดความเป็นเอกภาพและยังไม่เข้าหลักสากล ครั้นได้ตั้งกรมยุทธนาธิการขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๔๓๐ เพื่อเป็นกรมกลางรับผิดชอบการทหารทั้งหมดให้เป็นระเบียบแบบแผนแล้ว จึงโปรด ฯ ให้รวมกรมเรือพระที่นั่งเวสชาติกับกรมอรสมุพลเข้าเป็นกรมทหารเรือ และตั้งกองบัญชาการกรมทหารเรือขึ้นทางทิศใต้โรงหล่อข้างวัดระฆัง และขยายเขตไปจนถึงสวนนันทอุทยาน และปากคลองมอญ

ปัญหาที่สำคัญคือ ความจำเป็นต้องมีเรือกลไฟที่จะใช้เป็นเรือรบให้มีจำนวนมากพอที่จะรักษาน่านน้ำ ในระยะแรกเรือกลไฟส่วนใหญ่เป็นเรือจักรข้าง พระองค์ก็ได้โปรด ฯ ให้ปรับปรุงเป็นเรือจักรท้าย ทรงเร่งรัดให้ปรับปรุงและขยายอยู่เรือ ก่อสร้างอยู่ขนาดใหญ่ได้สำเร็จเรียบร้อยลง พระองค์ท่านได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอยู่เมื่อวันที่ ๙ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๓๓ ได้มีการต่อเรือรบจำนวนมาก จนกล่าวกันว่า ไม่มียุคใดที่จะมีการสร้างเรือรบจำนวนมาก เท่ารัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

อย่างไรก็ตามการเสริมสร้างสมรรถภาพของกองทัพเรือนั้น ได้กระทำอย่างจริงจังหลังจากประจักษ์ว่ากำลังทางเรือของไทยยังไม่เข้มแข็งพอที่จะต่อสู้กับภัยจากจักรวรรดินิยมตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์ ร.ศ.๑๑๒ อันเป็นการยุทธทางเรือครั้งแรกกับมหาอำนาจจักรวรรดินิยมตะวันตก ทำให้พระองค์ทรงตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงกำลังทหารเรือไว้ป้องกันภัยทางทะเล และจำเป็นต้องใช้คนไทยทำหน้าที่แทนชาวตะวันตกทั้งหมด ซึ่งความมุ่งหมายนี้จะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อคนไทยได้รับการฝึกหัดทางด้านกิจการทหารเรือเป็นอย่างดีจนสามารถนำความรู้มาใช้งานได้ ดังนั้นในปีพุทธศักราช ๒๔๓๖ (ปีเดียวกับการเกิดวิกฤตการณ์ ร.ศ.๑๑๒) จึงทรงส่งพระเจ้าลูกยาเธอสองพระองค์ คือ พระองค์เจ้าภาณุเศียรวิวงศ์และพระองค์เจ้าวุฒิชัยเฉลิมลาภ ไปศึกษาวิชาการทหารเรือ ณ ประเทศอังกฤษ ซึ่งทั้งสองพระองค์ได้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าของกองทัพเรือในเวลาต่อมา

สำหรับภายในราชอาณาจักรนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนนายเรือ ในปีพุทธศักราช ๒๔๔๒ ได้พระราชทานพื้นที่พระราชวังเดิมของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีให้เป็นสมบัติของกองทัพเรือ โดยให้เป็นที่ตั้งโรงเรียนนายเรือในเวลานั้น ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดโรงเรียนนายเรือที่พระราชวังเดิมด้วยพระองค์เอง เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๔๙ ในการนี้ได้พระราชทานพระราชหัตถเลขาในสมุดเยี่ยมของโรงเรียนความว่า

"วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ร.ศ.๑๒๕ เราจุฬาลงกรณ์ พร. ได้มาเปิดโรงเรียนนี้ มีความปลื้มใจซึ่งได้เป็นการทหารเรือมีรากหยั่งลงแล้ว จะเป็นที่มาสืบไปในภายหน้า"

ซึ่งต่อมากองทัพเรือได้ถือเอาวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ของทุกปีเป็นวันที่ระลึกกองทัพเรือหรือวันราชนาวี

นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๔๙ เป็นต้นมา นายทหารเรือไทยที่สำเร็จการศึกษาแผนใหม่จากโรงเรียนนายเรือ ก็สามารถเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนชาวต่างประเทศได้ทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังได้มีการฝึกหัดองค์บุคคลที่จะหน้าที่นายทหารประทวน และพลทหารตามความเหมาะสมอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นับเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกที่ได้ทรงวางรากฐานแห่งราชนาวีตามแบบสากล การมีเรือรบที่ได้ออกไปปฏิบัติการในน่านน้ำไทยและต่างประเทศหลายครั้ง นอกจากจะเป็นการประกาศให้นานาประเทศรู้จักเมืองไทยมากขึ้นแล้ว ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่า กองทัพเรือไทยมีความสามารถในการเดินเรือ ทั้งมีแสนยานุภาพนับเป็นกองทัพที่มีเอกภาพเป็นปึกแผ่นในภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงเป็นการสมควรที่จะถวายพระราชสมัญญานามให้ทรงเป็นพระผู้พระราชทานกำเนิดราชนาวีไทย

กรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ร.ศ.๑๑๒ (พ.ศ.๒๔๓๖)

สาเหตุของสงคราม

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฝรั่งเศสได้ญวน เขมร ส่วนนอก เป็นเมืองขึ้น จึงเจรจากับไทยว่าดินแดนลาวทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำโขง ซึ่งตกเป็นเมืองขึ้น ของไทยมาตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชนั้น ได้เป็นเมืองขึ้นของญวน และเขมรตกเป็น เมืองขึ้นของฝรั่งเศส ฝรั่งเศสแสดงหลักฐานประกอบข้อที่อ้างว่า ดินแดนเหล่านั้นเป็นของญวนและ เขมร ฝรั่งเศสไม่พอใจ ในที่สุดไทยกับฝรั่งเศสก็เกิดกระทบกระทั่งกันขึ้น และเป็นสาเหตุต่อสู้กัน ตามฝั่งแม่น้ำโขง ทำให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสในเหตุการณ์ ร.ศ.๑๑๒

เมื่อฝรั่งเศสได้ส่งเรือลูตง (Lutin) เข้ามาตริงกำลังอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยาจอดอยู่ หน้าสถานทูตฝรั่งเศส เพื่อที่จะใช้กำลังบีบบังคับไทย

ในระหว่างนี้ทูตฝรั่งเศสในกรุงเทพฯ ก็ได้ร้องขอให้รัฐบาลไทยยอมรับเขตแดนญวนว่าจรด ถึงฝั่งซ้ายแม่น้ำ ไทยคัดค้านและเต็มใจที่จะนำข้อที่เป็นปัญหากันอยู่ที่นี่ เสนอให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย และรัฐบาลไทยเห็นว่า ควรเชิญสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ตัดสิน แต่ฝรั่งเศสปฏิเสธและจะไม่ยอม ถอนเรือรบด้วยถ้าไทยไม่ยอมตามที่ร้องขอ ไทยรู้สึกที่ฝรั่งเศสได้ดำเนินการข่มขู่บังคับยิ่งขึ้น จึงได้ดำ เนินการติดต่อทางการทูตกับอังกฤษ และจัดเตรียมการป้องกันทางปากแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อรับ สถานการณ์ที่จะบังเกิดขึ้น

อังกฤษได้ทราบที่ฝรั่งเศสได้ส่งเคลื่อนกำลังทางเรือมารวมกันอยู่ที่ไซ่ง่อน และมีเสียงลือ ว่าฝรั่งเศสจะส่งกองเรือเข้ามารุกรานไทย ทั้งฝ่ายไทยก็ได้เตรียมกำลังป้องกันที่ปากน้ำเจ้าพระยา โดย เอาเรือมาจมขวางไว้ที่ปากน้ำ เมื่อข่าวนี้แพร่ออกไปทำให้เกิดความวิตกกังวลในวงการค้าทั่ว ๆ ไป อังกฤษจึงส่งเรือรบเข้ามาในประเทศไทย เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ชีวิตและทรัพย์สินของคนชาติ อังกฤษ

เมื่อฝรั่งเศสได้ทราบข่าวที่อังกฤษได้จัดส่งเรือรบเข้ามาเพิ่มเติมในแม่น้ำไทย มีท่าที ไปในทางเสริมกำลังใจให้กับฝ่ายไทย จึงขอให้รัฐบาลส่งเรือรบมาสมทบอีก ๒ ลำ คือเรือโคเมต และ เรือแองคองสตังค์ ไทยตอบขัดข้องและอ้างว่ารัฐบาลไทยไม่สามารถจะยอมให้ประเทศใด ๆ ส่งเรือรบ เข้ามาจอดในลำน้ำมากกว่าประเทศละหนึ่งลำขึ้นไป ในที่สุดทั้งเรือรบอังกฤษและฝรั่งเศสได้ตกลง จะจอดที่สันดอนเข้ามาซึ่งเป็นประธานเหตุให้เกิดการสู้รบกันขึ้นที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา

เหตุการณ์ในการรบ

ในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ร.ศ.๑๑๒ (พ.ศ.๒๔๓๖) เวลา ๑๘.๐๕ น. กองเรือรบฝรั่งเศส ๒ ลำ ประกอบด้วย เรือแองคองสตังค์ และเรือโคเมต โดยมีเรือสินค้าฝรั่งเศสชื่อเยเบเชย์ เป็นเรือนำร่องได้แล่นกระบวนเรียงตามกันระยะต่อระหว่างลำ ๕๐๐ เมตร ผ่านสันดอนปากน้ำเจ้าพระยาเข้ามาด้วยความเร็ว ๑๐ นีโตน

เวลา ๑๘.๓๐ น. ผ่านทุ่นดำก่อนจะถึงจุดเลี้ยวตรงเข้าแม่น้ำเจ้าพระยา ระยะห่างจากป้อมพระจุลจอมเกล้าจึงได้ทำการยิงด้วยกระสุนจริง ชำหัวเรือไป ๒ นัด เรือแองคองสตังค์ ได้ลดความเร็วลงทำที่เหมือนจะหยุด พอเรือโคเมตตามขึ้นมาทันประมาณเวลา ๑๘.๓๕ น. เรือรบฝรั่งเศสทั้งสองลำได้ทำการยิงมายังป้อมพระจุลจอมเกล้าและแล่นตามร่องน้ำขึ้นมา ขณะนั้นเป็นเวลาใกล้ค่ำ ปืนป้อมพระจุลจอมเกล้าได้ทำการยิงต่อสู้ทุกกระบอกอย่างเต็มที่ และเรือรบไทยก็ได้เข้าร่วมในการรบด้วยปรากฏว่าเรือเยเบเชย์ ของฝรั่งเศสถูกกระสุน เรือทะเลน้ำเข้าเรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ต้องไปเกยตื้นขอบขวาของร่อง เรือแองคองสตังค์ถูกกระสุน ๑ นัด บนตาดฟ้าทะลุไปออกทางกราบขวา หลีกเดวิดหักสะบั้น พันจ่าช่างไม้ประจำเรือตาย เวลา ๑๘.๔๓ น. เรือรบฝรั่งเศสได้แล่นมาถึงจุดเลี้ยวตรงแม่น้ำ ขณะนั้นการยิงต่อสู้ยังคงดำเนินต่อไป และรุนแรงยิ่งขึ้น จนถึงเวลาที่เรือรบฝรั่งเศสได้มาขึ้นถึงและทำการต่อสู้กับเรือรบไทยที่จอดทำหน้าที่ขัดขวางการตีฝ่าเข้ามานั้น การยิงของป้อมพระจุลจอมเกล้าจึงได้หยุดลง

เวลา ๑๘.๕๐ น. เรือแองคองสตังค์ได้ผ่านแนวทุ่นระเบิดในบังคับนายทหารเรือฝ่ายไทยได้บังคับให้ทุ่นระเบิดขึ้นลูกหนึ่งห่างประมาณ ๓๐ - ๕๐ หลา แต่ไม่ทำอันตรายแก่เรือแต่อย่างใด

กองเรือรบฝรั่งเศสผ่านขึ้นมาถึงแนวเรือรบฝ่ายไทย ขณะนั้นเรือรบไทยทุกลำได้ทำการยิงต่อสู้ขัดขวางอย่างเต็มที่จนถึงขั้นเกิดการรบประชิด กระสุนนัดที่ ๕ ของเรือมูรธาสิตส์วัตส์ถูกเรือแองคองสตังค์ที่กราบขวา เรือแองคองสตังค์เลี้ยวเข้าหาตั้งใจจะชนเรือมูรธาสิตส์วัตส์ให้จม ขณะนั้นระยะห่างกันไม่ถึง ๒๐๐ เมตร เรือมูรธาสิตส์วัตส์หันหลบ แต่ก็ยังกระทบกัน ทำให้เสาธงหักและเรือเล็กเสียหายลำหนึ่งไปขณะผ่านแนวเรือรบไทยในระยะนี้เรือรบฝรั่งเศสได้ระดมยิงกระหน่ำด้วยลูกปืนโม้ และ ปืนเล็กอื่น ๆ ไปยังเรือรบไทยตลอดเวลาจนผ่านพ้นแนวเรือรบฝ่ายไทยขึ้นไป

เวลา ๑๙.๑๐ น. เรือรบฝรั่งเศสเข้ามาอยู่ในรัศมีของป้อมผีเสื้อสมุทรและได้เกิดการยิงต่อสู้กันขึ้น แต่เนื่องจากเป็นเวลาค่ำ การยิงของป้อมจึงไม่เกิดผลแต่อย่างใด เรือรบฝรั่งเศสแล่นต่อไปและไปจอดทอดสมอที่หน้าสถานทูตฝรั่งเศสในคืนวันเดียวกันนั่นเอง

การติดตามทำลายภายหลังการรบ

เมื่อเรือรบฝรั่งเศสผ่านไปแล้ว พลเรือจัตวา พระยาชลยุทธโยธินทร์ รองผู้บัญชาการทหารเรือ ได้สั่งการให้ เรือมูรธาवलิตสวัสดี นำเรือไปยังสมุทรปราการ รอสมทบกับเรือมกุฎราชกุมาร แล้วจึงแล่นด้วยความเร็วเต็มที่ไปตามลำแม่น้ำเข้าชนเรือข้าศึกให้จม และให้เรือพระที่นั่งมหาจักรีซึ่งจอดอยู่ที่ราชวรดิฐ กรุงเทพฯ ฯ ลงมาร่วมชนเรือรบฝรั่งเศสด้วย ซึ่งในการรบค้ำมัดเช่นนี้ ฝ่ายไทยมีโชค ในการทำลายเรือรบฝรั่งเศสได้ดีและความมิดจะเป็นอุปสรรคทำให้การยิงปืนของเรือรบฝรั่งเศสไม่ได้ผล แต่แผนการนี้ไม่ได้รับพระบรมราชานุมัติจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยทรงเกรงว่า เรือร้าวจะลุลากไปใหญ่โต จนถึงประเทศไทยอาจต้องเสียเอกราชไปในที่สุด เพราะประเทศไทยไม่สามารถที่จะสู้รบกับประเทศมหาอำนาจโดยลำพังได้ พระองค์จึงทรงยอมเสียสละดินแดนส่วนน้อยเพื่อรักษา ดินแดนส่วนใหญ่ของไทยเอาไว้

เปรียบเทียบกำลังรบ

ฝรั่งเศสอ้างว่าในการสู้รบกันครั้งนั้นฝ่ายไทยมีกำลังเหนือกว่า ถ้าพิจารณาดูให้ดีแล้วจะเห็นว่า ในจำนวนเรือ ๕ ลำ ที่ฝ่ายไทยจัดไปตั้งรับเรือรบที่ปากน้ำเจ้าพระยามีเรือที่เป็นเรือรบเพียง ๒ ลำเท่านั้น คือ เรือมกุฎราชกุมาร และ เรือมูรธาवलิตสวัสดี ซึ่งเป็นเรือที่เล็กกว่าเรือรบฝรั่งเศสและอาวุธประจำเรือก็เป็นปืนแบบโบราณ บรรจุปากกระบอกยิงได้ช้า ส่วนเรือรบ ๒ ลำ ของฝรั่งเศสมีปืนประจำเรือแบบใหม่ บรรจุท้ายยิงได้เร็ว และอำนาจในการยิงผิดกันมากมาย ส่วนเรืออีก ๓ ลำของไทย คือ เรือหาญหักศัตรู เรือนฤเบนทร์บุตรี และเรือทูลกระหม่อม ไม่ใช่เรือรบโดยแท้จริงและเป็นเรือขนาดเล็กเอาปืนโบราณใส่ลงในเรือ ไม่มีคุณค่าในการรบแต่อย่างใด ใช้เป็นกำลังต้านทานในแนวหลัง เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเล็กไม่มีเรือรบที่มีคุณภาพในทางยุทธวิธีอย่างแท้จริง มีอะไรพอจะใช้ได้ก็เอามาใช้รบตาม อัดภาพของตน เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ข้าศึกให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ส่วนป้อมพระจุลจอมเกล้า นั้น มีปืนบรรจุท้ายขนาด ๖ นิ้ว นับว่าเป็นกำลังสำคัญในการป้องกันที่ ปากน้ำเจ้าพระยา ในขั้นแรกก็เป็นการยิงเตือนห้ามมิให้เรือรบฝรั่งเศสแล่นเข้ามา เมื่อเห็นว่าเรือรบ ฝรั่งเศสยังคงดื้อห้ามไม่ฟัง จึงได้ทำการยิงจริงโดยหมายยิงให้ถูกเรือรบฝรั่งเศส ความมีเวลาทำการยิงได้ไม่ เกิน ๑๐ นาที แม้กระนั้นก็ยังยิงถูกเรือ เอ เบ เซย์ ได้รับความเสียหายอย่างหนักจนต้องแล่นไปเกยตื้น การรบในระยะกระชั้นชิดกับเรือรบไทย ปืนกลเล็กและปืนเล็กยาวทำการยิงได้ผลกว่าปืนใหญ่ เรือรบ ฝรั่งเศสได้เปรียบฝ่ายไทยเพราะมีปืนกลติดตั้งบนหอรบของเสา ซึ่งอยู่ในที่สูงและมีมุมยิงได้ทั่วไป

ความเสียหายภายหลังการรบ

ก. ฝ่ายฝรั่งเศส

- เรือ เย เบ เซย์ ถูกยิง ๒ นัด มีรูน้ำเข้าเรือจึงต้องแล่นไปเกยตื้นไม่ปรากฏว่ามีคนบาดเจ็บล้มตาย
- เรือแองกอสตังค์ ตัวเรือและส่วนบนของเรือ มีรอยกระสุนปืนเล็กมากมาย และมีรอยกระสุนปืนใหญ่หลายแห่ง หลักเดวิทเรือโบตหัก ทหารตาย ๑ คน บาดเจ็บ ๒ คน
- เรือโคเมต ตัวเรือและส่วนบนของเรือมีรอยกระสุนปืนเล็กมากมาย และมีรอยกระสุนปืนใหญ่ ๒ นัด กระฉกสะพานเดินเรือแตก เรือเล็กเสียหาย ๒ ลำ ทหารตาย ๒ คน บาดเจ็บ ๑ คน

ข. ฝ่ายไทย

- เรือมกุฎราชกุมาร ถูกกระสุนปืนใหญ่ ๑ นัดที่หัวเรือ เครื่องกวนสมอชำรุดใช้การไม่ได้ถูกกระสุนปืนใหญ่ เล็ก จำนวนมาก
- เรือมูรธาวิไลสวัสดิ์ ถูกกระสุนปืนใหญ่ ๒ นัด ที่หัวเรือที่ข้างเรือกราบซ้ายตรงห้องเครื่องจักร ส่วนบนของเรือถูกกระสุนปืนเล็กจำนวนมาก
- เรือหาญหักศัตรู ถูกยิงที่ท้ายเรือมีช่องโหว่
- เรือธนเบนท์บุรี ไม่ปรากฏว่าถูกยิงที่ใดบ้าง
- เรือทูลกระหม่อม ถูกกระสุนปืนใหญ่ ๑ นัด ที่ตัวเรือ
- ป้อมพระจุลจอมเกล้า ไม่ได้ได้รับความเสียหาย
- ป้อมผีเสื้อสมุทร บริเวณหลุมปืนถูกยิงแต่ไม่เสียหายมาก
- ฝรั่งเศสยื่นคำขาด

๑. ให้เคารพสิทธิของญวนและเขมรเหนือดินแดนบนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง และเกาะต่าง ๆ ในลำน้ำนี้

๒. ให้ถอนกองทหารไทยที่ตั้งมั่นอยู่บนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงให้เสร็จสิ้นภายในเวลาไม่เกิน ๑ เดือน

๓. ทำให้เกิดความพอใจสำหรับการกระทำอันคลุมเครือต่าง ๆ ต่อเรือและทหารประจำเรือฝรั่งเศสที่ปากน้ำเจ้าพระยา และต่อคนในบังคับฝรั่งเศส

๔. ให้ใช้เงินค่าทำขวัญแก่ครอบครัวของผู้ที่ต้องเสียชีวิตและให้ลงโทษผู้กระทำผิด

๕. ให้ใช้เงิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ ฟรังก์ เป็นค่าปรับในความเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดแก่คนในบังคับฝรั่งเศส

๖. ให้ใช้เงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ ฟรังก์ โดยชำระเป็นเงินเหรียญโดยทันทีเพื่อเป็นการมัดจำประกันสำหรับข้อเรียกร้องในข้อ ๔ และ ๕ หรือถ้าไม่ชำระก็ต้องยอมให้รัฐบาลฝรั่งเศสเก็บภาษีในเมืองพระตะบองและเสียมราฐ ให้รัฐบาลไทยตอบให้ทราบภายใน ๔๘ ชั่วโมงว่าจะปฏิบัติตามนี้ได้หรือไม่

สัญญาสงบศึกระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ๓ ตุลาคม ๒๔๓๖ (ร.ศ.๑๑๒)

๑. รัฐบาลไทยยอมสละกรรมสิทธิ์ทั้งสิ้น ที่มีอยู่เหนือดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง ตลอดจน เกาะทั้งหลายในแม่น้ำนั้น
๒. รัฐบาลไทยจะไม่ใช้เรือ และพาหนะที่ติดอาวุธเดินในลำน้ำโขง
๓. รัฐบาลไทยจะไม่สร้างค่ายทหารในรัศมี ๒๕ กิโลเมตร จากเขตแดนฝรั่งเศส
๔. ภายในเขตที่ระบุไว้ในข้อ ๓ ฝ่ายไทยจะมีกำลังตำรวจไว้รักษาความสงบได้พอสมควร เท่านั้น
๕. รัฐบาลไทยยินยอมที่จะแก้ไขสนธิสัญญาทางพระราชไมตรีการค้าขายและเดินเรือกับ รัฐบาลฝรั่งเศสเสียใหม่
๖. เพื่อความเจริญแห่งการเดินเรือในลำน้ำโขง รัฐบาลไทยยินยอมให้ฝรั่งเศสสร้างท่าเทียบเรือบนฝั่งแม่น้ำโขง
๗. บุคคลสัญชาติ หรือบังคับฝรั่งเศสมีสิทธิจะทำการค้าได้โดยสะดวกในเขตที่ระบุในข้อ ๓
๘. รัฐบาลฝรั่งเศสจะสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะตั้งกงสุล ณ ที่ใดก็ได้
๙. ในกรณีที่จะต้องตีความแห่งสัญญาฉบับนี้ ฉบับภาษาฝรั่งเศสเท่านั้นจะใช้เป็นเกณฑ์ พิจารณาได้ เพื่อที่จะให้ไทยปฏิบัติตามสัญญา ฝ่ายฝรั่งเศสได้เข้ายึดจังหวัดจันทบุรีไว้จนกว่ารัฐบาลไทยจะ ได้ปฏิบัติตามนั้นโดยตลอด และแม้ไทยจะได้ปฏิบัติตามคำบังคับนั้นครบถ้วนทุกประการแล้ว ฝ่ายฝรั่งเศสก็ ยังไม่ยอมออกจากจังหวัดจันทบุรี กาลล่วงมาแล้วถึง ๑๐ ปี ฝ่ายฝรั่งเศสก็ยังยึดจังหวัดจันทบุรีไว้เรื่อยไป จังหวัดจันทบุรีเป็นดินแดนสำคัญยิ่งในการรักษาความปลอดภัยของประเทศไทยด้านตะวันออก เมื่อไทย ไม่มีกำลังที่จะ ขับไล่ฝรั่งเศสไปจากจังหวัดจันทบุรีได้ ก็ต้องขอแลกเปลี่ยน ฝ่ายฝรั่งเศสเรียกร้องเข้ามา เอาดินแดนฝั่งขวาของแม่น้ำโขงอีก ไทยต้องเสียแคว้นหลวงพระบาง เมืองมโนไพรและจำปาศักดิ์ให้ฝรั่งเศส โดยฝ่ายฝรั่งเศสอ้างว่ายกดินแดนดังกล่าวนี้ให้แล้วจะถอนทหารไปจากจังหวัดจันทบุรีทันที แต่ ปรากฏว่าฝ่ายฝรั่งเศสได้ถอนทหารไปจากจังหวัดจันทบุรี แล้วไปยึดจังหวัดตราดแทน เพื่อเรียกร้องต่อไป อีก การไปยึดจังหวัดตราดนั้นก็ไม่ได้ติดอะไรกับการยึดจังหวัดจันทบุรีด้วย เพราะเกาะทั้งหลายได้แหลมสิงห์ ลงไปจนถึงเกาะกูดยังคงอยู่ในความยึดครองของฝรั่งเศสด้วยเพื่อให้ฝรั่งเศสไปจากจังหวัดตราด ไทยต้อง เสียพระตะบอง เสียมราฐ และศรีโสภณ อีก เป็นอันว่านับแต่เกิดการรบที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยาเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๓๖ (ร.ศ.๑๑๒) จนถึงวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ฝรั่งเศสถอนทหารออกไป จากจังหวัดตราด นับเป็นเวลาถึง ๑๕ ปี ที่ไทยเราได้ตกอยู่ในฐานะถูกบีบบังคับจากฝ่ายฝรั่งเศสเรื่อยมา และต้องเสียดินแดนให้แก่ฝรั่งเศสมากมายเพื่อรักษาไว้ซึ่งสิทธิในความเป็นเอกราชของเราต่อไป

การรบที่เกาะช้าง

สาเหตุของการรบ

การรบที่เกาะช้างเป็นเหตุการณ์รบทางเรือ ซึ่งเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากกรณีพิพาทระหว่างไทยกับอินโดจีน ฝรั่งเศส กล่าวคือ ในเดือนกันยายน พ.ศ.๒๔๘๒ ขณะที่ฝรั่งเศสจะประกาศสงครามกับเยอรมัน ฝรั่งเศสได้ขอให้รัฐบาลไทยทำสัญญาไม่รุกรานกันทางแหลมอินโดจีน รัฐบาลไทยได้ตอบฝรั่งเศสไปว่า ไทยยินดีจะรับตกลงทำตามคำขอของฝรั่งเศส แต่ขอให้ฝรั่งเศสตกลงบางประการ กล่าวคือ ให้ฝรั่งเศสปรับปรุงเส้นแบ่งเขตแดนให้ถูกต้องตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และหลักความยุติธรรม กล่าวคือฝ่ายไทยได้เสนอขอให้ถือแนวร่องน้ำลึกเป็นเกณฑ์ และให้ฝรั่งเศสคืนดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขงที่ฝรั่งเศสยึดไปคืนให้ไทย เป็นต้น ซึ่งปรากฏว่าไม่เป็นที่ตกลงกัน ต่อมาราษฎรได้เดินขบวนแสดงประชามติเรียกร้องดินแดนที่เสียไปหนักขึ้น กรณีพิพาทจึงได้เริ่มลุกล้นตามชายแดนเป็นแห่ง ๆ และทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จนถึงขั้นใช้กำลังทหารเข้าทำการสู้รบกัน ทั้งกำลังทางบก เรือ และอากาศ สำหรับกำลังทางเรือได้มีการรบกันที่บริเวณด้านใต้ของช้าง ระหว่างกำลังทางเรือของไทย และของฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๔๘๔ โดยมีรายละเอียดโดยย่อดังนี้

วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๔๘๔ ฝรั่งเศสได้ส่งกำลังทางเรือส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในอินโดจีน ในบังคับบัญชาของ นาวาเอก เบริงเยอร์ มีเรือลาดตระเวนลามอตตีปีเกตต์ เป็นเรือธงพร้อมด้วยเรือสลุป ๒ ลำ เรือปืน ๔ ลำ เรือสินค้าขนาดใหญ่ติดอาวุธ ๑ ลำ และเรือดำน้ำอีก ๑ ลำ รวมทั้งสิ้น ๙ ลำ เข้ามาในน่านน้ำไทยทางด้านเกาะช้าง ด้วยความมุ่งหมายที่จะระดมยิงหัวเมืองชายทะเลทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นประการสำคัญ เข้าวันที่ ๑๗ มกราคม กำลังทางเรือของข้าศึกได้อาศัยความมืดและความเร็วรุกล้ำเข้ามาทางด้านเกาะช้าง มีจำนวนด้วยกันทั้งหมด ๗ ลำ คือเรือลาดตระเวนลามอตตีปีเกตต์ เรือสลุป ๒ ลำ เรือปืน ๔ ลำ เรือเหล่านี้ได้แยกออกเป็น ๓ หมู่ หมู่ที่ ๑ มีเรือลามอตตีปีเกตต์ลำเดียวเข้ามาทางช่องด้านใต้เกาะหวาย และเกาะใบดั่ง หมู่ที่ ๒ มีเรือสลุป ๑ ลำ กับเรือปืนอีก ๓ ลำ เข้ามาทางช่องด้านตะวันตกระหว่างเกาะคลุ้มกับแหลมบางเป้า เกาะช้าง ส่วนเรือดำน้ำและเรือสินค้าติดอาวุธคงรออยู่ด้านนอกในทะเล และไม่ได้เข้าทำการรบ

เปรียบเทียบกำลังรบ

กำลังเรือฝ่ายไทยที่เข้าทำการรบมี ๓ ลำ คือ เรือหลวงธนบุรี ระวางขับน้ำ ๒,๒๐๐ ตัน จอดอยู่บริเวณเกาะลิ้ม ส่วนเรือหลวงสงขลา และเรือหลวงชลบุรี ซึ่งมีระวางขับน้ำลำละ ๔๗๐ ตัน จอดอยู่ที่อ่าวสลักเพชร

กำลังทางเรือฝ่ายข้าศึกที่เข้าทำการรบ รวมด้วยกัน ๗ ลำ เฉพาะเรือลามอตตีปีเกตต์ ลำเดียวมีระวางขับน้ำถึง ๗,๘๘๐ ตัน ซึ่งมีระวางขับน้ำมากกว่าเรือรบของเราทั้ง ๓ ลำ รวมกันเสียแล้ว นอกจากนั้นมีเรือสลูปอีก ๒ ลำ ระวางขับน้ำ ลำละ ๒,๑๕๖ ตัน และเรือปืนอีก ๔ ลำ

เมื่อเปรียบเทียบกำลังรบของทั้งสองฝ่ายจะเห็นได้ว่า เราได้เข้าทำการต่อสู้กับข้าศึก ที่มีจำนวนเรือมากกว่า ระวางขับน้ำมากกว่า จำนวนปืนหนักและปืนเบามากกว่า และจำนวนทหารประจำเรือมากกว่าฝ่ายเรา คงได้เปรียบเฉพาะที่มีปืนหนักที่ขนาดใหญ่กว่าเท่านั้น แต่ก็เสียเปรียบที่ยิงได้ช้ากว่า

เหตุการณ์การรบ

การรบระหว่างเรือหลวงธนบุรี กับเรือลามอตตีปีเกตต์ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หลังจากได้มีการปะทะกันระหว่างเรือหลวงสงขลา และเรือหลวงชลบุรี กับเรือรบฝรั่งเศสแล้ว

ในตอนเช้าตรู่ของวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๔๘๔ ขณะที่ทหารเรือหลวงธนบุรีกำลังฝึกหัดศึกษาตามปกติอยู่นั้น ประมาณ ๐๖๑๒ ยามสะพานเดินเรือได้เห็นเครื่องบินข้าศึก ๑ เครื่อง บินมาทางเกาะกูด ผ่านเกาะกระดาดมาตรงหัวเรือ ทางเรือจึงได้ประจำสถานีรบ แต่ยังมีได้ทำการยิง เนื่องจากว่าเครื่องบินข้าศึกได้บินเลี้ยวไปทางเกาะง่ามตรงบริเวณที่เรือตอร์ปิโดทั้ง ๒ ลำนั้น คือ เรือหลวงสงขลา และเรือหลวงธนบุรี ทำการยิงสกัดกั้นเครื่องบินข้าศึก โดยทุกคนได้เห็นกระสุนระเบิดในอากาศใกล้เครื่องบิน และเครื่องบินหายลับตาไป และชั่วขณะนั้นเอง ทุกคนกลับได้ยินเสียงปืนถี่และหนักขึ้นทันใดนั้นยามสะพานเดินเรือได้รายงานมาว่า เรือที่ยามเห็นนี้คือ เรือลามอตตีปีเกตต์ ซึ่งกำลังระดมยิงเรือหลวงสงขลา และเรือหลวงธนบุรี ของเราอยู่นั่นเอง ลักษณะจุดในขณะนั้นปรากฏว่ามีเมฆขอบฟ้าพื้นทะเลมีหมอกบาง ๆ ลมเซาท์เวสต์ กำลัง ๑ ไม่มีคลื่น ทิศนวิสัย ๖ ไมล์ อากาศค่อนข้างหนาว ปรอท ๒๗ ซ. เมื่อปืนป้อมทั้ง ๒ ป้อมพร้อม น.ท.หลวงพร้อมวีระพันธ์ ผู้บังคับการเรือได้สั่ง "เดินหน้าเต็มตัว ๒ เครื่อง" ความเร็ว ๑๔ น็อต ถัดเข้มประมาณ เซาท์อีส์ท์เข้าหาข้าศึกและได้เตรียมรบ กราบข่าวที่หมายเรือลาดตระเวนข้าศึก

ประมาณเวลา ๐๖๕๐ ขณะที่เรือหลวงธนบุรี ได้ตั้งลำพร้อม เรือลามอตตีปีเกตต์ก็โผล่จากเกาะไม้ซี้ใหญ่ และเป็นฝ่ายเริ่มยิงเราก่อนทันที

เรือหลวงธนบุรีได้เริ่มยิงดับแรกด้วยป้อมหัว และป้อมท้ายโดยตั้งระยะ ๑๓,๐๐๐ เมตร ทันใดนั้นเอง กระสุนดับที่ ๔ ของเรือลามอตตีปีเกตต์มีนัดหนึ่งเจาะทะลุฝ้าห้องโถงนายพล และระเบิดทะลุพื้นหอรบขึ้นมา เป็นเหตุให้ น.ท.หลวงพร้อมวีระพันธ์ และทหารในหอรบอีกหลายคนต้องเสียชีวิตในทันที และมีอีกหลายคนได้รับบาดเจ็บ เนื่องจากถูกสะเก็ดระเบิดและถูกไฟลวกตามหน้า

ตามตัว กระสุนนัดนี้เองได้ทำลายเครื่องติดตอสั่งการไปยังปืน และเครื่องถือท้ายเรือซึ่งกำลังเดินหน้าด้วยความเร็ว ๑๕ น็อต ต้องหมุนซ้ายเป็นวงกลมอยู่ถึง ๔ รอบ ซึ่งในขณะนี้เองเรือสามอตตปีเกิดได้ระดมยิงเรือหลวงธนบุรีอย่างหนาแน่น ปืนป้อมทั้งสองของเรือหลวงธนบุรีต้องทำการยิงอิสระโดยอาศัยศูนย์ข้าง และศูนย์ระยะที่หอกกลาง ปรากฏว่าเรือสามอตตปีเกิดได้ถูกกระสุนปืนจากเรือหลวงธนบุรีเช่นกัน โดยมีแสงไฟจากเปลวระเบิดและควันเพลิงพุ่งขึ้นบริเวณตอนกลางลำ จำต้องล่าถอยโดยมารวมกำลังกับหมู่เรือฝรั่งเศส อีก ๔ ลำ ทางตะวันตกของเกาะเหลาใน และแล่นหนีไปในที่สุดเมื่อเรือของฝรั่งเศสได้ไปจากสนามรบหมดแล้ว ก็ปรากฏว่าได้มีเครื่องบินลำหนึ่งบินมาทางหัวเรือและดำทิ้งระเบิดในระยะต่ำ ลูกระเบิดตกบนตาดฟ้าเรือโบตหลังห้องครัวทหาร และเจาะทะลุตาดฟ้าเป็นรูโตประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ลงไประเบิดในครัวทหาร ทำให้ทหารตายอีก ๓ คน ทางเรือไม่ได้ยิงต่อสู้ประการใด เพราะเครื่องบินลำนั้นมีเครื่องหมายไทยติดอยู่ เวลา ๐๘๓๐ เรือหลวงธนบุรีแล่นไปทางแหลมน้ำ ไฟลุกทั่วไปในช่องทางเดิน ต้นเรือ (นายทหารอาวุโสที่สองรองจากผู้บังคับการเรือ) พาเรือมาทางแหลมงอบ เรือเอียงทางกราบขวา และต่อมาก็หยุดแล่น เรือหลวงช้างได้เข้าช่วยดับไฟและจูงเรือหลวงธนบุรีไปจนถึงหน้าแหลมงอบ และต้นเรือได้สั่งสละเรือใหญ่ เมื่อเวลา ๑๑๐๐ ต่อมาประมาณเวลา ๑๖๔๐ กราบเรือทางขวาก็เริ่มจมน้ำมากขึ้นตามลำดับ เสาทั้งสองเอนจมนลงไป กราบซ้ายและกระตุกกันโคลงโผล่อยู่พ้นน้ำ

ผลของการรบ

ในการรบครั้งนี้ทางฝ่ายเราได้เสียชีวิตเป็นชาติพลีรวมทั้งสิ้น ๓๖ นาย เป็นนายทหาร ๒ นาย พันจ่า จ่า พลทหาร และพลเรือน ๓๔ นาย ซึ่งในจำนวนนี้เป็นทหารประจำเรือหลวงธนบุรี ๒๐ นาย เรือหลวงสงขลา ๑๔ นาย และเรือหลวงชลบุรี ๒๐ นาย

ส่วนจำนวนทหารที่เสียชีวิตและบาดเจ็บของฝ่ายข้าศึกนั้น ไม่ทราบจำนวนแน่นอน และนับจากได้เกิดการรบที่เกาะช้างแล้ว จนกระทั่งวันลงนามในสัญญาสันติภาพ คือวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ที่กรุงโตเกียว ก็ไม่ปรากฏเรือรบข้าศึกเข้ามาในอ่าวไทย

การรบทางเรือที่เกาะช้างในครั้งนี้แม้จะไม่จัดว่าเป็นการยุทธใหญ่ก็ตาม แต่ก็นับว่าเป็นการรบทางเรือตามแบบอย่างยุทธวิธีสมัยใหม่ กำลังทางเรือของไทยเข้าการทำกรสู้รบกับกำลังทางเรือของข้าศึก ซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจทางเรือ และมีจำนวนเรือที่มากกว่า จนข้าศึกต้องล่าถอยไม่สามารถจะทำการระดมยิงหัวเมืองชายทะเลทางภาคตะวันออกของประเทศไทยได้สำเร็จ จึงนับเป็นเกียรติประวัติอันน่าภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ซึ่งจะบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ของชาติไทยและทหารเรือสืบไป

วีรกรรมที่ดोनน้อย

หน่วยปฏิบัติการตามลำแม่น้ำโขงมีอักษรย่อว่า "นปช." เป็นหน่วยปฏิบัติการของกองทัพเรือ ซึ่งอยู่ในความควบคุมทางยุทธการของกองทัพภาคที่ ๒ ส่วนหน้า รับผิดชอบในพื้นที่บริเวณลำแม่น้ำโขง ปฏิบัติงานสนับสนุนกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในอยู่ปัจจุบัน

ภารกิจของ นปช. คือ การลาดตระเวนเฝ้าตรวจตามลำแม่น้ำโขงในเขตไทย ตั้งแต่จังหวัดเลย หนองคาย นครพนม จนถึง อุบลราชธานี ซึ่งมีระยะทางยาวประมาณ ๘๕๐ กิโลเมตร เพื่อป้องกันการลักลอบแทรกซึมข้ามลำแม่น้ำโขงของบุคคลและอาวุธยุทธโปกรณ์จากฝ่ายตรงข้าม เพื่อสนับสนุนผู้ก่อการร้ายในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นภัยต่อการรักษาความมั่นคงและความสงบภายใน ตลอดจนเพื่อรักษาผลประโยชน์และอธิปไตยของประเทศ โดยใช้เรือและเจ้าหน้าที่จากกองทัพเรือเป็นกำลังหลัก ร่วมด้วยเรือและเจ้าหน้าที่จากตำรวจน้ำ ศุลกากร และตรวจคนเข้าเมือง

นับแต่หน่วย นปช. ได้ปฏิบัติลาดตระเวนในลำแม่น้ำโขงเป็นต้นมา ได้ถูกทหารลาวซุ่มโจมตีอยู่เสมอ แต่หน่วยเรือ นปช. ได้พยายามปฏิบัติการด้วยความระมัดระวังและใช้ความอดกลั้นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับลาว ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิด มีฐานะเปรียบเทียบเสมือนพี่น้อง แต่ทหารลาวกลับปฏิบัติการคุกคามฝ่ายเรารุนแรงยิ่งขึ้น จนกระทั่งไม่สามารถอดกลั้นได้ เนื่องจากกระทบกระเทือนต่อเกียรติภูมิของชาติ จึงเป็นเหตุให้เกิด "วีรกรรมที่ดोनน้อย" กล่าวคือ

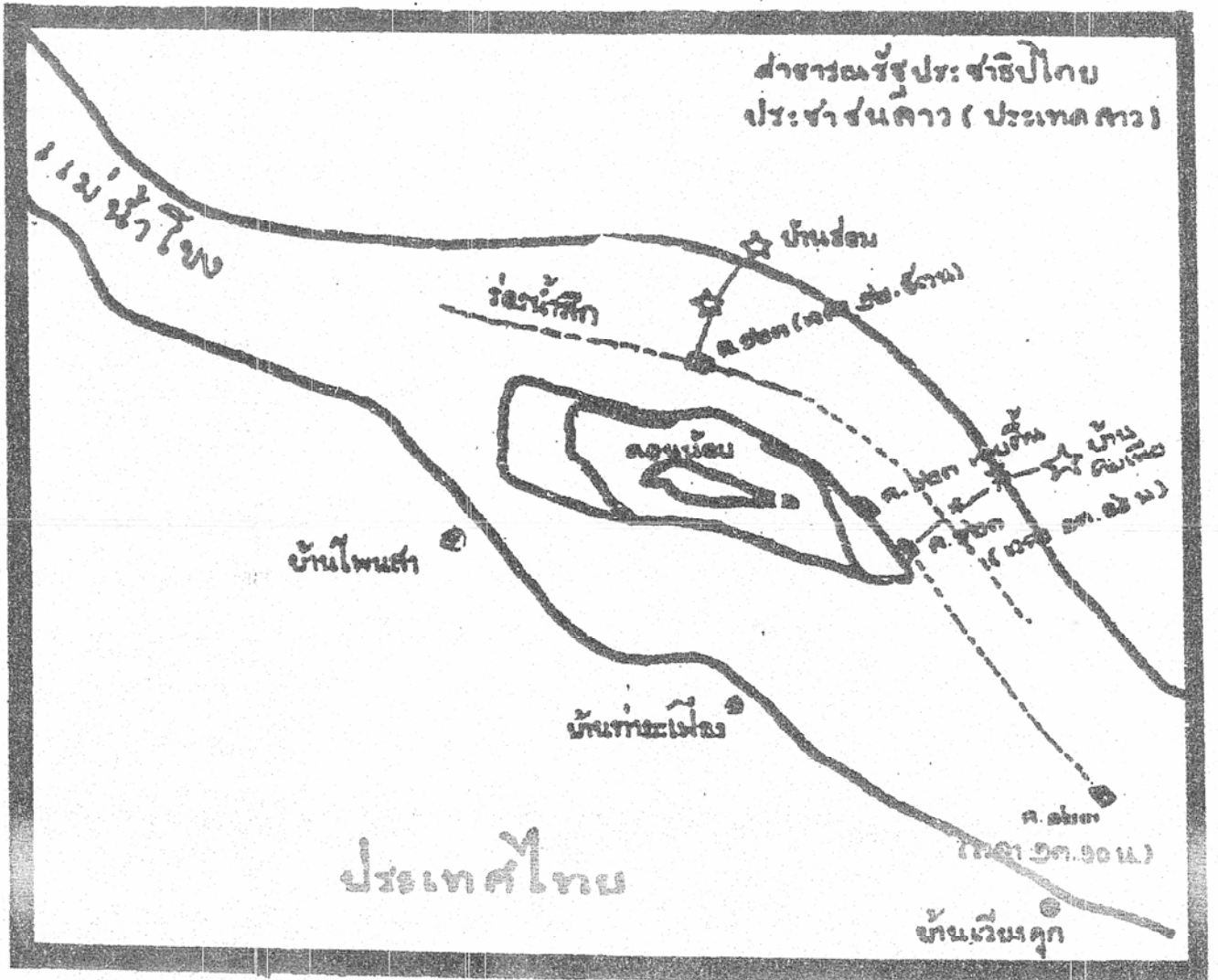
เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘ หน่วยปฏิบัติการลาดตระเวนในลำแม่น้ำโขงที่สถานีเรือ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ได้รับรายงานว่าจะมีการลักลอบนำอาวุธสงคราม ข้ามแม่น้ำโขงมาขึ้นที่ฝั่งไทยในเขตรับผิดชอบ จึงได้ให้เรือเร็วตรวจการณ์ลำน้ำ หมายเลข ล.๑๒๓ ไปลาดตระเวนสกัดกั้นขณะที่เรือ ล.๑๒๓ กำลังแล่นลาดตระเวนอยู่ในเขตไทยบริเวณดอนน้อย หมู่บ้านท่ามะเฟือง ตำบลโพนสา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ได้ถูกระดมยิงอย่างรุนแรงด้วยอาวุธหนักและอาวุธเบา รวมทั้งรถถังจากฝ่ายลาว ทั้งทางบกและทางเรือ โดยทหารลาวได้วางกำลังและที่ตั้งยิงอาวุธ รวม ๕ จุด ในลักษณะที่เตรียมการไว้ก่อนล่วงหน้าเพื่อคุกคามต่อเรือของ นปช. ที่ทำการลาดตระเวนในลำแม่น้ำโขง

แม้ว่าจะถูกระดมยิงอย่างหนาแน่นจากทุกจุดบนฝั่งลาว เรือตรี โชติ แทนศิริ ผู้ควบคุมเรือ ได้พยายามอย่างยิ่งที่จะหลีกเลี่ยงการปะทะ ด้วยทราบที่อยู่แล้วว่า ทหารลาวได้พยายามช่วยและก่อเหตุด้วยการยิงเรือของ นปช. อยู่ตลอดเวลา เพื่อผลสำคัญทางการเมือง แต่ทหารลาวมิได้หยุดยิง

แผนที่บริเวณดอนน้อย และที่เกิดเหตุ

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

การระดมยิงทหารประจำเรือ ล.๑๒๓ จึงทำการยิงตอบโต้กระสุนที่ทหารลาวระดมยิงมาหนึ่ง ฟุ้งเข้าที่ แสกหน้าของ พันจ่าตรี ปรีศน์ พงษ์สุวรรณ เสียชีวิตทันทีที่พังงาท้ายเรือ เป็นเหตุให้เรือฟุ้งเข้าเกยตื้น ที่ดอนน้อย ซึ่งเป็นเนินทรายในแม่น้ำโขง อันเป็นเขตแดนของไทย

ทหารประจำเรือ ล.๑๒๓ คือ จำเอก บุญชู ศรีชาติ และ จำเอก บัญญัติ มารกุล พลประจำ ปืน ได้ทำการยิงต่อสู้อย่างอาจหาญเพื่อป้องกันตนเอง ขณะที่ทหารลาวระดมยิงมาอย่างหนัก เป็นเหตุ ให้ จำเอก บัญญัติ มารกุล ถูกกระสุนที่แขนซ้าย กระดูกแตก และที่ขาอาการบาดเจ็บสาหัส

ขณะที่เรือ ล.๑๒๓ เกยตื้นอยู่ที่ดอนน้อย และทหารประจำเรือทำการต่อสู้กับทหารลาวอย่าง สุดความสามารถอยู่นั้น หน่วยเรือ นปช.ได้จัดส่งเรือยนต์เร็วตรวจการณ์ลำน้ำอีก ๒ ลำ จากสถานีเรือ อำเภอศรีเชียงใหม่ คือ เรือ ล.๑๒๕ และเรือ ล.๑๒๘ พร้อมด้วยกำลังนาวิกโยธินส่วนหนึ่งไปสมทบ เพื่อช่วยเหลือและป้องกันการรุกล้ำอธิปไตย แต่เนื่องจากทหารลาวได้ส่งกำลังมาสมทบอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งเรือและรถถัง และทำการระดมยิงอย่างรุนแรง ฝ่ายเราจึงช่วยเหลือได้เฉพาะทหารประจำเรือ ล.๑๒๓. และผู้บาดเจ็บออกมาได้เท่านั้น ส่วนศพของ พันจ่าตรี ปรีศน์ ฯ จึงต้องทิ้งไว้อยู่ที่เรือ การ ปฏิบัติการครั้งนี้เป็นผลให้ทหารประจำเรือ ล.๑๒๔ คือ จำเอก วิรัตน์ อุดรวงค์ จำป็น ถูกยิงขาหกลู และ จำเอก คงฤทธิ์ ศรีสนธ์ จำช่างกล ถูกยิงที่แก้มซ้าย

ทหารลาวยังทำการระดมยิงมายังเรือ ล.๑๒๓ ที่เกยตื้นอยู่ที่ดอนน้อยอย่างไม่หยุดยั้งและ ยังได้ทำการยิงมายังฝั่งไทย เป็นเหตุให้ประชาชนเสียชีวิตและทรัพย์สินเสียหาย กำลังทางบกและทาง อากาศของฝ่ายเราได้เข้าร่วมปฏิบัติการตอบโต้อย่างฉับพลัน จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘ เวลาประมาณ ๐๒.๑๕ น. ชุดปฏิบัติการพิเศษของกองทัพเรือก็สามารถนำศพของ พันจ่าตรี ปรีศน์ พงษ์สุวรรณ ผู้เสียชีวิตขณะปฏิบัติหน้าที่อย่างอาจหาญลงมาจากเรือ ล.๑๒๓. ได้เป็นผลสำเร็จ

วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๘ เวลาประมาณ ๐๗.๐๐ น. หน่วยปฏิบัติการตามลำแม่น้ำ โขง ได้นำเรือ ล.๑๒๓ ออกจากที่ดอนน้อยเป็นที่เรียบร้อย จากนั้นได้นำเรือซึ่งเครื่องยนตร์ยังใช้การ ได้แล่นกลับไปรับการซ่อมทำที่สถานีเรืออำเภอศรีเชียงใหม่ เพื่อใช้ปฏิบัติการลาดตระเวนตามลำแม่น้ำ โขง ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายต่อไป

เรือ ล.๑๒๓ ถูกระดมยิงขณะที่เรือเกยตื้นจนเสียหาย คือ ถูกยิงด้วยจรวด อาร์ พี จี ทีเหนือ แนวน้ำ ๒ นัด และต่ำกว่าแนวน้ำ ๒ นัด รวม ๔ นัด และกระสุนปืนเล็กอีกเป็นจำนวนมาก

จากวีรกรรมครั้งนี้กองทัพเรือจึงพิจารณาปูนบำเหน็จพิเศษให้ พันจ่าตรี ปรีศน์ พงษ์สุวรรณ ๙ ชั้น และได้รับพระราชทานยศเป็นนาวาตรี ส่วนทหารผู้ที่ได้รับบาดเจ็บก็ได้รับการพิจารณาบำเหน็จ ตามความกล้าหาญเพื่อเป็นบำเหน็จ และเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูลสืบต่อไป

กองทัพเรือได้จัดการประกอบพิธีพระราชทานเพลิงศพ นาวาตรี ปรีศน์ พงษ์สุวรรณ ณ
ฌาปนสถานกองทัพเรือ วัดเครือวัลย์วรวิหาร เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๑๙

วีรกรรมครั้งนี้ นับเป็นวีรกรรมที่ควรแก่การยกย่องสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง ด้วยทหาร
ดังกล่าวยอมสละความสุขส่วนตัว สละเลือด สละเนื้อ จนถึงสละชีพ เพื่อปกป้องอธิปไตยของชาติ
ให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคง เพื่อประชาชนจะได้ดำรงชีวิตอยู่อย่างผาสุก ปราศจากทุกข์ภัย สมแล้วที่
ประชาชนได้สรรเสริญทหารดังกล่าวว่า "วีรบุรุษของชาติ" ด้วยได้ปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่าง
เต็มความสามารถ สมดังบทพระราชนิพนธ์โคลงสี่สุภาพบทหนึ่งของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ว่า

โครรานโครรุกตัว	แดนไทย
ไทยรบจนสุดใจ	ชาติดิน
เสียเนื้อเลือดหลังไหล	ยอมสละ สิ้นแล
เสียชีพไปเสียสิ้น	ชื่อก้อง เกียรติงาม

ประวัติย่อ

พันจ่าตรี ปรีศน์ พงษ์สุวรรณ

พันจ่าตรี ปรีศน์ พงษ์สุวรรณ เดิมชื่อ องชัย เกิดเมื่อ วันอังคารที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๓
ที่บ้านเลขที่ ๒๑ - ๒๓ ตำบลในเมือง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย สัญชาติไทย ถือศาสนาพุทธ
บิดาคือ นายทึ่ง มารดาคือ นางทองคำ พงษ์สุวรรณ

พันจ่าตรี ปรีศน์ ๑ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จากโรงเรียนสวรรคโลก
"สวรรควิทยา" เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๐ ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการเมื่อ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๐๒
อุปสมบทเมื่อ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๐๘ เมื่อเข้ารับราชการในกองทัพเรือแล้วได้ศึกษาเพิ่มเติมใน
สถาบันของ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ ๔ แห่ง และแห่งสุดท้ายคือ ที่กองการฝึก กองเรือยุทธการ ในวิชา
การตรวจการณ์ตามลำน้ำ เมื่อเดือน มีนาคม พ.ศ.๒๕๑๘ พันจ่าตรี ปรีศน์ ๑ ได้สมรสกับ คุณอารีย์
เวชอุบล มีบุตรธิดา ๗ คน (ถึงแก่กรรม ๑ คน)